
Σοσιαλισμός
από τα κάτω
Νο 22 Νοεμβρης - Δεκεμβρης '96
Δραχμές 500
• Η αντίσταση στον Σημίτη
• Τα 25 χρόνια της ΟΣΕ
ΗΘΙΚΟ ΤΑΞΙΚΟ
ΧΡΕΟΣ ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΕΝΑΝΤΙΑ
ΣΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΛΙΤΟΤΗΤΑΣ - ΘΥΡΩΡΟΙ

Σοσιαλισμός
από τα κάτω

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Ιδιοκτήτης:
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Υπεύθυνη: Μαρία Στύλλου

Καλλιτεχνική επιμέλεια: Τασία Κυρκου

Εκτύπωση: ΛΙΘΟΤΥΠ[illegible] ΑΕ

Γραφεία Περιοδικου:
Αναξαγόρα 14Α, Ομόνοια
ΑΘΗΝΑ 105 52
τηλ. 52 41 00[illegible] Fax 52.27.1[illegible]

Υπεύθυνη Διακίνησης:
Καίτη Ταντάζιδου
Κεντρική διάθεση:
ΜΑΡΞΙΣΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ,
Αναξαγόρα 14Α, Ομόνοια,
Τηλ. 52.47.584

Εξώφυλλο: [illegible] Σαπουνας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΕΣΤΗΡΙΟΥ

Πανεργατική 28 Νοέμβρη 1996

Αδικα και χωρίς προοπτική

Ο δρόμος για το Κοινό Ευρωπαϊκό Νόμισμα περνά μέσα από τη βαρβαρότητα. Αυτό μπορεί να είναι το συμπέρασμα από τον προϋπολογισμό του '97 της κυβέρνησης του Σημίτη. Η Ε.Ε. απαιτεί σαν απαραίτητο όρο για τη συμμετοχή στο Ευρώ, να μην ξεπερνάει το δημόσιο έλλειμμα το 3% του ΑΕΠ. Καμιά χώρα μέχρι τώρα δεν το πληρεί, ούτε και η Ελλάδα.

Τα ελλείμματα του κρατικού προϋπολογισμού ήταν συνεχώς τεράστια, τα τελευταία 20 χρόνια. Το κράτος, είτε επί ΝΔ, είτε επί ΠΑΣΟΚ, αναλάμβανε να ξεχρεώσει στις Τράπεζες τις παγωμένες πιστώσεις των καπιταλιστών. Ο τρόπος που έβρισκε τα χρήματα ήταν καταφεύγοντας στο δανεισμό και ανεβάζοντας τα επιτόκια. Το αποτέλεσμα ήταν η συνεχής διεύρυνση των κρατικών ελλειμμάτων. Είναι τεράστιο ψέμα ότι τα ελλείμματα οφείλονται στην "σπατάλη" του κράτους για τις πληρωμές μισθών και συντάξεων. Οι προϋπολογισμοί παρουσιάζουν συνεχώς μείωση όλων των άλλων δαπανών εκτός από αυτές που πληρώνονται για τόκους.

Τα τελευταία 5 χρόνια έγινε συστηματική προσπάθεια και από τη ΝΔ και από το ΠΑΣΟΚ, να περιορίσουν το σύνολο των κοινωνικών δαπανών. Στον προϋπολογισμό του '97 η κυβέρνηση υπολογίζει να μειώσει το έλλειμμα κατά 3,4% του ΑΕΠ, δηλαδή από το 7,6% που ήταν το 1996 σε 4,2%. Λογαριάζει να το πετύχει ανεβάζοντας ακόμα περισσότερο τα έσοδα από τη φορολογία (γύρω στο 1% του ΑΕΠ) και μειώνοντας ακόμα περισσότερο τις δαπάνες (γύρω στο 2%). Οι περικοπές θα γίνουν, κύρια, στους μισθούς, στις κοινωνικές δαπάνες και στις επιχορηγήσεις στα ασφαλιστικά ταμεία.

Εαν το προηγούμενο διάστημα η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ μπορούσε να εμφανίζει επιτυχίες μέσα από τη μείωση του πληθωρισμού και των επιτοκίων, αυτές οι ιστορίες έχουν φτάσει στο τέρμα τους. Ο πληθωρισμός έχει σκαλώσει στο 7,5% και τα επιτόκια μειώνονται με βήμα σημειωτόν.

Για να κόψει αυτές τις 3,4% μονάδες του ΑΕΠ από το έλλειμμα η κυβέρνηση χρειάζεται χοντρικά 1.000 δισεκατομμύρια. Αυτό το νούμερο δείχνει πόσο μεγάλη είναι η επίθεση με τον νέο προϋπολογισμό. Γι' αυτό, παράλληλα με τον προϋπο-

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΕΣΤΗΡΙΟΥ

Από την περιφρούρηση στο Αρεταίειο το πρωί της πανεργατικής στις 28 Νοέμβρη

λογισμό η κυβέρνηση προωθεί τα νομοσχέδια για τις "φοροαπαλλαγές", το "νέο" μισθολόγιο και το πάγωμα προσλήψεων και δαπανών. Ολο αυτό το πακέτο μαζί μεταφέρει αυτό το βάρος στις πλάτες των εργαζόμενων.

Ο Παπαντωνίου προσπαθεί να χρυσώσει το χάπι με δυο επιχειρήματα. Το ένα ότι στις επόμενες χρονιές θα υπάρξει ανάπτυξη και το δεύτερο τα "θετικά" αποτελέσματα από τη συμμετοχή της Ελλάδας στο Κοινό Νόμισμα.

"Τα πλεονεκτήματα που θα προκύψουν για τους Ευρωπαίους πολίτες είναι πολύ σημαντικά αφού... θα ενισχυθεί η ανάπτυξη και θα αυξηθεί η απασχόληση..." γράφει στη σελ. 53 της εισηγητικής έκθεσης του προϋπολογισμού.

Ποια είναι η πραγματικότητα;

Η αποφαση του Μάαστριχτ για το Κοινό Ευρωπαϊκό Νόμισμα δεν ενθουσιάζει καμιά από τις μεγάλες καπιταλιστικές χώρες, ούτε καν τους δυο βασικούς συνέταιρους, τη Γαλλία και τη Γερμανία.

Στην πρόσφατη Σύνοδο του Δουβλίνου, η απόφαση για το Ευρώ, που θα αρχίσει το 1999, κατάληξε σε ένα προσωρινό συμβιβασμό ανάμεσα στον Κολ και τον Σιράκ. Ο Κολ ήθελε οι χώρες που συμφωνούν για το Κοινό Ευρωπαϊκό Νόμισμα να υπογράψουν ένα Σύμφωνο Σταθερότητας. Μια συμφωνία σκληρή, που όποια χώρα τολμούσε να παραβιάσει τους όρους πλήρωνε αυτόματα χρηματικό πρόστιμο.

Η Γαλλία διαφώνησε, επειδή έτσι κι αλλιώς δεν καλύπτει τους όρους και ζήτησε "πολιτικά κριτήρια" και όχι αυτόματα πρόστιμα.

Η συμφωνία που έγινε προσπαθεί να συμβιβάσει τα ασυμβίβαστα: και την αυτόματη κρίση και την πολιτική δυνατότητα της χώρας που παραβιάζει τους όρους να προβάλει τις ιδιαίτερες συνθήκες που την ανάγκασαν να το κάνει.

Στην πραγματικότητα το "Σύμφωνο Σταθερότητας" θα σημαίνει για την οικονομία της Ευρώπης, όχι ανάπτυξη, αλλά βάθαιμα της κρίσης που μπορεί να πάρει χαρακτηριστικά της κρίσης του '30.

Για τις πολυεθνικές το κοινό νόμισμα σημαίνει μείωση του κόστους μετατροπής στις συναλλαγές, λιγότερη αβεβαιότητα για τις ισοτιμίες και μικρότερη χασούρα απ' τις απότομες αλλαγές των ισοτιμιών. Ο καπιταλισμός, όμως, αναπτύσσεται ανισόμερα, με κάποιες οικονομίες πιο δυνατές από κάποιες άλλες. Το ενιαίο νόμισμα, το Ευρώ, θα εμποδίζει τις υποτιμήσεις των νομισμάτων των χωρών που έχουν αδύνατες οικονομίες, ή τις ανατιμήσεις όσων προχωρούν γρηγορότερα.

Το φθινόπωρο του 1992, τρεις χώρες μέλη η Ιταλία, η Ισπανία και η Βρετανία προχώρησαν σε υποτίμηση και αποχώρησαν προσωρινά από το ΕΝΣ. Εάν δεν μπορούσαν να κάνουν υποτίμηση θα αναγκάζονταν να ανεβάσουν πολύ τα επιτόκια για να κρατήσουν σταθερά τα νομίσματά τους. Η συνέπεια θα ήταν μεγαλύτερη ύφεση απ' αυτή που αντιμετώπισαν.

Με το Ευρώ δεν θα υπάρχουν αυτές οι ευκαιρίες. Το Ευρώ θα εμποδίζει αυτές τις προσαρμογές, κι αυτό μπορεί να σημαίνει επιτάχυνση της ύφεσης για πολλές χώρες. Γι' αυτό και σε όλες τις χώρες έχει μεγαλώσει το μέτωπο του ευρωσκεπτικισμού και μέσα στους καπιταλιστές και μέσα στα αστικά πολιτικά κόμματα.

Για τους έλληνες καπιταλιστές, η προοπτική της Ε.Ε. μοιάζει μονόδρομος. Ελπίζουν ότι η συμμετοχή στο Κοινό Νόμισμα θα λειτουργήσει σαν το εύκολο διαβατήριο για τις χώρες των Βαλκανίων.

Γι' αυτό και προς το παρόν οι αντιδράσεις στην Ελλάδα προέρχονται κύρια από τα αριστερά και από το εργατικό κίνημα.

Η κυβέρνηση Σημίτη και ένα μέρος της ηγεσίας των συνδικάτων υποστηρίζουν ότι η "παγκοσμιοποίηση των οικονομιών" είναι μονόδρομος και ότι οι εργάτες στην Ελλάδα έχουν να ωφεληθούν από την συμμετοχή στην νομισματική ενοποίηση της Ευρώπης. Αρα αξίζει τις θυσίες σήμερα, για καλύτερες μέρες στο μέλλον.

Η απάντηση απέναντι στην ιδεολογική επίθεση περί παγκοσμιοποίησης της οικονομίας και της ανάγκης της εργατικής τάξης να προσαρμοστεί σ' αυτή, δεν μπορεί να είναι η αναζήτηση του εθνικού δρόμου και του εθνικού συμφέροντος, ούτε η πρόταση για δημοψήφισμα. Στο κοινοβουλευτικό παιχνίδι του δημοψηφίσματος με σημαία τα "εθνικά" συμφέροντα μπορούν να παίζουν και δεξιές δυνάμεις, όπως φάνηκε σε πολλές, χώρες της Ευρώπης.

Η πρώτη, και καλύτερη, απάντηση είναι η αντίσταση των εργατών σε όλες τις χώρες και στην Ελλάδα. Αυτή είναι η μεγαλύτερη δύναμη απέναντι στη "διεθνοποίηση" των καπιταλιστών; Η δύναμη των εργατών από τα κάτω, με τις απεργίες, είναι αυτή που ανάγκασε πέρσι τον Δεκέμβρη τον Σιράκ να μην ιδιωτικοποιήσει τους σιδηρόδρομους, που υποχρέωσε τους εργοδότες και τον Κολ στη Γερμανία να μην εφαρμόσουν τις περικοπές στα επιδόματα ασθενείας, που έβγαλε νικητές και φέτος στη Γαλλία του οδηγούς των φορτηγών.

Μόνο έτσι οι εργάτες σε όλη την Ευρώπη θα κερδίσουν ψηλά μεροκάματα, καλύτερες συνθήκες, λιγότερες ώρες δουλειάς για όλους.

Η εργατική τάξη από τα κάτω μπορεί να παλέψει για να απαλλαγεί από τη διεθνή κλίκα των καπιταλιστών. Για να χτίσει μια κοινωνία που θα παράγει για τις ανάγκες και όχι για το κέρδος. Που θα οργανώνεται και θα ελέγχεται από τους ίδιους τους εργάτες και όχι από τους διαφόρων ειδών Σημίτηδες.

Ο αγώνας των αγροτών
Πώς μπορούν να φτάσουν στη νίκη

Για δεύτερη φορά μέσα σε 20 μήνες οι αγρότες ήρθαν στο προσκήνιο με τη μαζική κινητοποίησή τους και τον αποκλεισμό των βασικών δρόμων με τα μπλόκα. Σε σύγκριση με τον Μάρτη του '95 η τωρινή κινητοποίηση ήταν πιο δυνατή, έφτασε να στήσει 100 μπλόκα πανελλαδικά με τη συμμετοχή χιλιάδων τρακτέρ και δεκάδων χιλιάδων αγροτών. Και πίσω από κάθε μπλόκο υπήρχαν ολόκληρα χωριά που στήριζαν ενεργητικά την κινητοποίηση.

Αν τον Μάρτη του '95 η κυβέρνηση Παπανδρέου τόλμησε έστω να σκεφτεί να χρησιμοποιήσει την καταστολή για ν' ανοίξει τους δρόμους, αυτή τη φορά ο Σημίτης δεν είχε καμιά τέτοια δυνατότητα. Οχι μόνο γιατί τα μπλόκα ήταν πιο πολλά και πιο μαζικά αλλά και γιατί η συντριπτική πλειοψηφία των εργαζόμενων είδε τον αγώνα των αγροτών σαν κομάτι των δικών της κινητοποιήσεων. Δεν είναι τυχαίο ότι τα μπλόκα ξεκίνησαν στις 28/11, τη μέρα της κοινής πανεργατικής απεργίας ΓΣΕΕ - ΑΔΕΔΥ.

Η κυβέρνηση προσπάθησε, αρχικά, να απομονώσει πολιτικά τα μπλόκα εμφανίζοντας τα σαν "επίδειξη δύναμης των μηχανισμών του ΚΚΕ με την κάλυψη της ΝΔ". Ομως, πολύ γρήγορα έγινε φανερό ότι η μαζικότητα της κινητοποίησης ξεπερνούσε άνετα τις όποιες συκοφαντίες για "στημένους μηχανισμούς". Τα κανάλια της τηλεόρασης έβρισκαν συνεχώς αγρότες στα μπλόκα που είχαν κομματικές ταυτότητες του ΠΑΣΟΚ για να διαψεύσουν τον Τζουμάκα.

Η δεύτερη κίνηση της κυβέρνησης ήταν η προσπάθεια να απευθυνθεί σ' αυτό το κομάτι για να εξασφαλίσει την αποχώρηση των "πράσινων τρακτέρ" με την παρέμβαση Σκανδαλίδη - Τσουκάτου και την ενεργοποίηση των κομματικών μηχανισμών του ΠΑΣΟΚ. Κι αυτή η απόπειρα έπεσε στο κενό.

Αναγκαστικά η κυβέρνηση περιορίστηκε σε μια στάση αναμονής, περιμένοντας τα Χριστούγεννα και προσπαθώντας να στρέψει την κοινή γνώμη ενάντια στα μπλόκα με ιστορίες για την "ταλαιπωρία του κοινού".

Τίποτα απ' όλα αυτά δεν λειτούργησε. Η απόπειρα να εμφανιστούν "αγανακτισμένοι φορτηγατζήδες" και να επιτεθούν στα πούλμαν που κατέβαζαν αγρότες για τη διαδήλωση στην Αθήνα στις 19 Δεκέμβρη εγκαταλείφθηκε, γιατί ήταν φανερό με ποιανού τη μεριά ήταν ο κόσμος. Τα συνεργεία της Εργατικής Αλληλεγγύης που πουλούσαν εφημερίδες στα πεζοδρόμια την ώρα της διαδήλωσης, είχαν την ευκαιρία να καταγράψουν, από πρώτο χέρι, την αυθόρμητη διάθεση συμπαράστασης των εργαζόμενων.

Κι όμως, παρόλα αυτά, η κατάληξη αυτού του νέου γύρου της αγροτικής κινητοποίησης ήταν παρόμοια με τον Μάρτη του '95: οι Συντονιστικές Επιτροπές κάλεσαν τους αγρότες να εγκαταλείψουν τα μπλόκα χωρίς η κυβέρνηση να έχει παραχωρήσει ένα από τα αιτήματα.

Οι όψιμες διακηρύξεις της κυβέρνησης ότι "δεν υπάρχουν νικητές και ηττημένοι" και η φιλολογία περί "ηθικής νίκης" των αγροτών δεν μπορούν να συγκαλύψουν το γεγονός ότι η απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής χάρισε τη νίκη ξανά στην κυβέρνηση.

Αυτή η κατάληξη δεν ήταν ούτε μοιραία ούτε αναπόφευκτη. Τώρα είναι η στιγμή για καθαρές πολιτικές απαντήσεις στο ερώτημα: πώς μπορούσε να προχωρήσει παραπέρα αυτός ο αγώνας, να φτάσει στη νίκη;

Το πρώτο και πιο σημαντικό ζήτημα που πρέπει να ξεκαθαρίσουμε είναι ότι οι αγρότες για να νικήσουν έχουν ανάγκη την ενεργητική υποστήριξη των εργατών. Τα μπλόκα είχαν την συμπάθεια της συντριπτικής πλειοψηφίας μέσα στην εργατική τάξη, αλλά καμιά ηγεσία δεν κινήθηκε για να μετατρέψει αυτή τη συμπάθεια σε μαζική δράση, ώστε να αναγκάσει τους καπιταλιστές να υποχωρήσουν.

Οι συνδικαλιστικές ηγεσίες που ελέγχονται απο το ΠΑΣΟΚ προτίμησαν τη σιωπή ή κάποια πλατωνικά ψηφίσματα συμπαράστασης για τους αγρότες. Ορισμένες από τις ηγεσίες που ελέγχονται από το ΚΚΕ, πχ των Οικοδόμων, πήγαν ένα βήμα παραπέρα και μετέφεραν με αντιπροσωπείες τα ψηφίσματα στα μπλόκα των αγροτών. Ομως, τα μπλόκα δεν είχαν ανά-

19 Δεκέμβρη. Οι αγρότες διαδηλώνουν στην Αθήνα

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΕΣΤΗΡΙΟΥ

γκη τη μεταφορά ενισχύσεων από τις πό-λεις προς τα χωριά, αλλά το αντίθετο. Ο αγώνας των αγροτών για να χτυπήσει αποτελεσματικά τους καπιταλιστές έπρεπε να μπει στις πόλεις και να παραλύσει με τη βοήθεια των εργατών τα εργοστάσια και τις αποθήκες των κοινών εκμεταλλευτών της εργατιάς και της αγροτιάς.

Με ποιον τρόπο μπορούσαν τα μπλόκα να γονατίσουν όλους αυτούς που λεηλατούν το μόχθο των αγροτών;

Εφτά χιλιάδες αγροτικά νοικοκυριά δουλεύουν για τη ΔΕΛΤΑ, άλλα 4.000 για τη ΜΕΒΓΑΛ. Τέσσερεις μεγάλες εταιρείες μονοπωλούν την αγορά γαλακτοκομικών προϊόντων, αρπάζουν φτηνά το γάλα από τους παραγωγούς και βγάζουν τεράστια κέρδη. Ομως, ο εκπρόσωπος των κτηνοτρόφων στην Πανθεσσαλική Συντονιστική Επιτροπή, ο Νάσικας της ΝΔ, ποτέ δεν έβγαλε ούτε μια λέξη καταγγελίας για τους καπιταλιστές. Προτιμούσε να επαναλαμβάνει τις δημαγωγίες του Εβερτ ότι το ΠΑΣΟΚ "ρυθμίζει τα χρέη των Σταμουλοκολάδων του ΟΑΣΑ και αρνείται να ρυθμίσει τα χρέη των αγροτών". Ενας άλλος παράγοντας της Συντονιστικής, ο Στ. Ζέικος του ΠΑΣΟΚ, διορίστηκε μέλος του ΔΣ της ιδιωτικοποιημένης Ελληνικής Βιομηχανίας Ζάχαρης, που βγάζει κέρδη από τη σοδειά χιλιάδων μικροκαλλιεργητών του ζαχαρότευτλου. Τετρακόσιες πενήντα χιλιάδες στρέματα καλλιεργούνται για λογαριασμό αυτής της βιομηχανίας.

Οι αγωνιστές των μπλόκων είναι υποχρεωμένοι να συγκρουστούν και να ξεπεράσουν τέτοιες ηγεσίες για να μπορέσουν πραγματικά να μετατρέψουν τα μπλόκα σε ορμητήρια των αγροτών ενάντια στους καπιταλιστές. Σ' αυτή την προσπάθεια δεν έχουν καμιά βοήθεια να περιμένουν από το ΚΚΕ.

Η ηγεσία του ΚΚΕ έτρεξε να εξωραΐσει το σταμάτημα των μπλόκων προβάλοντας την ομόφωνη απόφαση της Πανεθεσσαλικής Συντονιστικής Επιτροπής σαν "δικαίωση του αγώνα". Ο Ριζοσπάστης χαρακτήρισε "υποβολιμαίες" όσες φωνές ακούστηκαν ενάντια στη διάλυση των μπλόκων. Το Σάββατο 21/12 η εφημερίδα του ΚΚΕ κατάγγελνε την αναστολή των μπλόκων στη Μακεδονία - Θράκη και την Τρίτη 24/12 χειροκροτούσε τη Συντονιστική Επιτροπή της Θεσσαλίας που πήρε ακριβώς την ίδια απόφαση. Μέσα στις 25 μέρες του αγώνα το ΚΚΕ ανακάλυψε κάθε λογής υπονομευτές -ο Ριζοσπάστης σχεδόν κάθε μέρα κατάγγελνε τον Συνασπισμό- αλλά ποτέ δεν άνοιξε μέτωπο ενάντια στην κοροιδία της Νέας Δημοκρατίας. Ο Πατάκης προχωρούσε ομόφωνα με τον Νάσικα μέχρι το τέλος. Στην πιο κρίσιμη καμπή, όταν μαζεύτηκαν στη Λάρισα οι Συντονιστικές Επιτροπές απ' όλη την Ελλάδα, ο Πατάκης πρωτοστάτησε στην άρνηση της δημιουργίας Πανελλαδικής Συντονιστικής. Από εκείνη την στιγμή, παρά τις συνεχείς διακηρύξεις για κλιμάκωση, τα μπλόκα βρέθηκαν σε πορεία άμυνας.

Το πρόβλημα δεν είναι ζήτημα προσώπων, του Μπούτα ή του Πατάκη. Είναι ζήτημα πολιτικής. Η κλιμάκωση των μπλόκων απαιτούσε και απαιτεί καθαρή προοπτική για ενότητα των αγροτών με τους εργάτες στην πάλη για την ανατροπή των καπιταλιστών. Γράφοντας πριν 70 χρόνια, ο Γκράμσι χάραζε πολύ καθαρά το δρόμο για να ξεφύγουν οι αγρότες απ' τη φτώχεια:

"Η οικονομική αναζωογόνηση των αγροτών πρέπει να αναζητηθεί στην ταξική αλληλεγγύη με το βιομηχανικό προλεταριάτο, που με τη σειρά του χρειάζεται την αλληλεγγύη των αγροτών. Επιβάλλοντας τον εργατικό έλεγχο στη βιομηχανία, το προλεταριάτο θα κατευθύνει τη βιομηχανία στην παραγωγή αγροτικών μηχανημάτων, ρούχων και παπουτσιών για τους αγρότες... Τσακίζοντας τις αυταρχικές σχέσεις στα εργοστάσια, καταστρέφοντας τον καταπιεστικό μηχανισμό του καπιταλιστικού κράτους και εγκαθιδρύοντας το κράτος των εργατών, οι εργάτες θα σπάσουν όλες τις αλυσίδες που δένουν τους αγρότες στη φτώχεια και την απελπισία.

Εγκαθιδρύοντας τη δικτατορία των εργατών που θα έχουν στα χέρια τους τη βιομηχανία και τις τράπεζες, το προλεταριάτο θα κατευθύνει την τεράστια δύναμη του κρατικού οργανισμού στην ενίσχυση των αγροτών στον αγώνα ενάντια στη φύση και στη φτώχεια".

Μόνο αγωνιστές που έχουν ξεκάθαρη αυτή την προοπτική μπορούν να στηρίξουν την κλιμάκωση των αγώνων μέχρι τη νίκη, χωρίς ταλαντεύσεις και ξεπουλήματα.

Το ΠΑΣΟΚ κάποτε υποσχόταν καλύτερες μέρες για τους μικρούς αγρότες μέσα από τη διεύρυνση του ρόλου των συνεταιρισμών και τον περιορισμό της ασυδοσίας των χονδρεμπόρων και των βιομηχάνων. Ομως, ποτέ σαν κυβέρνηση δεν έβαλε χέρι σ' αυτά τα κυκλώματα και τελικά προσαρμόστηκε στους "κανόνες της αγοράς". Τα τελευταία χρόνια έχει υιοθετήσει ανοιχτά την πολιτική των ιδιωτικοποιήσεων που διαλύει κάθε κρατική παρέμβαση και απαιτεί από τους αγρότες να προσαρμοστούν για να γίνουν πιο "ανταγωνιστικοί" στην αγορά.

Πρόκειται για καθαρή κοροϊδία. Οι καπνοπαραγωγοί θεωρούνται "προβληματικοί", αλλά οι μεγαλομέτοχοι της καπνοβιομηχανίας Παπαστράτος άρπαξαν 3,5 δις από τα μερίσματα πέρσι. Οι βαμβακοπαραγωγοί καλούνται να "εκσυγχρονιστούν", την ίδια στιγμή που οι χρηματιστηριακές εταιρείες βγάζουν δισεκατομμύρια παίζοντας με τις μετοχές της κλωστοϋφαντουργίας.

Η πολιτική της "προσαρμογής στις απαιτήσεις της αγοράς" ξεκληρίζει τους αγρότες και φουσκώνει τα κέρδη των καπιταλιστών. Η αντίσταση των αγροτών για να γίνει νικηφόρα πρέπει να φτάσει κυριολεκτικά να γίνει "μια γροθιά" με τους εργατικούς αγώνες ενάντια στον κοινό ταξικό εχθρό. Το ΚΚΕ θεωρεί ότι σήμερα "δεν υπάρχουν οι συσχετισμοί" για κάτι τέτοιο και γι' αυτό ψάχνει για ενδιάμεσους συμβιβασμούς. Γι' αυτό στο πρόγραμμά του λέει ότι "ο εθνικός σχεδιασμός της αγροτικής παραγωγής πρέπει να παίρνει υπόψη του τις συνθήκες των διεθνών αγορών", γι' αυτό η Παπαρήγα καλούσε τον Τζουμάκα να "αξιοποιήσει" τα αγροτικά μπλόκα παζαρεύοντας στις Βρυξέλλες, γι' αυτό ο Πατάκης ακολούθησε το δρόμο της αναστολής των κινητοποιήσεων.

Η μόνη φωνή που επέμεινε από την αρχή ότι η καλύτερη συμπαράσταση στους αγρότες είναι να οργανώσουμε τις απεργίες από τα κάτω και να συνδέσουμε τα μπλόκα με τις απεργίες οργανώνοντας το κατέβασμα των αγροτών στις πόλεις ήταν η ΟΣΕ. Μέσα στις 25 μέρες της αγροτικής κινητοποίησης, οι απεργίες έκλεισαν δυο φορές τα λιμάνια, πρώτα οι λιμενεργάτες και στη συνέχεια οι ναυτεργάτες. Καμιά από τις επίσημες ηγεσίες των συνδικάτων και των κοινοβουλευτικών κομμάτων δεν τόλμησε να συνδέσει αυτούς τους αγώνες. Κι όμως, είναι φανερό ότι σ' αυτή τη σύνδεση βρίσκεται η δύναμη που θα μπορούσε να λυγίσει το ΣΕΒ και τον Σημίτη σε πολύ λιγότερο από 25 μέρες. Αυτός είναι ο δρόμος που προτείνει η ΟΣΕ προς τη νίκη.

Η απεργία στα καράβια

Μετά την απεργία διαρκείας των λιμενεργατών στις αρχές Δεκέμβρη για αυξήσεις, η απεργία διαρκείας στα καράβια παραμονές Χριστουγέννων, δείχνει το μέλλον που έχει να αντιμετωπίσει η κυβέρνηση Σημίτη με την είσοδο του 1997, προωθώντας τα αντεργατικά μέτρα.

Απεργιακή φρουρά εμποδίζει τα φορτηγά να μπουν στα πλοία

Είναι η πρώτη απεργία διαρκείας που ανοίγει την κόντρα με το φορολογικό νομοσχέδιο. Για τους ναυτεργάτες θα σημάνει φορολόγηση εισοδήματος από 15% έως 20%, άγρια περικοπή μισθών.

Η ηγεσία της ΠΝΟ έτρεξε να σταματήσει την απεργία αποδεχόμενη τις υποσχέσεις του υφυπουργού Οικονομικών Γ. Δρυ ότι θα τροποποιήσει αυτές τις φορολογικές ρυθμίσεις ύστερα από διάλογο μαζί της. Οι γραφειοκράτες έβγαλαν τους εφοπλιστές και την κυβέρνηση από την δύσκολη θέση που τους είχε φέρει η επιτυχία της απεργίας.

Ακινητοποιημένα στα λιμάνια είχαν μείνει όλα τα πλοία από τις επαναλαμβανόμενες 48ωρες σε παγκόσμια κλίμακα που κάλεσε η ΠΝΟ στη βδομάδα της συζήτησης του προϋπολογισμού στη Βουλή.

Η κυβέρνηση πέταξε στα σκουπίδια τη μάσκα του "νέου ήθους και ύφους", χρησιμοποιώντας τα παραδοσιακά απεργοσπαστικά εργαλεία για να σπάσει την απεργία. Τα δικαστήρια ύστερα από προσφυγή των εφοπλιστών έβγαλαν τη δεύτερη 48ωρη απεργία "παράνομη και καταχρηστική" και οι πλοιοκτήτες απειλούσαν με απολύσεις. Οσο για τον "κοινωνικά ευαίσθητο" υπουργό ναυτιλίας Στ. Σουμάκη, για να μην χαλάσει το χατήρι των εφοπλιστών έτρεξε αμέσως να κινητοποιήσει το Λιμενικό

Ομως, αυτό που κυβέρνηση και εφοπλιστές συνάντησαν μπροστά τους ήταν η μαχητική αντίδραση των απεργών. Από την πρώτη μέρα της απεργίας η συμμετοχή ήταν σε όλα τα βασικά λιμάνια της χώρας 100%. Ακριβώς επειδή στα πληρώματα δεν υπήρχε ούτε ένας απεργοσπάστης, οι εφοπλιστές και η κυβέρνηση δεν μπόρεσαν να βρουν από εκείνη τη μεριά πάτημα, γι' αυτό και στράφηκαν αμέσως στη χρησιμοποίηση εισαγγελέων και Μονάδων Ειδικών Αποστολών του Λιμενικού.

Κινητοποίησαν αρματαγωγά του πολεμικού ναυτικού για τη μεταφορά φορτηγών από την Κρήτη. Κατέφυγαν μέχρι και στη χρησιμοποίηση "αγανακτισμένων πολιτών, με τη μορφή ομάδων φοτηγατζίδων, που μετά το πράσινο φως του λιμενικού προσπάθησαν να μπουν στα πλοία και να σπάσουν την απεργία.

Απέναντι στην τρομοκρατία η ΠΝΟ κάλεσε απ' το βράδυ της Τετάρτης για την Πέμπτη 19 Δεκέμβρη το πρωί, πανεργατικό συλλαλητήριο και μαζική περιφρούρηση. Με καλέσματα από στόμα σε στόμα μαζεύτηκαν εκατοντάδες απεργοί. Διαδήλωσαν στο Υπουργείο Ναυτιλίας και μετά κατευθύνθηκαν στα καράβια για περίφρουρηση. Το Εργατικό Κέντρο Πειραιά κήρυξε για την Παρασκευή 20/12, 4ωρη στάση εργασίας (10-2μμ) συμπαράστασης και παμπειραϊκό συλλαλητήριο.

Οι απεργοί ναυτεργάτες αντέκρουσαν με απερίγραπτη αυτοθυσία και αποφασιστικότητα τις απεργοσπαστικές μεθοδεύσεις. Στο Πειραιά στις 4.15' περίπου, το μεσημέρι της Πέμπτης 19/12 (4η μέρα της απεργίας), στο πλοίο "Βιντσέντσος Κορνάρος" των "Γραμμών Λασιθίου", ύστερα από κάλεσμα της πλοιοκτήτριας εταιρείας και με συμφωνία του Λιμενικού, ομάδα φορτηγατζήδων προσπάθησε να βάλει φορτηγά μέσα στο πλοίο. Οι απεργοί στην περιφρούρηση έπεσαν στις ρόδες για να μην περάσουν. Ακολούθησαν συμπλοκές, από την ένταση πιο δίπλα ένας επιβάτης έπαθε ανακοπή καρδιάς και πέθανε πριν προλάβει να μεταφερθεί στο νοσοκομείο αφού δεν υπήρχε ασθενοφόρο. Να πώς περιγράφει τα γεγονότα ένας απεργός: *"Καθόμασταν στην περιφρούρηση του καραβιού. Ξαφνικά βάζει μπρος τις μηχανές το πρώτο φορτηγό και αμέσως ανάβουν και τα υπόλοιπα. Πατάνε γκάζι και τρέχουν να μπουν στον καταπέλτη του πλοίου για να σπάσουν την απεργία, με κίνδυνο να θρηνήσουμε ζωές. Πέσαμε όλοι επάνω. Εγώ ήρθα σε επαφή με τη μάσκα του φορτηγού. Ετσι και γλίστραγε ένας από μας θα μας έπαιρνε από κάτω και θα μας έλιωναν οι ρόδες".*

Η ίδια προσπάθεια έγινε και την προηγούμενη μέρα στον Πειραιά στο πλοίο "Δαίδαλος" των Μινωικών Γραμμών. Αντίστοιχες σκηνές αυτοθυσίας και απερίγραπτης μαχητικότητας των απεργών είχαμε και σε άλλα λιμάνια. Στην Ηγουμενίτσα την Τρίτη 17/12 το πρωί οι απεργοί ναυτεργάτες έπεσαν στη θάλασσα για να μην αφήσουν να πλευρίσει ένα πλοίο του εφοπλιστή Στρίντζη. Την άλλη μέρα στην Ηγουμενίτσα, την Πάτρα, την Κέρκυρα, έγιναν άγριες συμπλοκές με τους ροπαλοφόρους των Ειδικών Δυνάμεων, που άνοιγαν δρόμο στα φορτηγά ύστερα από εντολές του υπουργείου και των εφοπλιστικών εταιρειών.

Η ηγεσία της ΠΝΟ ανέστειλε την απεργία την ώρα που οι ναυτεργάτες είχαν αποδείξει ότι η τρομοκρατική επίθεση των εφοπλιστών δεν περνάει. Ακόμα και αν η κυβέρνηση και η ΠΝΟ καταλήξουν σε κάποιο συμβιβασμό, το μέτωπο ενάντια στο φορολογικό νομοσχέδιο παραμένει ανοιχτό και η απεργία των ναυτεργατών πρόλαβε να μας δώσει το καλύτερο παράδειγμα για το πώς μπορούμε να παλέψουμε.

Κώστας Σαρρής

Ρατσιστικές ρυθμίσεις

Η συμπαράσταση στον αγώνα των προσφύγων Κούρδων από το Ιράκ και οι αντιδράσεις που ξεσήκωσαν οι απελάσεις μεταναστών το τελευταίο διάστημα, ανάγκασαν την κυβέρνηση να ψηφίσει σχέδιο νόμου για τη "ρύθμιση θεμάτων προσφύγων".

Αυτό το νομοσχέδιο του υπουργείου Δημόσιας Τάξης προβάλλεται από την κυβέρνηση σαν ένα θετικό βήμα με το οποίο *"ευθυγραμίζεται η ελληνική νομοθεσία με τη σύμβαση της Γενεύης"*, όπως δήλωσε ο Ρωμαίος.

Πράγματι, το νέο νομοσχέδιο καταργεί δύο διατάξεις που υπήρχαν στον νόμο της Ν.Δ. σύμφωνα με τις οποίες δεν δινόταν άσυλο σε πρόσφυγες που δεν προέρχονταν κατευθείαν απ' την χώρα που κινδύνευαν και δεν δηλώνονταν στις αρχές αμέσως μόλις έφταναν στην Ελλάδα. Μέσα απ' αυτές τις διατάξεις η ρατσιστική κυβέρνηση της Ν.Δ. στην πράξη καταργούσε την έννοια του πολιτικού πρόσφυγα. Είναι ενδεικτικό ότι από τις 2.600 αιτήσεις για χορήγηση ασύλου που έγιναν ακόμα και μέσα στο '94 και στο '95, εγκρίθηκαν μόλις 373!

Οι αλλαγές αυτές όμως, είναι σταγόνα στον ωκεανό. Καταρχήν, το νομοσχέδιο δεν προσδιορίζει ακριβώς την έννοια του πρόσφυγα. Τι σημαίνει αυτό; Οτι αφήνεται στην αυθαιρεσία της αστυνομίας και των δικαστηρίων ν' αποφασίζουν κάθε φορά ποιός είναι πρόσφυγας και ποιός όχι. Πριν από ενάμισυ μήνα 2 λιποτάκτες και 1 εργάτης από την Τουρκία ζήτησαν πολιτικό άσυλο, το δικαστήριο της Αλεξανδρούπολης όμως δεν τους "αναγνώρισε" ως πρόσφυγες. Μόνο μετά την μαζική κατακραυγή του κόσμου, κατάφεραν τελικά να μείνουν στην Ελλάδα.

Ολα τα ζητήματα που θα ανακούφιζαν τους πρόσφυγες (όπως η αναγνώρισή τους, η περίθαλψη, η χορήγηση άδειας εργασίας, η επέκταση του ασύλου για τα μέλη της οικογένειας τους), δεν αντιμετωπίζονται απ' τον νόμο αλλά μεταθέτονται σε ...μελλοντικές υπουργικές αποφάσεις και προεδρικά διατάγματα.

Ακόμα χειρότερα όμως, το νομοσχέδιο προβλέπει τη μη χορήγηση ασύλου σε μετανάστη που προέρχεται "από τρίτη ασφαλή χώρα". Ποιός όμως και με τι κριτήρια μπορεί να κρίνει μια χώρα ασφαλή; Η κυβέρνηση της Γερμανίας, για παράδειγμα, θέλοντας να περιορίσει το άσυλο, χαρακτηρίζει όλες τις γειτονικές χώρες της ασφαλείς. Πρόσφατα, η κυβέρνηση της Αγγλίας αρνήθηκε να δώσει άσυλο σ' ένα πρόσφυγα απ' το Βόρειο Ιράκ, με την δικαιολογία ότι βρέθηκε στις αποσκευές του ένα καινούργιο ζευγάρι κάλτσες από την Γερμανία, χώρα που θεωρείται ασφαλής

Τέλος, οι υποσχέσεις για την αναγνώριση των προσφύγων μένουν κούφια λόγια όταν ταυτόχρονα δεν τους επιτρέπεται η μόνιμη εγκατάσταση και άδεια εργασίας ή όταν η υλική βοήθεια που παίρνουν είναι ανύπαρκτη. Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΗΕ, απ' τους 5.000 πρόσφυγες που είναι αναγνωρισμένοι στην Ελλάδα, μονάχα οι 600 έχουν κάποια υλική βοήθεια απ' το κράτος. Οι Κούρδοι στον Αγιο Αντρέα μπορεί να υπάγονται στο "ειδικό καθεστώς προσωρινής προστασίας" όπως ορίζει ο νέος νόμος, χρειάζεται όμως, συνέχισε, να κινητοποιούνται για να εξασφαλίσουν ακόμα και τη διατροφή τους.

Μετά απ' όλα αυτά, δεν είναι τυχαίο ότι ακόμα και οι βουλευτές

Διαδήλωση στην Αθήνα μετά τη δολοφονία τσιγγάνου από αστυνομικό

της Ν.Δ. συμφώνησαν με το νομοσχέδιο. *"Πιστεύω ότι ορθώς δεν έχετε προσδιορίσει την έννοια του πρόσφυγα -είναι θέμα ερμηνείας από την πλευρά των ελληνικών διοικητικών αρχών και των αντίστοιχων δικαστηρίων."* Αυτά δήλωσε ο Π. Παυλόπουλος στην κοινοβουλευτική επιτροπή της Βουλής και ο Γ. Τζιτζικώστας συμπλήρωσε: *"Δείχνοντας ότι έχουμε μια ευαισθησία στον άνθρωπο που έρχεται στη χώρα μας και διώκεται, χάσαμε εμείς οι ίδιοι την ασφάλεια μας... Συνεπώς, καλώς είναι στην Αστυνομία και στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης τα περισσότερα θέματα που αφορούν τους πρόσφυγες, διότι η γεωγραφική θέση της χώρας μας το επιβάλλει αυτό. Και νομίζω ότι δεν πρέπει να έχουμε την τόσο ανεπτυγμένη ευαισθησία που θεραπεύεται για μια χώρα όπως η Ιρλανδία, που είναι δύσκολο να πάνε οι πρόσφυγες, αλλά που δεν θεραπεύεται για την Ελλάδα, που είναι πολύ εύκολο να έρθει ο πρόσφυγας."*

Πέρα απ' τους πρόσφυγες, ανοικτό είναι και το ζήτημα των μεταναστών που εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν συλλήψεις, απελάσεις και δολοφονίες.

Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ έχει πολλές φορές υποσχεθεί ότι θα σταματήσει αυτή τη φρίκη. Παρόλα αυτά, με το σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος που κατέθεσε πριν από ένα μήνα ο υπουργός Εργασίας, Μ. Παπαιωάννου, στην ειδική επιτροπή που εξετάζει "ζητήματα λαθρομετανάστευσης", μεταθέτει τη νομιμοποίηση των μεταναστών στις ... καλένδες. Οι μετανάστες παραμένουν στην αβεβαιότητα και αντιμετωπίζονται σύμφωνα με τις σκοπιμότητες της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής και "τις ανάγκες της αγοράς εργασίας", όπως κυνικά δήλωσε ο Παπαϊωάννου.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το Π.Δ. όλοι οι μετανάστες υποχρεώνονται να δηλώσουν τα πλήρη στοιχεία διαμονής και εργασίας τους, καθώς και αυτά των εργοδοτών τους, με αντάλλαγμα μια κάρτα προσωρινής άδειας παραμονής 6 μηνών. Στην ουσία, όμως, η κυβέρνηση φακελώνει τους μετανάστες για να μπορεί η αστυνομία να κάνει ευκολότερα τη δουλιά της. Αυτή η κάρτα μπορεί να ανανεωθεί "κατά τη διακριτική ευχέρεια των υπηρεσιών", ενώ μπορεί και ν' ανασταλεί "εφόσον συντρέχουν λόγοι γενικότερου δημόσιου συμφέροντος". Κάθε μετανάστης που αρνεί-

ται να εφοδιαστεί με την κάρτα τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός χρόνου και με άμεση απέλαση. Θεσπίζεται επίσης και μια δεύτερη κάρτα, διάρκειας 3 χρόνων, για την χορήγηση της οποίας -όπως αποκαλύπτει το ΒΗΜΑ- θα παίζει "καθοριστικό ρόλο η ως τότε συμπεριφορά του αλλοδαπού τόσο στην εργασία του όσο και στον κοινωνικό του περίγυρο."

"Είμαστε αντίθετοι μ' αυτά τα μέτρα που δεν είναι παρά η συγκεκριμενοποίηση του νόμου του Γιαννόπουλου. Το καλοκαίρι όταν ψηφιζόταν αυτός ο νόμος διαδηλώσαμε μαζικά, τώρα μας προτείνουν μια από τα ίδια και ακόμα χειρότερα." Αυτά δήλωσαν οι μετανάστες από την Αφρική και τις Φιλιππίνες σε συνάντηση που είχαν με τη ΓΣΕΕ.

Δεν πρέπει ν' αφήσουμε να συνεχιστεί αυτή η πολιτική. Το εργατικό κίνημα έχει δείξει όχι μόνο τη διάθεση αλλά και τη δυνατότητα για να σταματήσουν οι επιθέσεις σε βάρος των μεταναστών. Τον Νοέμβρη οι 1.400 πρόσφυγες απ' το Ιρακινό Κουρδιστάν που ζουν στιβαγμένοι στις κατασκηνώσεις του Αγίου Αντρέα κατέβηκαν σε 3μερη απεργία πείνας. Αυτή η κινητοποίηση και η μαζική συμπαράσταση που βρήκαν από τους χιλιάδες ανθρώπους, που κάθε Κυριακή τους έφερναν φαΐ, ρούχα και φάρμακα στην κατασκήνωση, ανάγκασε την κυβέρνηση να τους δώσει εξάμηνη άδεια παραμονής και εργασίας. Η άμεση κινητοποίηση τσιγγάνων και συμπαραστατών μετά την τελευταία δολοφονία ενός τσιγγάνου από αστυνομικούς στη Λειβαδιά, ήταν ένα άλλο χτύπημα στο ρατσισμό της αστυνομίας.

Στην πορεία του Πολυτεχνείου συμμετείχαν πολλοί μετανάστες, ανάμεσά τους και Αλβανοί που διαδήλωναν για πρώτη φορά. Στις τελευταίες απεργιακές συγκεντρώσεις της ΓΣΕΕ διαδήλωσαν και οι Φιλιππινέζοι απολυμένοι απ' το εργοστάσιο της Αλεξάντερ Φάσιον στην Κω με πανό: " Ελληνες και ξένοι εργάτες ενωμένοι". Πρόσφατα ναυτεργάτες απ' την Ασία και την Αφρική μαζί με έλληνες συναδέλφους τους κατέλαβαν το πλοίο που δούλευαν, το "Παναγία Τήνου", ζητώντας να πληρωθούν.

Ξύλινα κουτιά για σπίτια. Η υποδοχή του ΠΑΣΟΚ στους Κούρδους πολιτικούς πρόσφυγες

Αυτοί οι αγώνες έχουν αναγκάσει την κυβέρνηση σε κάποιες υποχωρήσεις. Μέσα από τέτοιους αγώνες -και όχι μέσα από ατέλειωτες συζητήσεις στις διάφορες επιτροπές- μπορούμε να την αναγκάσουμε να δώσει πλήρη δικαιώματα στους μετανάστες και τους πρόσφυγες. Να καταργήσει ολόκληρο το ρατσιστικό νόμο της ΝΔ, να προχωρήσει στη νομιμοποίηση και ν' ανοίξει τα σύνορα για όλους τους μετανάστες. Το πανό των μεταναστών απ' την Αλβανία στη διαδήλωση του Πολυτεχνείου έγραφε: " Η εργατική τάξη δεν έχει σύνορα". Αυτή πρέπει να είναι και η δική μας απάντηση απέναντι στις υποκρισίες του Εβερτ και του Σημίτη. Ολοι οι μετανάστες είναι καλοδεχούμενοι!

Γιάννης Σηφακάκης

Πρόσχημα τα ναρκωτικά

Στα δελτία ειδήσεων, σχεδόν κάθε μέρα, υπάρχει και μία ιστορία - τις περισσότερες φορές ψεύτικη - όπου σε κάποιο σχολείο "ανακαλύπτονται" έμποροι ναρκωτικών που σπρώχνουν τους μαθητές στα ναρκωτικά. Τι κρύβεται πίσω από αυτό το "ενδιαφέρον" για να μην πέφτουν οι μαθητές "θύματα των ναρκωτικών";

Ενας πρώτος στόχος είναι η συγκάλυψη των πραγματικών προβλημάτων που υπάρχουν στα σχολεία για τα οποία υπεύθυνη είναι η πολιτική των περικοπών. Ενας δεύτερος στόχος είναι η αύξηση της αστυνόμευσης των σχολείων σε μια περίοδο που καθηγητές και μαθητές είναι μπροστά σε κινητοποιήσεις ενάντια σ'αυτή τη πολιτική.

Μερικά από τα πραγματικά προβλήματα στα σχολεία είναι η έλλειψη καθηγητών, τα άθλια και επικίνδυνα κτίρια, η ανεργία και η φτώχεια που δεν αφήνει πολλά παιδιά να πάνε σχολείο. Φέτος όταν άνοιξαν τα σχολεία υπήρχαν - και σε πολλά εξακολουθούν να υπάρχουν - χιλιάδες κενές θέσεις καθηγητών γιατί η κυβέρνηση δεν έκανε διορισμούς. Οι δρόμοι έξω από τα σχολεία έχουν καταντήσει καρμανιόλες για τους μαθητές και τους καθηγητές γιατί οι περικοπές δεν επιτρέπουν να μπούν ούτε σηματοδότες ούτε να γίνουν υπόγειες διαβάσεις. Οι αίθουσες διδασκαλίας είναι ερείπια με 35-40 μαθητές στοιβαγμένους μέσα σ'αυτές και σε πολλά σχολεία δεν υπάρχει ούτε καν θέρμανση το χειμώνα. Κάθε χρόνο όλο και περισσότεροι μαθητές αναγκάζονται να διακόπτουν το σχολείο γιατί υποχρεούνται να δουλεύουν για να ζήσουν. Η κυβέρνηση και μαζί της τα ΜΜΕ δεν διανοούνται όμως να ξεκινήσουν καμία εκστρατεία για αυτά τα πραγματικά προβλήματα των σχολείων και προσπαθούν να μας αποπροσανατολίσουν ανάγοντας σαν το πιό σημαντικό πρόβλημα τα ναρκωτικά. Και μαζί με τον αποπροσανατολισμό η κυβέρνηση προωθεί και τη καταστολή.

Την Παρασκευή 15 Νοέμβρη, ο υπουργός Δημόσιας Τάξης Ρωμαίος ανακοίνωσε στη Βουλή "μέτρα για την καταπολέμηση των ναρκωτικών". *"Σύμφωνα με αυτά, θα ελέγχονται μπάρ και διάφορα καταστήματα διασκέδασης που βρίσκονται, κυρίως, κοντά σε σχολεία (π.χ. με περιπολίες αστυνομικών στην περιοχή), ώστε να μην "περνάνε" τα ναρκωτικά. Ακόμη, ο κ.Ρωμαίος δήλωσε ότι θα υπάρχει συνεργασία με άλλα συναρμόδια υπουργεία, ώστε να γίνει αυστηρότερη η όλη νομοθεσία καταπολέμησης των ναρκωτικών"* (ΝΕΑ, 16/11). Τι ρόλο θα έχουν οι μπάτσοι έξω από τα σχολεία και τα στέκια της νεολαίας; Την καταστολή των κινητοποιήσεων και όχι την δήθεν προστασία από τα ναρκωτικά. Η αστυνομία δεν πρόκειται να κυνηγάει "εμπόρους ναρκωτικών" στα Βόρεια Προάστια ή στο Κολωνάκι αλλά στις εργατογειτονιές. Αυτές τις περιοχές φοβάται η κυβέρνηση γιατί εκεί υπάρχει η συσσωρευμένη αγανάκτηση για την πολιτική της. Με το πρόσχημα των

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΕΣΤΗΡΙΟΥ

Τα ΜΑΤ σε δράση έξω από σχολείο

ναρκωτικών θέλει να βάλει την αστυνομία και τους δικαστές εκεί που ζει, εργάζεται και σπουδάζει η εργατική τάξη και η εργατική νεολαία. Με το ίδιο πρόσχημα - τα ναρκωτικά - ο Μπους στην Αμερική έβαλε την αστυνομία μέσα στα γκέτο των μαύρων για να καταστείλει την αντίδραση των μαύρων στη ρατσιστική πολιτική του. Τον Αύγουστο η εφημερίδα "San Jose Mercury News" στην Καλιφόρνια αποκάλυπτε ότι η CIA προμήθευε με κρακ τις συμμορίες του Λος Αντζελες και με τα κέρδη χρηματοδοτούσε τους Κόντρας ενάντια στη κυβέρνηση των Σαντινίστας στη Νικαράγουα τη δεκαετία του '80.

Το ξεσκέπασμα του αποπροσανατολισμού της κυβέρνησης και των ΜΜΕ δεν σημαίνει ότι είναι ανύπαρκτο το πρόβλημα των ναρκωτικών. Υπάρχουν χιλιάδες χρήστες ναρκωτικών κυρίως από την εργατική νεολαία. Αυτοί που σπρώχνουν όμως στα ναρκωτικά ένα κομμάτι της νεολαίας είναι οι ίδιοι οι καπιταλιστές και το συστημά τους.

Η διάδοση των ναρκωτικών είναι συνυφασμένη με την εμφάνιση και την εξάπλωση του ίδιου του καπιταλισμού από το 19ο αιώνα. Η εξαγωγή προϊόντων οπίου σε χώρες με περιορισμένη ή καθόλου παραγωγή ήταν η μεγαλύτερη οικονομική επιχείρηση του ιμπεριαλισμού στην Ασία. Η πιο γνωστή περίπτωση είναι ο "πόλεμος του οπίου" ανάμεσα στην Αγγλία και στη Κίνα.

Η φαρμακευτική βιομηχανία έπαιξε και αυτή το δικό της βρώμικο ρόλο. Το 1898 η Bayer προωθεί στην αγορά ένα καινούργιο φάρμακο με την εμπορική ονομασία "ηρωίνη" που πουλιόταν στα φαρμακεία ελεύθερα, χωρίς συνταγή, ως προϊόν μαζικής κατανάλωσης. Την Bayer βέβαια δεν την συνέφερε να προσθέσει πως η χρήση του θα έφερνε τοξικομανία. Η χρήση των ναρκωτικών για "θεραπευτικούς" σκοπούς ήταν εκείνη την εποχή μιά από τις βασικές αιτίες της εργατικής θνησιμότητας και της τραγικής κατάστασης της υγείας των εργαζομένων. Οι συνθήκες εργασίας στα εργοστάσια ή στα ορυχεία ήταν φρικτές, η διατροφή βλαβερή και η ιατρική περίθαλψη σχεδόν ανύπαρκτη. Οσοι εργάτες αρρώσταιναν λόγω της εργασίας, της διατροφής και του τρόπου ζωής δεν είχαν καμμιά ιατρική θεραπευτική περίθαλψη. Για να καταπραΰνουν τους σωματικούς πόνους αναγκάζονταν να καταφύγουν στα ναρκωτικά που πουλιόταν σε χαμηλές τιμές αγνοώντας τους κινδύνους που έκρυβε η χρήση τους.

Η λιτότητα, οι περικοπές και η ανεργία δημιουργούν στην εργατική τάξη άγχος για την επιβίωση και αβεβαιότητα. Κάποιοι προσπαθούν να ξεφύγουν από αυτή τη πραγματικότητα έστω και προσωρινά κάνοντας χρήση ναρκωτικών. Αντίθετα η ανάγκη χρήσης ναρκωτικών από τους αστούς δεν γεννήθηκε από την απελπισία - όπως στους εργάτες - αλλά από τη πλήξη τους.

Η κυβέρνηση υπόσχεται ότι με την καταστολή θα περιορίσει την εξάπλωση των ναρκωτικών. Η καταστολή όμως, θα αυξήσει αυτή τνη χρήση των ναρκωτικών. Κοιτώντας τα στοιχεία από το 1980 μέχρι σήμερα βλέπουμε ότι με τη καταστολή από 2.000 τοξικομανείς το 1980, φτάσαμε στους 20.000 το 1985, 80.000 το 1990 και από τους 5 θανάτους από νοθευμένη ηρωίνη το 1980, φτάσαμε στους 87 το 1990 και στους 179 το 1995. Στην ίδια σελίδα στα "ΝΕΑ" μαζί με τα "μέτρα Ρωμαίου" υπήρχαν δύο αποκαλυπτικές ειδήσεις. *"Τέσσερα χρόνια φυλακή σε 40χρόνο τοξικομανή για 1,7 γραμμάριο ηρωίνης"* και *"περισσότεροι από 45 δικαστές και εισαγγελείς συμμετείχαν σε συνθέσεις δικαστηρίων, που έδωσαν τις 11 αναβολές στον υπόδικο και αργότερα κατάδικο για εμπορία ναρκωτικών (δύο κιλά ηρωίνη), με αποτέλεσμα τα αδικήματα να παραγραφούν"*. Αυτή είναι η αντιμετώπιση της δικαιοσύνης. Καταδίκες στους χρήστες που στην πλειοψηφία τους προέρχονται από την εργατική τάξη, παραγραφή για τους εμπόρους ή τους χρήστες που ανήκουν στην αστική τάξη.

Αυτό που καταφέρνει η καταστολή είναι η δημιουργία και η συντήρηση της "μαύρης αγοράς" με τεράστια κέρδη. Στην μαύρη αγορά των ναρκωτικών στην Ελλάδα πραγματοποιείται ετήσιος τζίρος ύψους 360 δις από την εμπορία της ηρωίνης με ποσοστό κέρδους από 140.000% ως 400.000%, ανάλογα με το βαθμό νόθευσής της. Αυτά τα χρήματα "ξεπλένονται" και επαναεπενδύονται σε διάφορες "νόμιμες δραστηριότητες". Οσο τα ναρκωτικά είναι στη παρανομία τόσο θα αυξάνεται η εξάπλωσή τους και τόσο ο χρήστης θα αναγκάζεται για να βρει τη δόση του να πέφτει θύμα των εμπόρων.

Για να μειωθεί η χρήση των ναρκωτικών και να μειωθούν στο ελάχιστο οι θάνατοι από ναρκωτικά (που η συντριπτική τους πλειοψηφία προέρχονται από τη νοθεία και τις άθλιες συνθήκες ζωής των χρηστών) είναι η νομιμοποίησή τους. Θέλουμε να μπορεί ο κάθε εξαρτημένος να "κόψει τα ναρκωτικά". Για να μπορεί να γίνει αυτό θα πρέπει να έχει ιατρική περίθαλψη (π.χ. χρήση μεθαδόνης για απεξάρτηση από την ηρωίνη), δουλιά, σπίτι. Αν η κυβέρνηση νοιαζόταν πραγματικά για τους ναρκομανείς θα έπαιρνε τέτοιου είδους μέτρα. Η απάντηση στο πρόβλημα των ναρκωτικών είναι η πάλη για μια σοσιαλιστική κοινωνία όπου θα μπορούμε να την οργανώσουμε και να την ελέγχουμε συλλογικά και δεν θα σπρώχνει κανέναν στο περιθώριο.

Γιώργος Ράγκος

Η αντίσταση στον Σημίτη

Τους τελευταίους μήνες ο θυμός των εργατών ξέσπασε σε απεργίες που ταρακούνησαν την κυβέρνηση. Η *Μαρία Στύλλου* εξηγεί πώς μπορεί να νικήσει η εργατική αντίσταση ενάντια στον Σημίτη.

"Εαν η κυβέρνηση τολμήσει να προχωρήσει σε επιθέσεις θα μας βρει μπροστά της". Μ' αυτά τα λόγια υποδέχτηκαν οι εργάτες τους συντρόφους που πουλούσαν την εφημερίδα την επόμενη των εκλογών.

Δεν χρειάστηκε και πολύ για να επιβεβαιώσουμε στην πράξη αυτή τους τη διάθεση.

Μέσα στον Οκτώβρη τα Εργατικά Κέντρα της Θεσσαλονίκης και της Πάτρας οργάνωσαν πανεργατικά συλλαλητήρια συμπαράστασης στην Γκουντγίαρ, στην Αχάϊα Κλάους, στη ΜΙΣΚΟ.

Στις 7 Νοέμβρη κάνουν τρίωρη στάση οι εργαζόμενοι στους Δήμους ενάντια στις ιδιωτικοποιήσεις. Στις 12 Νοέμβρη γίνονται με λίγη ώρα διαφορά δυο συλλαλητήρια στην Αθήνα: ένα των εργοστασίων που αντιστέκονται στις απολύσεις και τα κλεισίματα (ΜΙΣΚΟ κλπ) και ένα των εκπαιδευτικών (ΟΛΜΕ και ΔΟΕ).

Στους καθηγητές γίνεται ο πρώτος γύρος συνελεύσεων των ΕΛΜΕ και η διάθεση είναι για περισσότερο από την 48ωρη που προτείνει η ΟΛΜΕ.

Στα νοσοκομεία, αναγκάζεται η ΠΟΕΔΗΝ να κηρύξει την πρώτη 4ωρη στάση εργασίας για τις 21 Νοέμβρη.

Η κυβέρνηση κάνει τις προγραμματικές δηλώσεις και αρχίζει καταιγισμός κινητοποιήσεων.

Διαδήλωση των ναυτεργατών στον Πειραιά

Η ΑΔΕΔΥ και η ΓΣΕΕ αλλάζουν στάση και αναγκάζονται, από κοινού, να καλέσουν σε Πανελλαδική 24ωρη και σε συλλαλητήριο για τις 28 Νοέμβρη.

Η τεράστια συμμετοχή στην απεργία και στις συγκεντρώσεις, τους αναγκάζει να δώσουν συνέχεια. Η ΟΛΜΕ καλεί σε δεύτερο γύρο συνελεύσεων με πρόταση για απεργία διαρκείας μετά τις γιορτές. Σε πολλές συνελεύσεις του λεκανοπέδιου η απόφαση είναι για απεργία διαρκείας στις αρχές Δεκέμβρη. Θυμίζει ατμόσφαιρα του 1988. Η απόφαση είναι να αρχίσει η διαρκείας στις 20 Γενάρη.

Στις 27 Νοέμβρη οι λιμενεργάτες κατεβαίνουν σε πανελλαδική απεργία διαρκείας. Κλείνει μετά από υπόσχεση ότι η κυβέρνηση θα δώσει το επίδομα παραγωγικότητας. Η απεργία έκλεισε μετά από 9 μέρες φανταστικής συμμετοχής και περιφρούρησης που μπορούσε, εάν συνέχιζε, να κερδίσει τα πάντα. Οι γραφειοκράτες της ΟΜΥΛΕ, ομόφωνα, την έκλεισαν στα γρήγορα, κεκλεισμένων των θυρών.

Στις 16 Δεκέμβρη αρχίζει η Παγκόσμια απεργία των ναυτεργατών. Η ΠΝΟ ξεκινάει με 48ωρη που η επιτυχία της ήταν τεράστια σε όλα τα λιμάνια.

Στα περισσότερα καράβια γίνονται συνελεύσεις και αποφασίζουν τη συμμετοχή στην απεργία. Κάθε καράβι λειτουργεί σαν ενα μικρό εργοστάσιο. Μετά την απόφαση το πλήρωμα αναλαμβάνει την περιφρούρηση της απεργίας. Τα λιμάνια του Πειραιά, της Πάτρας, της Ηγουμενίτσας, ελέγχονται από τους απεργούς. Η δύναμη της λιμενικής αστυνομίας είναι πολύ μικρή. Η σύγκρουση με τον απεργοσπαστικό μηχανισμό των εφοπλιστών είναι αποφασιστική.

Κυβέρνηση και εργοδοσία δεν μπορούν να σπάσουν την απεργία από τα έξω και τη σπάνε από τα μέσα. Η ηγεσία της ΠΝΟ υποχωρεί τη πέμπτη μέρα και αναστέλει την απεργία για τις 7 Γενάρη.

Οι απεργοί λιμενεργάτες διαδηλώνουν στον Πειραιά

Ολες οι απεργίες που έγιναν στις αρχές Δεκέμβρη είχαν τον ίδιο στόχο. Να μην περάσει το νέο μισθολόγιο, να μην περάσει το φορολογικό, να μην προχωρήσει η κυβέρνηση σε περικοπές στο δημόσιο. Ο συντονισμός όλων αυτών των κλάδων, και η συνεργασία με τους αγρότες που κρατούσαν επί 25 μέρες κλειστούς τους δρόμους, είχε τεράστια δύναμη, μπορούσαν να αναγκάσουν την κυβέρνηση σε υποχώρηση. Μπορούσαν να κλείσουν με νίκη, όχι μόνο για τους ίδιους, αλλά και για όλη την εργατική τάξη.

Ποια τα εμπόδια;

Ο Σημίτης δεν πήδηξε προσωρινά το παλούκι, επειδή "έδειξε χαρακτήρα". Τουναντίον, ο τρόπος που έχει μέχρι τώρα προχωρήσει, είναι με ελιγμούς παίρνοντας πίσω, ή καθυστερώντας μέτρα που δήλωνε ότι θα πάρει στα γρήγορα. Το νέο μισθολόγιο θα καταργούσε υποτίθεται όλα τα επίδοματα. Κι όμως, ο τρόπος που ο Χριστοδουλάκης προσπαθεί να σταματήσει καινούργιες απεργίες είναι μέσω των επιδομάτων. Στον προϋπολογισμό υπάρχει κονδύλι 50 δις γι' αυτό τον σκοπό.

Το χρονοδιάγραμμα της κυβέρνησης ήταν ότι πριν από την ψήφιση του προϋπολογισμού θα περνούσαν από τη Βουλή τα νομοσχέδια περί "περικοπών δημόσιων δαπανών", "περί φοροαπαλλαγών", για το "νέο μισθολόγιο". Κανένα από τα 3 νομοσχέδια δεν έχει περάσει ακόμα από τη Βουλή. Ολα είναι υπό διαπραγμάτευση για το πώς θα περιορίσουν τις αντιδράσεις.

Η σχέση του Σημίτη με την συνδικαλιστική γραφειοκρατία περνάει κρίση. Δεν αρκεί ο Πρωτόπαπας στο υπουργείο Εργασίας για να σταματήσει τις αντιδράσεις. Οι ηγεσίες της ΓΣΕΕ και της ΑΔΕΔΥ ανήκουν, στην πλειοψηφία τους, στην "εκσυγχρονιστική" πτέρυγα και στήριξαν την υποψηφιότητα Σημίτη στο συνέδριο του ΠΑΣΟΚ.Ταυτόχρονα, όμως, φοβούνται τις αντιδράσεις που υπάρχουν από τα κάτω και τρέχουν να μπουν μπροστά, να τις προλάβουν για να μπορέσουν να τις ελέγξουν.

Οι ηγεσίες των συνδικάτων διαφέρουν από τα ρεφορμιστικά κόμματα, επειδή βρίσκονται πολύ πιο κοντά στην εργατική βάση και γι' αυτό αναγκάζονται να αντιδράσουν. Οι γραφειοκράτες φοβούνται να μην ξεπεραστούν από την εργατική βαση και γι' αυτό τρέχουν να μπουν μπροστά.

Την τελευταία περίοδο είχαν να αντιμετωπίσουν την αγανάκτηση της βάσης του ΠΑΣΟΚ μέσα σε όλους τους εργατικούς χώρους που δεν περιορίζεται μόνο στην κυβέρνηση, αλλά παίρνει μπάλα και τις συνδικαλιστικές κορυφές. Η πλειοψηφία των εργατών μέσα στους χώρους ταυτίζει τους πρόεδρους της ΑΔΕΔΥ και της ΓΣΕΕ με τον Πρωτόπαπα και τον Κανελόπουλο. Τους θεωρεί καιροσκόπους που προετοιμάζουν την βουλευτική τους καρέκλα στις επόμενες εκλογές. Τα όρια ανάμεσα σε αυτές τις αντιδράσεις και στο να αρχίσουν οι εργάτες να οργανώνουν από τα κάτω τις μάχες τους είναι πολύ κοντά.

Ενα δείγμα της κρίσης της ίδιας της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας είναι οι καυγάδες που έχουν ανοίξει στο εσωτερικό της. Τόσο η ΑΔΕΔΥ, όσο και η ΓΣΕΕ είναι στην κορυφή μιας πυραμίδας που η δύναμή τους εξαρτάται από τις μεγάλες Ομοσπονδίες. Οι πιο δυνατές Ομοσπονδίες που ανήκουν στην ΑΔΕΔΥ, -η ΟΛΜΕ, η ΠΟΕΔΗΝ, η ΠΟΕ-ΟΤΑ, η ΟΜΥΛΕ, οι εφοριακοί- τραβάνε το δικό τους δρόμο και δεν χάνουν ευκαιρία να εκφράσουν την δυσπιστία τους στην ηγεσία της ΑΔΕΔΥ. Το ίδιο έχει αρχίσει να συμβαίνει και με τη ΓΣΕΕ, ιδιαίτερα με τις ομοσπονδίες των ΔΕΚΟ. Η ΠΝΟ ούτε στιγμή δεν συντονίστηκε με τη ΓΣΕΕ μετά τις 28 Νοέμβρη.

Το πού μπορούν να καταλήξουν αυτές οι αντιδράσεις φάνηκε με το τι έγινε στις 17 Δεκέμβρη, τη μέρα που άρχισε η συζήτηση για τον προϋπολογισμό στη Βουλή. Εκείνη τη μέρα υπήρχε 24ωρη απεργία της ΑΔΕΔΥ με μικρή συμμετοχή των Ομοσπονδιών στην απεργιακή συγκέντρωση το πρωί, ενώ η ΓΣΕΕ είχε κηρύξει 4ωρη στάση και ξεχωριστό συλλαλητήριο το απόγευμα έξω από τη Βουλή. Ηταν η μικρότερη συγκέντρωση που έχει γίνει μέσα σε μέρες απεργιών και αγροτικών μπλόκων. Ενώ στα λιμάνια γινόταν χαμός με τους ναυτεργάτες να οργανώνουν την πιο γερή απεργία, οι γραφειοκράτες κατάφεραν να οδηγήσουν σε αποτυχία το "πανελλαδικό" συλλαλητήριο της ΓΣΕΕ.

Οι λόγοι που οι πιο δυνατές ομοσπονδίες αμφισβητούν το ρόλο της ΓΣΕΕ και της ΑΔΕΔΥ, είναι ανάμικτοι. Από τη μια εκφράζει την δυσπιστία που προέρχεται και από τη βάση, ενώ όμως ταυτόχρονα είναι και ο ρεαλισμός της γραφειοκρατίας

του κάθε κλάδου που θέλει να πετύχει μια ιδιαίτερη συμφωνία με την κυβέρνηση.

Ολες οι Ομοσπονδίες επιδιώκουν αυτή την περίοδο δυο ταυτόχρονα πράγματα. Να γίνει δεκτό το αίτημά τους σαν εξαίρεση και να κλείσουν τις απεργίες μόλις πάρουν κάποια υπόσχεση.

Η ηγεσία της ΟΛΜΕ, παραδείγματος χάρη, έχει πολύ πιο προχωρημένο αίτημα για αυξήσεις σε σύγκριση με την ΑΔΕΔΥ. Ζητάει 250.000 καθαρό μηνιάτικο για τον πρωτοδιοριζόμενο καθηγητή. Αλλά δεν νοιάζεται καθόλου για τη γενίκευση του αιτήματος σε όλους τους εργαζόμενους στο δημόσιο. Αντίθετα, ζητάει χωριστά συνάντηση με τον Χριστοδουλάκη, ελπίζοντας ότι η απειλή για απεργία διαρκείας θα τους εξασφαλίσει μια ξεχωριστή ρύθμιση. Παρόμοια είναι η ταχτική της ΠΟΕΔΗΝ.

Η ΓΣΕΕ και η ΑΔΕΔΥ διεκδικούν αφορολόγητο όριο 2.000.000 για όλους. Αλλά δεν κάνουν τίποτα για να καλύψουν τους κλάδους που απειλούνται από την κατάργηση των φοροαπαλλαγών. Ετσι η ΠΝΟ προχώρησε στην απεργία μόνη αλλά σταμάτησε μόλις πήρε υπόσχεση διαλόγου από τον υφυπουργό Δρυ.

Η κατάσταση της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας είναι τέτοια που αναγκάζεται να βγάλει στον αγώνα μερικά από τα πιο δυνατά κομάτια της εργατικής τάξης, αλλά ταυτόχρονα χαραμίζει αυτή τη δύναμη κατακερματίζοντας τους αγώνες και κλείνοντάς τους με φτηνούς συμβιβασμούς.

Το ότι αυτή η προσπάθεια δεν είναι πάντοτε τόσο εύκολη, ότι για να το κάνουν αναγκάζονται να μπαίνουν μπροστά σε αγώνες διαρκείας και ότι μπροστά μας έχουμε πολλές τέτοιες ευκαιρίες, είναι αυτό που μπορεί να μετατρέψει κάποιες απ' όλες τις μάχες σε νικηφόρες. Οι γραφειοκράτες φοβούνται την επανάληψη του '87-'88. Τότε η εισοδηματική πολιτική έσπασε από τα κάτω, ο Σημίτης αναγκάστηκε σε παραίτηση και ο Αντρέας αναγκαζόταν συνεχώς σε υποχωρήσεις για να μην χάσει την πρωθυπουργία. Σήμερα η μάχη είναι πιο σκληρή και γι' αυτό ο ρόλος αυτών που πιστεύουν και υποστηρίζουν ότι οι εργάτες μπορούν να νικήσουν είναι πολύ πιο σημαντικός.

Ο ρόλος της ΟΣΕ

Ο ρόλος που μπορεί να παίξει η οργάνωσή μας την επόμενη περίοδο είναι καθοριστικός, όχι στο εάν θα ξεσπάσει ένας εργατικός αγώνας, αλλά στην πολιτική που βοηθάει τους αγώνες να νικήσουν.

Μέσα στο εργατικό κίνημα σήμερα υπάρχουν πολλοί καλοί μαχητές εργάτες που μπορούν να προτείνουν και να πρωτοστατήσουν στις απεργίες που ξεσπάνε.

Και μόνο μια ματιά στο κύμα των κινητοποιήσεων από τις εκλογές μέχρι τα Χριστούγεννα δείχνει αγωνιστές της βάσης που δίνουν μάχες στα λιμάνια, στα σχολεία, παντού. Για να φτάσει αυτός ο κόσμος, όμως, να ξεπεράσει τους συμβιβασμούς των γραφειοκρατών χρειάζεται να δώσει σκληρές πολιτικές μάχες: ενάντια στον κατακερματισμό, ενάντια στους εκβιασμούς της κυβέρνησης, ενάντια στις "ρεαλιστικές" ταχτικές της "ιδιαιτερότητας". Χρειάζεται να οργανώσει μάχες δράσης και μάχες ιδεών και γι' αυτό χρειάζεται να συσπειρωθεί γύρω από τους επαναστάτες σοσιαλιστές του χώρου του. Σε κάθε χώρο μια ξεκάθαρη μειοψηφία που προβάλει την πάλη για το Σοσιαλισμό σαν εναλλακτική λύση στα "εκσυγχρονιστικά" διλήμματα του Σημίτη μπορεί να κάνει τεράστια διαφορά.

Αυτό επιβεβαιώνεται, όχι μόνο θετικά από το ρόλο των συντρόφων της ΟΣΕ μέσα στους χώρους τους, αλλά και αρνητικά, από το τι κάνουν τα υπόλοιπα 3 κόμματα, ΚΚΕ, ΔΗΚΚΙ και ΣΥΝ.

Το ΚΚΕ υποστηρίζει ότι δεν μπορεί να νικήσει κανένας αγώνας εάν δεν υπάρξει "αλλαγή των συσχετισμών". Στην πραγματικότητα δίνει προτεραιότητα στο να αποκτήσει περισσότερη δική του δύναμη στη συνδικαλιστική γραφειοκρατία. Γι' αυτό περιορίζεται στην πολιτική της καταγγελίας και του ελέγχου των κινητοποιήσεων. Φοβάται, όπως και κάθε γραφειοκράτης, να αφήσει να ξεδιπλωθεί η δύναμη της βάσης. Πολύ περισσότερο φοβάται οποιαδήποτε επαναστατική δύναμη δυναμώνει μέσα στην εργατική τάξη.

Ο Τσοβόλας προσπαθεί να αλλάξει και αυτός τους συσχετισμούς μέσα στη συνδικαλιστική γραφειοκρατία, ζητώντας από διάφορους συνδικαλιστές της ΠΑΣΚΕ να συνεργαστούν μαζί του. Ενώ οι "μεταγραφές" μοιάζουν ο πιο γρήγορος τρόπος αλλαγής συσχετισμών στη κορυφή, στην πράξη τα αποτελέσματα είναι ελάχιστα. Ο ΣΥΝ αλληθωρίζει ανάλογα με τις πιέσεις που αντιμετωπίζει. Συνήθως η γραμμή του αλλάζει πολλές φορές μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα.

Και τα 3 μικρά αριστερά κόμματα της Βουλής χαραμίζουν τους αγωνιστές που επηρεάζουν γιατί τους εγκλωβίζουν μέσα στα όρια του "ρεαλισμού" της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας. Είτε ψηφίζουν μαζί με ΠΑΣΚΕ-ΔΑΚΕ την αναστολή (πχ ΟΜΥΛΕ) των κινητοποιήσεων, είτε αντιπροτείνουν άλλη μια 24ωρη για την τιμή των όπλων. Πουθενά δεν ανοίγουν ορίζοντες που να αντιστοιχούν στις δυνατότητες της βάσης.

Η διαφορά του δικού μας προσανατολισμού, είναι το δυνάμωμα της αντίστασης από τα κάτω, της αυτοπεποίθησης των εργατών ότι μπορούν να δώσουν τη μάχη και να νικήσουν.

Αυτό εξασφαλίζεται με τεράστια και επίμονη προσπάθεια που συνδυάζει και τη δράση και τις ιδέες. Οι συνθήκες είναι σήμερα τέτοιες ώστε πρωτοπόρος αγωνιστής στο χώρο του δεν μπορεί να είναι κάποιος που συγκεντρώνεται μόνο στο ένα σκέλος. Οποιος περιορίζεται μόνο στην πολιτική καταγγελία, έστω κι αν λέει σωστά πράγματα, για τις επιθέσεις του Σημίτη, καταντάει αφηρημένος προπαγανδιστής.

Αλλά και όποιος ασχολείται μόνο με τον συνδικαλισμό μένει άοπλος μπροστά στα ξεπουλήματα. Χρειάζονται ταυτόχρονα πολιτικές κόντρες αλλά και δράση Η ΟΣΕ προσπάθησε να συνδυάσει αυτές τις ανάγκες όλο το προηγούμενο διάστημα.

Οι συγκεντρώσεις που οργανώσαμε μέσα στα αμαξοστάσια, σε νοσοκομεία, σε δήμους προεκλογικά άνοιξαν τη συζήτηση για το σοσιαλισμό και έφεραν πολλούς εργάτες κοντά στις ιδέες μας.

Η προσπάθεια που έκαναν οι σύντροφοί μας στους χώρους τους, π.χ στο Αρεταίειο, στον Δήμο Ν. Ηράκλειου κ.α, να κατέβουν οι ίδιοι οι εργαζόμενοι με το πανό του σωματείου τους στην πανεργατική συγκέντρωση στις 28 Νοέμβρη, όχι μόνο βρήκε απήχηση, αλλά έδειξε και τα πρώτα βήματα για το πώς παίρνουν οι εργαζόμενοι τις κινητοποιήσεις στα χέρια τους.

Σ' αυτή την περίοδο ο ρόλος μας θα είναι να στηρίζουμε και πολιτικά και πρακτικά τα καλύτερα στοιχεία που μπορούν να είναι τα κέντρα αυτής της προσπάθειας. Σημαίνει περισσότερους συντρόφους στις ΕΛΜΕ, στα νοσοκομεία, στους δήμους, στα αμαξοστάσια, στους ναυτεργάτες, στον ΟΤΕ, στις τράπεζες, παντού.

Και ταυτόχρονα χρειάζεται να χτίσουμε τη συμπαράσταση στους αγώνες που ξεσπούν. Να συγκρουστούμε με την άποψη που θέλουν να περάσουν οι γραφειοκράτες για τη "μοναδικότητα" και την απομόνωση των αγώνων. Η δύναμη των εργατών είναι στην ενότητα.

Ο μόνος που μπορεί να κερδίσει από τη σαλαμοποίηση είναι ο Σημίτης. Ο προηγούμενος γύρος το επιβεβαιώνει. Ο επόμενος γύρος μπορούμε να συμβάλουμε να είναι καλύτερος.

Τα σκάνδαλα στο Χρηματιστήριο

Το πώς λειτουργεί το Χρηματιστήριο είναι ακατανόητο για τους περισσότερους. Γιατί ξεσπάνε σκάνδαλα; Πώς γίνεται και ολόκληρες περιουσίες χάνονται μέσα σε λίγες ώρες; Σ' αυτά τα ερωτήματα απαντά πολύ ζωντανά στο άρθρο του ο *Σωτήρης Κοντογιάννης*

Την Πέμπτη 7 Νοέμβρη η Δέλτα ΑΧΕ, μια από τις "ανερχόμενες" χρηματιστηριακές εταιρίες, "βάρεσε κανόνι". Η απάτη άφησε πίσω της απλήρωτα χρέη πάνω από 2,5 δισεκατομμύρια δραχμές.

Το χάος και ο πανικός απλώθηκαν αστραπιαία πάνω από το χρηματιστήριο, τις τράπεζες και την κυβέρνηση. Η απειλή του "κραχ" κράτησε την Σοφοκλέους κλειστή την επόμενη μέρα, Παρασκευή 8 Νοέμβρη. Τη Δευτέρα, την Τρίτη, την Τετάρτη οι χρηματιστές "απείχαν" και δεν έγινε σχεδόν καμμιά συναλλαγή. Την Πέμπτη, μια βδομάδα μετά το ξέσπασμα του σκανδάλου, το χρηματιστήριο άνοιξε κανονικά και ο δείκτης τιμών έκανε μια θεαματική βουτιά 40 μονάδων.

Η απάτη αποκαλύφθηκε όταν η Δέλτα ΑΧΕ προσπάθησε να πληρώσει, για τις μετοχές που είχε αγοράσει, με δυό επιταγές 1.300 εκατομυρίων η καθεμία, που δεν είχαν αντίκρυσμα. Ομως δεν ήταν μόνο τα χρήματα ανύπαρκτα: "αέρας" ήταν και οι μετοχές που αγόραζε. Οπως αποκαλύφθηκε η Δέλτα ΑΧΕ, σε συνεργασία με διάφορους χρηματιστές και επιχειρηματίες, είχε στήσει έναν μηχανισμό που μέσα από πλασματικές αγορές και πωλήσεις μεγάλων πακέτων μετοχών, ανεβοκατεβάζε τις τιμές τους στο χρηματιστήριο.

Το παιχνίδι είχε στηθεί γύρω από τις μετοχές μιας άγνωστης και ασήμαντης κλωστοϋφαντουργίας -της "Αφοι Μαγρίζου ΑΕ". Τρεις φορές, μέσα στο 1996, οι μετοχές της "Αφοι Μαγρίζου" χτύπησαν "πρωτιά" -με βάση το ποσοστό ανόδου τους μέσα σε μια βδομάδα- στη Σοφοκλέους. *"Από τα αζήτητα που βρισκόταν το 1995"*, γράφει το Βήμα, *"πουλώντας σε καθημερινή βάση 300 ή 400 κομμάτια αντί 200-300 δραχμών, άρχισε, περίπου από τον Φεβρουάριο του 1996, να πουλάει χιλιάδες κομμάτια ενώ η τιμή της σκαρφάλωσε ως τις 1300 δραχμές."* Από το *"κόλπο"* τα αφεντικά της Δέλτα ΑΧΕ και οι συνεργάτες τους κέρδισαν δεκάδες εκατομμύρια.

Γενίκευση της κρίσης

Τα ΜΜΕ έτρεξαν να μιλήσουν για "σήψη" στο χρηματιστήριο. *"Η περίπτωση της Δέλτα ΑΧΕ"* έγραφε η Καθημερινή, *"ήταν όπως φαίνεται μόνο η κορυφή του παγόβουνου"*. Το "Βήμα" στο πρωτοσέλιδο άρθρο του μιλούσε για τους "αλογομούρηδες" και τα "παπαγαλάκια" της Σοφοκλέους -για το κύκλωμα της κερδοσκοπίας, της απάτης, των στημένων συναλλαγών που θυμίζουν καζίνο ή ιππόδρομο. *"Ο ναός του χρήματος"*, έγραφε, *"έχει μεταβληθεί σε ναό του τζόγου"*. Η Σοφοκλέους, συμφωνούσαν όλοι, χρειάζεται κάθαρση. Η κυβέρνηση, έλεγαν από τα κανάλια και τις στήλες των εφημερίδων διάφοροι "επώνυμοι" βιομήχανοι, τραπεζίτες, μεγαλέμποροι, χρηματιστές κλπ πρέπει να θεσπίσει νέους κανόνες -σαν αυτούς που ισχύουν σε όλες τα μεγάλα διεθνή χρηματηστήρια- για να διασφαλίσει την αδιάβλητη λειτουργία του.

Ξεχνάνε όμως ότι η κεδροσκοπία, ο τζόγος, δεν είναι ούτε η "εξαίρεση", ούτε η "αρρώστια" στο χρηματιστήριο: αντίθετα είναι η αποστολή του, είναι η φυσιολογική του λειτουργία.

Οι θιασώτες της αγοράς στολίζουν το χρηματιστήριο και τις λειτουργίες του με τις πιο λαμπρές προοπτικές. Λένε ότι στηρίζει την ανάπτυξη, ότι τροφοδοτεί με "υγιή" κεφάλαια τη βιομηχανία, ότι προσελκύει τους σοβαρούς, "θεσμικούς" επενδυτές, ότι εξασφαλίζει σταθερά θεμέλια για ολόκληρη την οικονομία.

Παραμύθια. Το χρηματιστήριο, αντί να προσφέρει διέξοδο από την οικονομική κρίση, φέρνει μόνο τη γενίκευσή της. Η ραγδαία ανάπτυξη της κεφαλαιαγοράς, στα χρόνια μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, δεν εμπόδισε την κρίση: αντίθετα, όταν ξέσπασε το Κράχ στην Γουώλ Στρητ (το χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης) το 1929, εξασφάλισε ότι θα απλωνόταν σε ολόκληρο τον πλανήτη. Το ίδιο σενάριο επαναλήφθηκε, σε μικρότερη κλίμακα, και με τη "Μαύρη Δευτέρα", την Δευτέρα 27 Οκτώβρη του 1987: η κρίση στα χρηματιστήρια άφησε πίσω της ζημιές εκατοντάδων δισεκατομμυρίων δολαρίων, που παρέσυραν στη χρεωκοπία εκατοντάδες επι-

χειρήσεις και κατέστρεψαν χιλιάδες θέσεις εργασίας.

Κερδοσκοπία

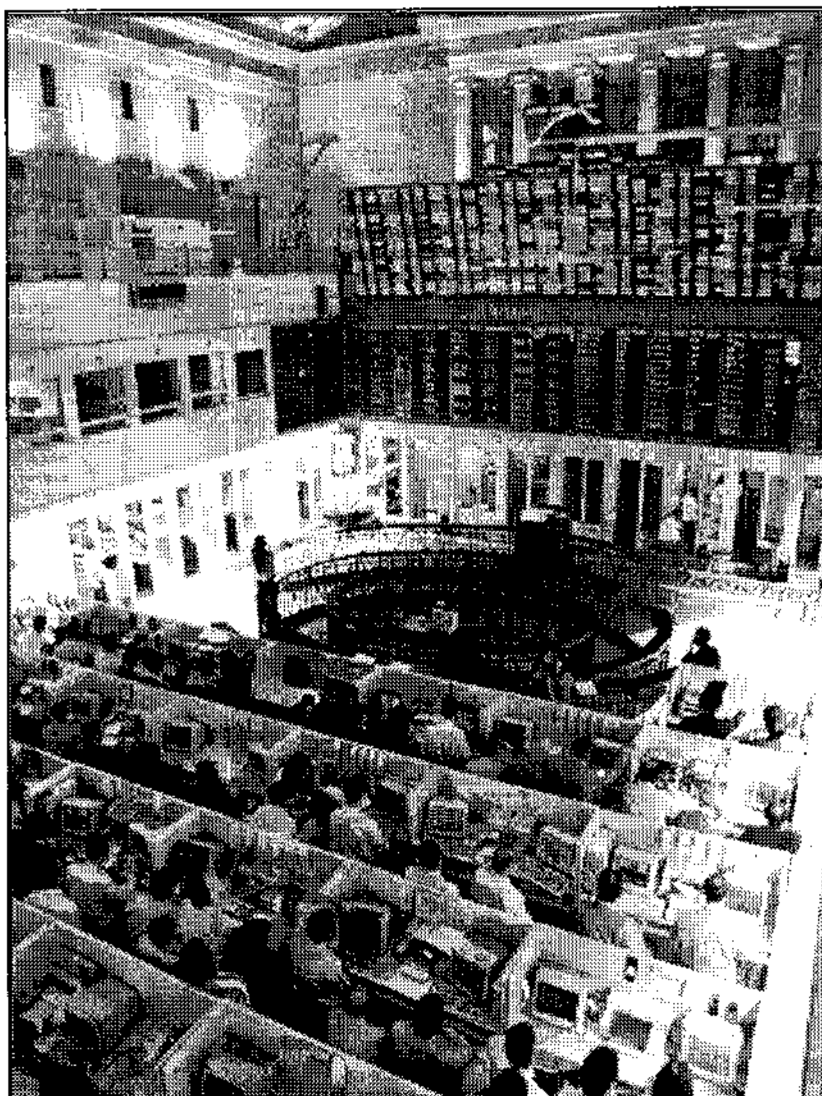
Σε περιόδους άνθησης του καπιταλισμού -όπως ήταν η δεκαετία του '50 και του '60- οι τράπεζες και τα χρηματιστήρια πράγματι μπορούσαν να επιταχύνουν την ανάπτυξη της οικονομίας.

Οι καπιταλιστές, κατά κανόνα, δεν μπορούν να επενδύσουν άμεσα τα κέρδη τους. Χρειάζεται να περιμένουν -συχνά πολλά χρόνια- μέχρι να μαζέψουν αρκετά για να φτιάξουν μια νέα γραμμή παραγωγής ή να χτίσουν ένα νέο εργοστάσιο. Μέσω των τραπεζών και του χρηματιστήριου τα κέρδη τους διοχετεύονται σε άλλους καπιταλιστές, που έχουν συμπληρώσει το μεγαλύτερο μέρος του αναγκαίου κεφάλαιου, και τους δίνουν έτσι τη δυνατότητα να προχωρήσουν πιο γρήγορα στις επενδύσεις τους. Το αντάλλαγμα για αυτά τα "δάνεια" είναι ο τόκος -στην περίπτωση των καταθέσεων και των ομολογιών- το μέρισμα στην περίπτωση των μετοχών. Σε περιόδους άνθησης τα κέρδη συνολικά μετατρέπονται, μέσω της κεφαλαιαγοράς, πολύ πιο γρήγορα σε επενδύσεις και οι τράπεζες και τα χρηματιστήρια ενισχύουν την ανάπτυξη. Αυτή η λειτουργία, όμως, αντιστρέφεται όταν ο καπιταλισμός περάσει σε κρίση.

Κρίση σημαίνει πάγωμα των επενδύσεων: η αγορά "στομώνει", τα εμπορεύματα μένουν στα ράφια, τα κέρδη πέφτουν και οι καπιταλιστές σταματάνε να φτιάχνουν καινούργια εργοστάσια. Γιατί να φτιάξει ένας καπιταλιστής πχ. ένα νέο εργοστάσιο ελαστικών, όταν τα κέρδη είναι χαμηλά και τα παλιά εργοστάσια κλείνουν;

Μέσα σε αυτές τις συνθήκες το χρηματιστήριο παύει να λειτουργεί σαν ενδιάμεσος σταθμός στην πορεία των κερδών προς την επένδυση και γίνεται ο τελικός τους αποδέκτης. Η έλλειψη επενδυτικών ευκαιριών στρέφει τεράστιες ποσότητες χρημάτων στο χρηματιστήριο, στα ρέπος, στην αγορά γης, στην αγορά πολυτίμων λίθων ακόμα και την αγορά έργων τέχνης.

Σε περιόδους κρίσης ο στόχος από την αγορά μετοχών δεν είναι το μέρισμα -το μερίδιο από τα, έτσι και αλλιώς, ισχνά κέρδη της βιομηχανίας- αλλά το κέρδος από την επαναπώληση: οι μετοχές αγοράζονται με μοναδικό σκοπό να ξαναπουληθούν, όταν η τιμή τους θα έχει ανέβει. Φυσιολογικά "καλή" θεωρείται μια μετοχή που υπόσχεται μεγάλο μέρισμα. Τώρα καλή θεωρείται μια μετοχή που "υπόσχεται" μεγάλη άνοδο στην τιμή της. Στο τέλος οι τιμές των μετοχών παύουν να ανταποκρίνονται με οποιονδήποτε τρόπο στις επενδύσεις που υποτίθεται ότι αντιστοιχούν και προσδιορίζονται μόνο από την "δυναμική" τους στην αγορά. Οι μετοχές φουσκώνουν σαν μπαλόνια -για να ξεφουσκώσουν ξανά απότομα με την πρώτη κρίση.

Το Χρηματιστήριο της Σοφοκλέους

Το αποτέλεσμα είναι, το χρηματιστήριο, να θυμίζει όλο και περισσότερο ρουλέτα. Μια φήμη, μια μη αναμενόμενη μεγάλη αγορά ή πώληση, μια εικασία είναι αρκετή για να προκαλέσει την πιο άγρια κούρσα αγορών, που στέλνει τις τιμές στα ύψη, ή την άτακτη "φυγή" και τον πανικό. Μια δήλωση του προέδρου της κεντρικής τράπεζας των ΗΠΑ στις αρχές Δεκέμβρη ήταν αρκετή για να απειλήσει με κράχ το χρηματιστήριο όχι μόνο της Νέας Υόρκης αλλά και της Φρανκφούρτης, του Παρισιού, του Τόκυο και Λονδίνου!

Σίτυ των Βαλκανίων

Η κυβέρνηση προσπαθεί τώρα να μας πείσει ότι υπάρχει διάκριση ανάμεσα στους "αεριτζήδες" και τους "θεσμικούς επενδυτές". Στην πραγματικότητα οι περιβόητοι κερδοσκόποι δεν είναι παρά οι ίδιοι οι καπιταλιστές -οι τράπεζες, οι μεγάλες επιχειρήσεις, οι πολυεθνικές. Για να προστατεύσουν τα κεφάλαιά τους είναι αναγκασμένοι να παρακολουθούν τις "τάσεις" των τιμών και να μετακινούν τα χρήματά τους καθημερινά από τη μια μετοχή στην άλλη. Αυτοί είναι υπεύθυνοι για τα δισεκατομμύρια δολλάρια που αλλάζουν χέρια στα διεθνή χρηματιστήρια κάθε μέρα.

Η κυβέρνηση μιλάει σήμερα για "κάθαρση" και "εκσυγχρονισμό" της χρηματαγοράς. Στην πραγματικότητα αυτό που θέλει είναι, να κάνει την Σοφοκλέους ακόμα πιο δελεαστική για τους κερδοσκόπους.

Οι καπιταλιστές στην Ελλάδα δεν κρύβουν τη φιλοδοξία τους να μετατρέψουν την Σοφοκλέους σε "Σίτυ" των Βαλκανίων: σε μια μεγάλη, σύγχρονη κεφαλαιαγορά από όπου θα περνούν τα κεφάλαια για τις ιδιωτικοποιήσεις, τις εξαγορές, τις επενδύσεις κλπ από τα Τίρανα μέχρι το Βουκουρέστι. Για να το πετύχουν δεν δίστασαν να στήσουν ένα χρηματιστήριο "ευκαιρίας": οι απάτες διαδέχονταν η μια την άλλη, αλλά οι κυβερνήσεις έκαναν όλο και μεγαλύτερες προσφορές στους κερδοσκόπους.

Η "Παράλληλη Αγορά", οι "Χρηματιστηριακές Εταιρίες", το "Αποθετήριο Τίτλων" -όλα αυτά που ήρθαν στην επικαιρότητα με την υπόθεση της Δέλτα ΑΧΕ- είναι όλα δημιουργήματα αυτών των τελευταίων χρόνων.

Τα αποτελέσματα ήταν θεαματικά: μέσα σε λίγους μήνες, στα μέσα της δεκαετίας του '80, το χρηματιστήριο εκτοξεύτηκε από τις 75 μονάδες στις 400. Μαζί όμως εκτοξεύτηκαν και οι απάτες και τα σκάνδαλα. Σήμερα οι εφημερίδες μιλάνε για "παπαγαλάκια" και "αλογομούρηδες" -για επενδυτές που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο διαδίδουν διάφορες ψεύτικες "πληροφορίες" για τις εταιρίες με στόχο τον επηρεασμό της τιμής των μετοχών τους. Πριν λίγα χρόνια η αγαπημένη μέθοδος ήταν τα απειλητικά τηλεφωνήματα! *"Δεν ήταν λίγοι"*, γράφει η Ελευθεροτυπία, *"αυτοί που εκμεταλλεύονταν τα απειλητικά τηλεφωνήματα (για τοποθέτηση βόμβας) που διέκοπταν τις συνεδριάσεις για να δημιουργήσουν κατάσταση ανησυχίας, να αγοράζουν φθηνά και να πωλούν ακριβά. Δεν είναι τυχαίο ότι από το 1988 μέχρι το 1993 είχαν καταμετρηθεί 81 κλήσεις με απειλητικά τηλεφωνήματα..."*

Η υπόθεση της Δέλτα ΑΧΕ είναι το τρίτο μεγάλο σκάνδαλο που συνταράσει το χρηματιστήριο τα τελευταία δύο χρόνια. Το 1994 ο Παπαθεοδώρου, ένας χρηματιστής στο Ναύπλιο, εξαφανίστηκε μαζί με δυο περίπου δισεκατομμύρια δαχμές "πελατών" του. Λίγο αργότερα ξέσπασε η υπόθεση της Λαυρεωτικής. Μέσα από πλαστές πληροφορίες για δήθεν επενδύσεις της εταιρίας, φήμες για διανομή δωρεάν νέων μετοχών στους παλαιούς μετόχους και εικονικές αγοροπωλησίες, η τιμή της μετοχής της Λαυερωτικής τινάχτηκε από τις 350 δραχμές στις 4.500. Τον Νοέμβρη του '94 η απάτη αποκαλύφθηκε, η διαπραγμάτευση της μετοχής στο χρηματιστήριο σταμάτησε και η αξία της μηδενίστηκε. Το όνομα του πρωταγωνιστή του σκανδάλου της Λαυρεωτικής, του Σ. Βαλτασέρα, βρίσκεται στον κατάλογο των υπόπτων για την υπόθεση της Δέλτα ΑΧΕ. Οπως καταγγέλουν τα θύματα του Παπαθεοδώρου σε επιστολή τους στον υπουργό Εθνικής Οικονομίας Γιάννο Παπαντωνίου (που αναδημοσιεύσε ο Οικονομικός Ταχυδρόμος) *"τα αρμόδια όργανα, παρά τις κάποιες διαπιστώσεις παραβιάσεων, καμμιά απολύτως κύρωση δεν έχουν μέχρι σήμερα επιβάλλει κατά των δραστών των παρανομιών και των καταχρήσεων"*.

Προκλητικά η κυβέρνηση κάνει "τα στραβά μάτια" αδιαφορώντας ακόμα και για χοντρές απάτες, προκειμένου να προσελκύσει τους "επενδυτές" (τους κερδοσκόπους, δηλαδή) που θα κάνουν τη Σοφοκλέους χρηματιστηριακό κόμβο των Βαλκανίων: *"Ετσι βέβαια μπορεί να διενεργείται και ξέπλυμα χρήματος ή και μετοχών"* έγραφε ένα στέλεχος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς σε εμπιστευτικό υπόμνημα προς το υπουργείο πριν λίγους μήνες.

Η παγκοσμιοποίηση των σκανδάλων

Τα φαινόμενα της Σοφοκλέους μόνο "αποκλειστικά ελληνικό" δεν είναι, όπως υποστηρίζουν σήμερα οι οικονομικές στήλες των εφημερίδων, που προτείνουν "εκσυγχρονισμό των θεσμών της κεφαλαιαγοράς και προσαρμογή τους στους διεθνείς κανόνες". Οι απάτες και τα σκάνδαλα ευδοκιμούν σε όλα τα χρηματιστήρια του κόσμου -μικρά και μεγάλα.

Τον Σεπτέμβρη του 1995 τα παιχνίδια του Τοσιχίντε Ιγκούτσι στο χρηματηστήριο της Νέας Υόρκης στοίχισε στην τράπεζα Νταϊγούα -την 12η μεγαλύτερη τράπεζας της Ιαπωνίας- 1,1 δισεκατομμύρια δολάρια. Λίγο νωρίτερα ένας συνάδελφός του, ο περιβόητος πια Νικ Λήσον, χρεωκόπησε με τα δικά του παιχνίδια την τράπεζα Μπάρινγκς του Λονδίνου, μια από τις αρχαιότερες τράπεζες του κόσμου. Φέτος το καλοκαίρι η Σουμιτόμο, η μεγαλύτερη εταιρία εμπορίας μετάλλων του κόσμου, ανακοίνωσε ζημιά 1,8 δισεκατομυρίων δολαρίων από τις "παράνομες" συναλλαγές του διευθυντή της του τμήματος χαλκού Γιασούο Χαμανάκα, στο χρηματιστήριο εμπορευμάτων του Λονδίνου. Οι ειδικοί υπολογίζουν ότι με τις "μετασεισμικές δονήσεις" του το σκάνδαλο άφησε πίσω του μια "μαύρη τρύπα" που ξεπερνάει τα 4 δισεκατομύρια δολάρια...

Τώρα ο Παπαντωνίου δηλώνει αποφασισμένος να κόψει "ότι είναι σάπιο" στο χρηματιστήριο. Τα στελέχη του υπουργείου Οικονομικών και του Χρηματιστήριου έχουν ξεσπαθώσει ενάντια στους κερδοσκόπους που "παίζουν" με τις τιμές των μετοχών για να αποκομίσουν παράνομα κέρδη.

Πόσο διαφορετικό είναι, όμως, αυτό που κάνουν οι "κερδοσκόποι" από αυτό που κάνει η ίδια η κυβέρνηση; Ο Παπαντωνίου ετοιμάζεται να ρευστοποιήσει μέσω του χρηματιστήριου τις μετοχές του ΟΤΕ, του ΟΣΕ, των τραπεζών κλπ, που βρίσκονται στα χέρια του. Στην πραγματικότητα η κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να ιδιωτικοποιήσει μέσα από μαζικές "μετοχοποιήσεις" τις δημόσιες επιχειρήσεις. Οπως και οι "αεριτζήδες" έτσι και ο Παπαντωνίου προσπαθεί πριν πουλήσει, να ανεβάσει τις τιμές. Το σκάνδαλο της Δέλτα ΑΧΕ και η κρίση της Σοφοκλέους στέκεται σήμερα εμπόδιο για τα σχέδιά του.

Βιβλία που εξηγούν πώς δουλεύει ο καπιταλισμός

Τα 25 χρόνια της ΟΣΕ

Ο Μαρξ στηρίζεται στην αντίληψη ότι οι άνθρωποι φτιάχνουν την ιστορία αλλά όχι σε συνθήκες που επιλέγουν οι ίδιοι. Αυτό είναι κάτι που δεν αφορά μόνο την ευρύτερη κίνηση της κοινωνίας, αφορά και εμάς τους ίδιους και αυτά που θέλουμε να κάνουμε. Να το πούμε λίγο διαφορετικά, οι επαναστάτες χτίζουν το επαναστατικό κόμμα αλλά όχι σε συνθήκες που οι ίδιοι διαλέγουν.

Τις φάσεις, τους ρυθμούς, τις διαδικασίες, τις πολιτικές μάχες, που έχουν να δώσουν για να καταφερουν να χτίσουν το επαναστατικό κόμμα της εργατικής τάξης δεν τις καθορίζουν οι ίδιοι οι επαναστάτες, τις καθορίζει η ίδια η εργατική τάξη που είναι το υποκείμενο και ο πρωταγωνιστής της ιστορίας. Αυτός πού γράφει ιστορία είναι η ίδια η εργατική τάξη. Ο ρόλος του επαναστατικού κόμματος είναι να τη βοηθήσει να παίξει αυτό τον ιστορικό ρόλο να τον φέρει στην ολοκλήρωσή του.

Το να δίνουμε τέτοια σημασία στο να χτίσουμε επαναστατικό κόμμα και να γιορτάζουμε τα 25 χρόνια αυτής της προσπάθειας από τη δικιά μας τη μεριά, χρειάζεται μια εξήγηση: γιατί τέτοια έμφαση, γιατί τόση προσπάθεια από τόσους ανθρώπους σε μια τόσο μεγάλη χρονική διάρκεια;

1981 - Διαδηλώσεις ενάντια στην στρατιωτική χούντα στην Πολωνία

Χρειάζεται να είμαστε ξεκάθαροι πως δεν προσπαθούμε να χτίσουμε ένα οποιοδήποτε κόμμα. Μιλάμε για ένα πολύ ιδιαίτερο τύπο κόμματος. Από τη μια μεριά είναι ένα κόμμα που έχει να δώσει φοβερές μάχες. Η ανθρωπότητα έχει προχωρήσει μέσα από επαναστάσεις και φτάνουμε σε μια επανάσταση, τη μεγαλύτερη απ' αυτές που έχει γνωρίσει ως τώρα η ιστορία της ανθρωπότητας. Η προοπτική είναι ότι η σοσιαλιστική επανάσταση θα είναι η πιο μεγαλειώδης γιατί θα φέρει την πιο μεγάλη αλλαγή στην ιστορία της ανθρωπότητας. Θέλουμε ένα κόμμα που θα καταφέρει να μας οδηγήσει σε αυτή τη φοβερή μάχη. Είναι ένα κόμμα που έχει να αντιπαλέψει το πιο ισχυρό ταξικό σύστημα που έχει υπάρξει ως τώρα στην ιστορία, έχει σαν αντίπαλο τον καπιταλισμό που δεν είναι μια οποιαδήποτε ταξική κοινωνία, είναι η ανώτερη, η πιο τέλεια μορφή ταξικής κοινωνίας που έχει υπάρξει στην ιστορία. Και για αυτό είναι ένας πάρα πολύ ισχυρός αντίπαλος. Είναι ένας αντίπαλος που έχει χαρίσει στην ανθρωπότητα στιγμές βαρβαρότητας ασύγκριτης με οτιδήποτε προηγήθηκε. Εχει φτάσει την ιστορία στα βάραθρα του Ολοκαυτώματος, στα βάραθρα του ναζισμού, που οδήγησε την ανθρωπότητα στα μεσάνυχτα της ιστορίας.

Απέναντι σ' αυτόν τον αντίπαλο χρειαζόμαστε πραγματικά ένα κόμμα το οποίο είναι δυνατό. Χρειαζόμαστε ένα κόμμα έτσι όπως έχει ιστορικά καταγραφεί, ότι είναι το κόμμα του Λένιν. Ενα κόμμα το οποίο είναι κόμμα της πρωτοπορίας, είναι κόμμα των πιο συνειδητών εργατών, των πιο συνειδητών επαναστατών, που με φοβερή αυτοπειθαρχία, οδηγούνται σ' αυτή τη σύγκρουση, έτσι ώστε να είναι νικηφόρα. Είναι ένα καθήκον που πραγματικά σε γεμίζει δέος. Ταυτόχρονα, όμως, μιλάμε για ένα κόμμα που έχει σαν τελικό του σκοπό, να οδηγήσει στην νικηφόρα σοσιαλιστική επανάσταση που η δικαίωσή της είναι η κατάργηση των τάξεων. Και έχουμε το εντυπωσιακό στοιχείο, ο Λένιν και οι άλλοι επαναστάτες που αναφερόμαστε και συγκεκριμένα ο Γκράμσι, να έχει πει τούτο το παράξενο: Οτι το επαναστατικό κόμμα της εργατικής τάξης επειδή έχει σαν σκοπό του να καταργήσει τελικά τις τάξεις, η δικαίωσή του είναι να αυτοδιαλυθεί. Οτι όταν δεν θα υπάρχουν τάξεις δεν θα υπάρχουν και κόμματα. Τα κόμματα είναι πολιτικοί εκπρόσωποι των τάξεων. Παλεύουμε για να κάνουμε την εργατική τάξη να καταργήσει τις τάξεις, να φτάσει σε μια κοινωνία που δεν θα χρειάζεται να υπάρχει το κόμμα.

Δεν μπορεί κανείς να διανοηθεί πιο εντυπωσιακή αντίφαση απ' αυτή. Θέλουμε ένα κόμμα δυνατό, στην πιο σκληρή μάχη στην πιο μεγάλη επανάσταση, που η τελική του δικαίωση θα είναι να πούμε ότι τώρα έπαιξε το ρόλο του, δεν υπάρχει λόγος να υπάρχει. Είναι πραγματικά ένα παράξενο κόμμα που θέλουμε να χτίσουμε και γι' αυτό, πρέπει συνέχεια να κουβαλάμε μαζί μας αυτή τη σχέση, αυτή τη διαλεκτική που υπάρχει. Το ότι είναι ένα κόμμα που είναι και ξεχωριστό και κομμάτι της εργατικής τάξης. Είναι το πιο συνειδητό κομμάτι της εργατικής τάξης και χρειάζεται πάντα να κρατάμε αυτά τα δυο στοιχεία ενωμένα. Το πιο επικίνδυνο στην ιστορία των προσπαθειών για την οικοδόμηση αυτού του επαναστατικού κόμματος, είναι να σπάσει αυτή η διαλεκτική ενότητα. Τότε προκύπτουν καταστάσεις που μπορούμε να πούμε από την ιστορική εμπειρία ότι είναι πάρα πολύ προβληματικές. Το ένα άκρο, το ένα σπάσιμο αυτής της διαλεκτικής ενότητας, είναι η οργάνωση που αυτοαναφέρεται. Ξεχνά ότι το υποκείμενο, ο πρωταγωνιστής που γράφει την ιστορία είναι η ίδια η εργατική τάξη και αποκτάει αναφορά τον εαυτό της. Είναι η σέχτα. Είναι η αντίληψη ότι αυτό που χρειάζεται είναι η καθαρή επαναστατική συνείδηση και αποκεί και πέρα μπορεί να κοιτάζει αφ' υψηλού την εργατική τάξη, σαν κάτι το κοιμισμένο το οποίο χρειάζεται να το ξυπνήσει. Ιστορικά έχουν υπάρξει πολλά παραδείγματα τετοιου τύπου οργανώσεων, που κοιτάξανε την εργατική τάξη αφ' υψηλού και καταλήξανε να είναι άχρηστες σέκτες στα χρονοντούλαπα της ιστορίας.

Το άλλο άκρο, είναι οι απόπειρες να διορθωθεί αυτό το λάθος, πηγαίνοντας προς την κατεύθυνση ότι δεν χρειαζόμαστε οργάνωση, αρκεί ο αυθορμητισμός των μαζών, τα καθήκοντα είναι τα καθήκοντα του κινήματος. Η κατάληψη και πως θα την οργανώσουμε, η απεργία και πως θα την οργανώσουμε, η καμπάνια αυτή και πως θα την οργανώσουμε. Πάντα οι συγκεκριμένες μάχες και το κόμμα μπορεί να μένει πίσω. Δεν παλεύουμε για να χτίσουμε την οργάνωσή μας, παλεύουμε για να χτίσουμε το κίνημα. Αυτό δεν διορθώνει, αντίθετα διαιωνίζει το λάθος. Επειδή η ταξική πάλη δεν είναι ευθύγραμμη, επειδή η εργατική τάξη είναι ο πρωταγωνιστής και περνάει τα κάτω της και τα πάνω της, ακόμα και νικηφόροι επιμέρους αγώνες πηγαίνουν χαμένοι αν δεν αφήνουν πίσω τους αυτό το εργαλείο που είναι η ιστορική μνήμη, το επιτελείο, το στρατηγείο της εργατικής τάξης. Αυτό είναι το επαναστατικό κόμμα.

Τα 25 χρόνια της ΟΣΕ

1970 - Η έκρηξη

Αυτό είναι το υπόβαθρο για να μιλήσουμε για την ιστορία της οργάνωσή μας. Η ίδια η 25ετία έχει νόημα μόνο αν δούμε τις μεγάλες ιστορικές φάσεις που έχει περάσει αυτή η προσπάθεια.

Δεν μπορούμε να δούμε τον εαυτό μας πως πέσαμε από τον ουρανό, ότι είμαστε μια πρωτοβουλία που έτσι το θέλησαν κάποιοι. Οτι πριν 25 χρόνια το φθινόπωρο του '71, μαζευτήκαμε μια χούφτα σύντροφοι, 8 τον αριθμό συγκεκριμένα και ξεκινήσαμε αυτή την προσπάθεια. Δεν ήτανε ένας βολονταρισμός αυτής της οκτάδας που κατάφερε να φτάσει 25 χρόνια αργότερα να υπάρχουν πολλές οκτάδες σε πολλά σημεία που ν' αποτελούν αυτή εδώ την οργάνωση. Είναι γιατί εντάσεται και ανήκει σε μια ιστορική προσπάθεια που ξεκινάει απ' το Κομμουνιστικό Μανιφέστο των Μαρξ και Ενγκελς και θα τελειώσει μόνο όταν γίνει πράξη η πρόβλεψη του Γκράμσι ότι στην αταξική κοινωνία δεν θα υπάρχουν κόμματα άρα δεν θα υπάρχει και το επαναστατικό κόμμα.

Ποιές είναι αυτές οι προηγούμενες φάσεις; Η αρχή ανήκει στην προσπάθεια του Μαρξ και του Ενγκελς να δημιουργήσουν την Α' Διεθνή. Η δεύτερη προσπάθεια είναι η Β' Διεθνής, η οποία κατάφερε να αγκαλιάσει εκατομμύρια εργαζόμενους, αλλά είχε ουσιαστικά τραγικό τέλος όταν στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο οι ρεφορμιστικές ηγεσίες προδόσανε την προσπάθεια αυτή μετατρεπόντάς την σε ένα εργαλείο στήριξης των καπιταλιστών που συγκρούονταν σε αυτόν τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο. Ετσι μέσα από αυτή τη διαδικασία, από την πρώτη απόπειρα της Α' Διεθνούς, μέσα από την ιστορική ήττα της Β' Διεθνούς, βγαίνει η Γ' Διεθνής που είναι το ψηλότερο σημείο που έχει περάσει η διαδρομή για να χτιστεί το επαναστατικό κόμμα της εργατικής τάξης. Ο Λένιν και οι μπολσεβίκοι, ο Λένιν και ο Τρότσκι σαν ηγέτες της Γ' Διεθνούς που κατάφερε να δημιουργήσει επαναστατικά τμήματα σε μια σειρά χώρες, είναι το ψηλότερο σημείο. Ομως για να είμαστε καθαροί γιατί χρειάζεται να ξαναπιάσουμε το νήμα από την αρχή, πρέπει να δούμε ότι και αυτή η προσπάθεια καταλήγει στην ήττα της. Η ήττα της Γ' Διεθνούς είναι η δεκαετία του '30, την τσάκισε ο σταλινισμός, έφτασε να την διαλύσει επίσημα στη διάρκεια του Β' Παγκόσμιου Πόλεμου.

Αυτή η εξέλιξη δημιουργεί μια περίοδο όπου η επαναστατική αριστερά στην πραγματικότητα γίνεται υπόγειο ρεύμα. Χάνεται από το προσκήνιο. Από τη δεκαετία του '30 μέχρι το 1968, στην πραγματικότητα είναι ελάχιστες οι μικρές ομάδες επαναστατών που παραμένουν πιστές στις επαναστατικές παραδόσεις. Η αναγέννηση της επαναστατικής αριστεράς, η καινούργια φάση για να χτιστούν επαναστατικά κόμματα, είναι δεμένη με την έκρηξη του Μάη του '68. Από το Μάη του '68 ξαναρχίζουν μια σειρά από απόπειρες. Οχι μόνο στην Γαλλία, γιατί δεν εννοούμε κυριολεκτικά μόνο το Μάη του '68 στην Γαλλία, αλλά εννοούμε το κύμα που σάρωσε και την Γαλλία και την Ιταλία, το αντιπολεμικό κίνημα στην Αμερική ενάντια στον πόλεμο του Βιετνάμ και τις καταρρεύσεις των δικτατοριών στη νότια Ευρωπη και την πορτογαλέζικη επανάσταση. Ολο εκείνο το κύμα το ονομάζουμε κωδικοποιημένα Μάη του '68 και είναι η αφετηρία για να ξαναβγεί στην επιφάνεια το υπόγειο ρεύμα της επαναστατικής αριστεράς που για 40 περίπου χρόνια χρειάστηκε να βρίσκεται στην σκιά της ήττας που επέβαλε ο σταλινισμός στο εργατικό κίνημα.

Οι γέφυρες για την δημιουργία τέτοιων οργανώσεων προέρχονται από αγωνιστές που κουβαλώντας την εμπειρία τι σήμαινε η ρεφορμιστική αριστερά, άρχισαν τις πρώτες ρήξεις με τον ρεφορμισμό.

Εργοστάσιο "Τριαντέξ", Ιούλης '75 Η απεργία ξεκίνησε γιατί η εργοδοσία απείλησε με απόλυση τους πρωτεργάτες του σωματείου

Ηταν οι χιλιάδες αγωνιστές που σπάσανε απ' τα ΚΚ το 1956 όταν έγινε η εισβολή στην Ουγγαρία. Ηταν οι μαζικές εξεγέρσεις στις λεγόμενες χώρες του υπαρκτού σοσιαλισμού, που κλονίσανε τις συνειδήσεις πολλών αγωνιστών: Τί γίνεται, πώς είναι δυνατόν οι εργάτες να ξεσηκώνονται και η Ρωσία να στέλνει τα τανκς για να τους καταστείλει; Αυτό επαναλήφθηκε σε ακόμα μεγαλύτερη κλίμακα το 1968. Και αν μιλάμε για την Ελλάδα, οι διαστάσεις που πήρε αυτού του τύπου η αμφισβήτηση ήταν τεράστια. Διότι το 1968 δεν είχαμε μόνο τα ρώσικα τανκς να μπαίνουν στην Πράγα δημιουργώντας πρόβλημα σε χιλιάδες αγωνιστές του κομμουνιστικού κινήματος, ταυτόχρονα είχαμε την έκρηξη του επαναστατικού κινήματος στην Δύση, την εργατική τάξη να παλεύει ταυτόχρονα σε Ανατολή και Δύση. Ειδικά για την Ελλάδα, είχαμε την κρίση της ήττας από την δικτατορία. Ενώ είχε υπάρξει το τεράστιο κίνημα των Ιουλιανών το καλοκαίρι του 1965, χάθηκε αυτό το κίνημα, περάσανε τα τανκς της δικτατορίας το 1967 και μπήκαμε στην περίοδο της δικτατορίας με πλήθος αγωνιστές να βρίσκονται μόνοι τους και να αναζητούν τα αίτια. Να γυρίζουν πίσω για να αναζητήσουν στις ρίζες των παραδοσεων της αριστεράς, για το πώς μπορεί να ξαναγεννηθεί η αριστερά.

Μέσα από αυτές τις διαδικασίες ξεκίνησε και η δικιά μας οργάνωση. Μέσα στα χρόνια της χούντας έχουμε πλήθος προσπάθειες να δημιουργηθούν επαναστατικές οργανώσεις από αυτό τον κόσμο που συμμετείχε σε όλα αυτά τα ψαξίματα. Η ΟΣΕ ξεχωρίζει απ' αυτές τις οργανώσεις, είναι η εξαίρεση όχι μόνο για τον προφανή λόγο ότι επιβίωσε. Αν είμαστε μια φορά εξαίρεση γιατί επιβιώσαμε, είμαστε δυο φορές εξαίρεση, γιατί όχι μόνο επιβιώσαμε αλλά και μεγαλώσαμε. Χτίσαμε μια γέφυρα που κατάφερε να κάνει αυτό που όλοι θέλανε στο Μάη του '68. Να συνδέσουν το σήμερα με τις επαναστατικές παραδόσεις της πιο κορυφαίας στιγμής, την Γ' Διεθνή του Λένιν, την επαναστατική περίοδο, που ουσιαστικά φτάσαμε πιο κοντά από κάθε φορά στο να υπάρξει διεθνώς το επαναστατικό κόμμα της εργατικής τάξης. Μπορούμε να ξεχωρίσουμε τέσσερις φάσεις στα 25 χρόνια που πέρασαν.

Η πρώτη περίοδος είναι η περίοδος της Μεταπολίτευσης. Αρχίζει από το Πολυτεχνείο και την εξέγερση και κλείνει το 1976 με την ήττα της γενικής απεργίας που αν-

Τα 25 χρόνια της ΟΣΕ

Μαρξισμός '92. Συζήτηση για το Μακεδονικό με συμμετοχή ομιλητών από τη μειονότητα

πάλεψε το νόμο 330 με τον οποίο ο Καραμανλής προσπαθούσε να καθυποτάξει τα συνδικάτα. Είναι χρόνια ορμητικής ανάπτυξης των εργατικών αγώνων, χρόνια εισβολής της εργατικής τάξης στο προσκήνιο, είναι χρόνια στα οποία η εργατική τάξη έχτισε από τα κάτω, οτιδήποτε υπάρχει και κινείται από τότε μέχρι σήμερα: τα συνδικάτα, τα κόμματα, οι πολιτικές ελευθερίες, οι συνδικαλιστικές ελευθερίες καταχτήθηκαν με εκείνη την έφοδο της εργατικής τάξης. Γι' αυτό πρέπει να την δούμε σαν ξεχωριστή περίοδο. Δεν είναι πάντοτε το ίδιο οι αγώνες της εργατικής τάξης. Δεν είναι πάντοτε ίδιες οι στιγμές που καταφέρνει να ξετινάξει από πάνω της τα βαρίδια του συστήματος και να πάρει τις πρωτοβουλίες, να βγει στους δρόμους και να αρχίσει να αλλάζει τα πράγματα από τα κάτω. Τέτοια ήτανε εκείνα τα χρόνια και γι' αυτό η δεκαετία του '70 είναι ξεχωριστή φάση από μόνη της.

Μέσα σε εκείνη την περίοδο, ο ρόλος της δικιάς μας οργάνωσης ήταν να μετατραπεί από ένας μαρξιστικός όμιλος που ήταν ουσιαστικά την περίοδο της δικτατορίας σε μια οργάνωση που προσπάθησε να στηρίξει την έφοδο της εργατικής τάξης. Μέσα στη χούντα ήμασταν μια μικρή οργάνωση που έβγαζε ένα παράνομο έντυπο και προσπαθούσε να ξεκαθαρίσει τις ιδέες. Να συμμετάσχει σε μια κοσμογονία ιδεών καθώς χιλιάδες αγωνιστές έψαχναν να βρουν τι πραγματικά είπε ο Μαρξ, τι πραγματικά είπε ο Λένιν, έχει να μας δώσει τίποτα Μάο-Τσε-Τουνγκ, έχει να μας δώσει τίποτα ο Τσε Γκεβάρα, έχει να μας δώσει τίποτα ο Τρότσκι, έχουν να μας δώσουν τίποτα όλες οι μεγάλες μορφές του επαναστατικού κινήματος που ήτανε θαμένες και εξαφανισμένες. Σε όλη αυτή την διαδικασία χρειάστηκε να συμμετέχουμε για να βάλουμε έναν προσανατολισμό για το ποια πραγματικά είναι η γνήσια επαναστατική παράδοση, ποιος είναι ο γνήσιος μαρξισμός. Τέτοιου είδους μάχες χρειάστηκε να δώσουμε πριν καλά-καλά είμαστε έτοιμοι. Στην πραγματικότητα η εργατική τάξη εισέβαλε στο προσκήνιο πριν οι επαναστάτες να είναι έτοιμοι και αυτό συμπεριλαμβάνει και τη δικιά μας την οργάνωση. Παρόλο που δώσαμε πολλά και καταφέραμε μέσα από αυτή τη διαδικασία να ξεκαθαρίσουμε πολλά, να μάθουμε πολλά, η πραγματικότητα είναι ότι η οργάνωση γεννήθηκε πολύ αργά για να προλάβει το κύμα του Πολυτεχνείου και της Μεταπολίτευσης. Χρειαζόταν πολύ πιο έμπειρη και ξεκάθαρη επαναστατική αριστερά για να αξιοποιήσει το Πολυτεχνείο, την εξέγερση και τους αγώνες της δεκαετίας του '70. Δεν είμασταν έτοιμοι για να παίξουμε αυτό το ρόλο. Κάναμε την προσπάθεια, σίγουρα, δεν μείναμε μαρξιστικός όμιλος.

Οταν άρχισε η Μεταπολίτευση και άρχισε το κύμα των απεργιών, πέσαμε με τα μούτρα. Παρόλο που είμαστε μια οργάνωση που είχε μεγαλώσει από φοιτητές από την εξέγερση του Πολυτεχνείου, άμεσα μετά την Μεταπολίτευση κάναμε στροφή. Είπαμε ότι ο αγώνας ξεκίνησε από τους φοιτητές αλλά δεν είναι φοιτητική υπόθεση, τώρα πια έχει μπει η εργατική τάξη στο προσκήνιο. Και έτσι οι μάχες που δώσαμε ήταν να στηρίξουμε το χτίσιμο των συνδικάτων, τις απεργίες που έφτιαχναν τα εργοστασιακά σωματεία μέσα στο χώρο δουλειάς που απλώνονταν σαν την φωτιά εκείνη την περίοδο. Μέσα σ' αυτούς τους αγώνες μάθαμε τι σημαίνει ουσιαστικά η κίνηση της εργατικής τάξης.

Οχι μόνο μέσα στις θεωρητικές αντιπαραθέσεις, στις σκληρές ιδεολογικές διαμάχες ενάντια στους μαοϊκούς και τις ιδέες που εκείνη την περίοδο επηρέαζανε τους πιο πολλούς επαναστάτες. Εμείς επιμείναμε ότι το καθεστώς του Μάο δεν είναι τίποτα διαφορετικό από το καθεστώς που υπήρχε επί Στάλιν στην Ρωσία. Πέρα από αυτές τις θεωρητικές κόντρες, στην πράξη τι σημαίνει κίνηση της εργατικής τάξης, το είδαμε μέσα από τις απεργίες της Μεταπολίτευσης και τους αγώνες που δώσαμε για να τις στηρίξουμε. Δεν ήταν αγώνες συνδικαλιστικοί. Δεν θέλω να δώσω την εντύπωση ότι η μάχη ήταν απ' τη μια μεριά θεωρητικές κόντρες και από την άλλη μεριά συνδικαλιστικοί αγώνες για τα εργοστασιακά σωματεία. Ηταν μια κεντρική πολιτική μάχη. Ουσιαστικά, η ρεφορμιστική αριστερά, ο Παπανδρέου που έφτιαξε το ΠΑΣΟΚ αλλά και το ΚΚΕ και το ΚΚΕ Εσωτερικού στη Μεταπολίτευση είχαν την άποψη ότι "χτίζουμε Δημοκρατία". Οτι το στάδιο που περνάει το εργατικό κίνημα είναι ότι πρώτα θα στεριώσουμε τη δημοκρατία και μετά θα μιλήσουμε για όλα τα άλλα. Μετά θα έρθει η περίοδος που θα μιλήσουμε για σοσιαλισμό, για κοινωνικές κατακτήσεις για οτιδήποτε άλλο. Προέχει το"στέριωμα της δημοκρατίας". Σε αυτή την πολιτική μάχη είμαστε η οργάνωση που είπε: "Δεν θα χαρίσουμε τις νίκες του κινήματος στους Καραμανλήδες". Αυτό που λέγαμε είναι ότι στην Μεταπολίτευση δεν παίζεται αν θα χτίσουμε δημοκρατία, αυτό που παίζεται είναι αν η εργατική τάξη τη Μεταπολίτευση θα καταφέρει να την κάνει επανάσταση. Και είχαμε τα παραδείγματα για να μιλάμε συγκεκριμένα: Στην Πορτογαλία η Μεταπολίτευση έγινε επανάσταση. Οι εργάτες της Πορτογαλίας δεν έκαναν μόνο εργοστασιακά σωματεία, έκαναν εργατικά συμβούλια και κάνανε την άρχουσα τάξη της Πορτογαλίας να δει το χάρο με τα μάτια της. Το ίδιο μπορούσε να γίνει και στην Ελλάδα, υπήρχε η ίδια δυναμική. Αυτή ήταν η μεγάλη πολιτική μάχη της Μεταπολίτευσης. Τέτοιες κόντρες δώσαμε μέσα από αυτές βγάλαμε έναν επαναστατικό πυρήνα. Η Μεταπολί-

"Απολύστε τον Μητσοτάκη" γράφουν οι πικέτες μας στην απεργία της ΓΣΕΕ τον Φλεβάρη του '93

Πανεργατική το φθινόπωρο του '90

τευση ηττήθηκε, το ρεύμα το ορμητικό της εργατικής τάξης ανακόπηκε, αλλά αυτού του τύπου οι πολιτικές μάχες αφήσανε πίσω ένα ξεκάθαρο επαναστατικό κομμάτι.

1980 - Η κατάρρευση των μύθων

Στη δεύτερη περίοδο, στη δεκαετία του '80, χρειάστηκε οι επαναστάτες που μάθανε και κατακτήσανε όλα αυτά τα πράγματα στη δεκαετία του '70, να περάσουν μια νέα δοκιμασία. Η εργατική τάξη κυριεύτηκε μαζικά από τις αυταπάτες ότι υπάρχει εύκολος δρόμος, ο δρόμος της Αλλαγής, "στις 18 σοσιαλισμό". Το μόνο που χρειάζεται να κάνετε, κατεβείτε, ψηφίστε για να πάρει ο Ανδρέας την πλειοψηφία. Και την έπαιρνε με ραγδαίους ρυθμούς. Ηταν μαζικές οι αυταπάτες, το ΠΑΣΟΚ πήρε 13% το 1974, 25% το 1977 και 48% το 1981. Μέσα σε τρεις εκλογικές μάχες σάρωσε εκλογικά τη Δεξιά. Και αυτό έπαιξε τεράστιο ρόλο. Με τις εκλογές του 1981 έχουμε μια τεράστια ορμή των ρεφορμιστικών αυταπατών μέσα στην εργατική τάξη. Για να καταλάβετε πόσο δυνατό ήταν αυτό το ρεύμα, οι περισσότερες οργανώσεις που γεννήθηκαν μέσα στην δικτατορία, απορροφήθηκαν μέσα στο ΠΑΣΟΚ. Μαοϊκές ομάδες, γκεβαρίστικες ομάδες, ότι θέλετε από ιδεολογική άποψη, καταλήξανε να είναι -και πολλοί απ' αυτούς ακόμα είναι στα ηγετικά κλιμάκια του ΠΑΣΟΚ..

Από κει που η δεκαετία του '70 ήταν η εισβολή των μαζών στο προσκήνιο, η δεκαετία του '80 ήταν η εισβολή των γραφειοκρατών στο προσκήνιο. Ηταν το ότι "ψηφίστε μας και αφήστε το σε μας". Δεν χρειάζεται να κάνετε τίποτα άλλο, ούτε απεργίες, ούτε αγώνες, εδώ ο Ανδρέας στην βουλή και η ΠΑΣΚΕ ελέγχοντας την γραφειοκρατία των συνδικάτων, θα καθαρίσει για λογαριασμό σας. Αυτό είχε φοβερες επιπτώσεις. Εκτός απ' αυτούς που απορροφήθηκαν μέσα στο ΠΑΣΟΚ η υπόλοιπη επαναστατική αριστερά έπαθε πλήρη αποπροσανατολισμό. Ο βασικός αποπροσανατολισμός ήταν ότι κήρυξε πως η εργατική τάξη δεν είναι πια το επαναστατικό υποκείμενο, πρέπει να βρούμε άλλα υποκείμενα. Την εργατική τάξη πρέπει να την ξεχάσουμε, την πήρε το ΠΑΣΟΚ και έφυγε. Αρα εμάς τι μας μένει; Να βρούμε τη νεολαία, η νεολαία κάνει φοβερά πράγματα: κίνημα για το στρατό, κίνημα για τα σχολεία, εναλλακτικά κινήματα, η ανακάλυψη της οικολογίας, η ανακάλυψη του φεμινισμού. Πράγματα που δεν ήταν ασήμαντα από μόνα τους. Το να φύγει κανείς από την παράδοση του σταλινισμού που δεν τολμούσε να μιλήσει για το γυναικείο ζήτημα δεν ήταν μικρή υπόθεση. Ητανε μεγάλη υπόθεση, δεν είμασταν έξω απ' αυτές τις μάχες, δώσαμε και εμείς μάχες γιατί πρέπει να μιλάει το επαναστατικό κίνημα για το θέμα των γυναικών, για το θέμα κάθε μορφής καταπίεσης για το θέμα της οικολογίας κλπ. Αλλά μην παρεξηγούμε αυτό, με το τι έγινε πολιτικά, ότι ουσιαστικά μέσα στην Αριστερά άρχισαν να κυκλοφορούν αυτές οι ιδέες, να ξεχάσουμε την εργατική τάξη και να βρούμε "νέες μήτρες για την Αριστερά". Αυτό ήταν το σλόγκαν εκείνης της περιόδου. Και έφτασε να επηρεάζει κόμμάατα που τυπικά ήταν πάρα πολύ σκληρά. Το ΚΚΕ έχασε τη μισή του ηγεσία προς αυτή την κατεύθυνση. Στελέχη που τα είχε βγάλει με αίμα και ιδρώτα από τη γενιά την αντιδικτατορική, προσυπογράψανε σ' αυτές τις θεωρίες.

Χρειάστηκε να δώσουμε μεγάλες μάχες, χρειάστηκε σε μεγάλο βαθμό στη δεκαετία του '80 να ξαναγίνουμε μαρξιστικός όμιλος. Δεν είναι τυχαίο ότι το έντυπό μας ξαναπήρε το ίδιο όνομα που είχαμε στην δικτατορία. Η εφημερίδα μας στη δικτατορία λεγότανε *Η Μαμή*, το περιοδικό μας στη δεκαετία του '80 λεγόταν *Η Μαμή*. Γιατί ήτανε ένα περιοδικό που χρειάστηκε να ξαναδώσει μάχες ιδεολογικές και πολιτικές πάνω στις βασικές αρχές. Τί είναι εργατική τάξη, γιατί είναι το επαναστατικό υποκείμενο. Τί είναι ρεφορμισμός, γιατί η κοινοβουλευτική αλλαγή είναι απάτη και δεν πρόκειται να οδηγήσει

Τα 25 χρόνια της ΟΣΕ

Σεπτέμβρης '96. Συζήτηση της ΟΣΕ στο αμαξοστάσιο του Βοτανικού

πουθενά; Τι είναι διεθνισμός και γιατί δεν πρέπει να χαρίσουμε τους αγώνες της μεταπολίτευσης σε μια αντίληψη που όλα αυτά πήγαινε να τα βγάλει ότι ήταν αγώνες εθνικής ανεξαρτησίας; Αυτές οι μάχες ήταν το κρατούμενο αυτής της περιόδου και αποδείχθηκαν πολύτιμα εργαλεία. Οταν άρχισε η κρίση του ΠΑΣΟΚ άρχισε ουσιαστικά να βγαίνει στο προσκήνιο ότι τελικά ο ρεφορμισμός είναι αδιέξοδο. Σίγουρα και η περίοδος μετά το 1985 δεν είναι ευθύγραμμη. Δεν σημαίνει ότι από την στιγμή που το ΠΑΣΟΚ άρχισε να δείχνει στην πράξη, σαν κυβέρνηση, τα όρια του ρεφορμιστικού δρόμου, αυτόματα ο κόσμος απαλλάχθηκε από τις αυταπάτες. Με κανένα τρόπο. Μεσολάβησε η περίοδος στροφής προς τα δεξιά, η περίοδος που ανοίγει μετά το 1989.

1990 - Πολλές Γαλλίες

Στις αρχές της δεκαετίας του '90 χρειάστηκε να δώσουμε την σύγκρουση ενάντια στις αντιλήψεις ότι ο καπιταλισμός έχει πετύχει τον θρίαμβό του μετά την κατάρρευση των ανατολικών χωρών και με την ανάδυξη της ΝΔ στην κυβέρνηση με τις διαδικασίες του '89-90. Και πάλι πρέπει να γυρίσουμε πίσω και να δούμε ότι ήτανε μια κρίση, η οποία επηρέασε χιλιάδες αγωνιστές. Το ΚΚΕ είχε φτάσει να είναι ένα μαζικό κόμμα στα αριστερά του ΠΑΣΟΚ είχε κερδίσει πάρα πολύ κόσμο μετά το 1985, αλλά αυτό το πράγμα κατέληξε σε αδιέξοδο το 1989, σε μια τεράστια πολιτική και ιδεολογική κρίση. Ο Μητσοτάκης που έγινε κυβέρνηση το1990 ήτανε μια κυβέρνηση δεξιά που είχε την δυνατότητα ιδεολογικά να είναι φοβερά επιθετική. Ελεγε ότι ο σοσιαλισμός πέθανε, ότι αυτό που ήταν στην Ανατολή ήταν σοσιαλισμός και τελείωσε, ότι το ΠΑΣΟΚ που ήταν εδώ σοσιαλιστική κυβέρνηση και αυτό τελείωσε μέσα στα σκάνδαλα, η λύση είναι ο φιλελευθερισμός, η αγορά, το κοινοβούλιο, τίποτα άλλο. Ητανε μια άγρια επίθεση ιδεολογικά, πολιτικά και οικονομικά, για το τι σήμαινε σαν χτυπήματα στην εργατική τάξη.

Κόντρα σ' αυτό δεν ήταν εύκολη ιστορία να βγαίνει μια οργάνωση και να λέει ότι ο θρίαμβος του καπιταλισμού είναι επιφανειακός, πίσω από τον θρίαμβο βρίσκεται η κρίση του καπιταλισμού. Η κρίση θα περάσει από την Ανατολή στην Δύση, αυτό είναι το βασικό στοιχείο που έβαλε η οργάνωσή μας από την πρώτη μέρα. Τον Απρίλη του 1990, αφού η ΝΔ είχε κερδίσει τις εκλογές με μια έδρα διαφορά, βγήκαμε με το εξώφυλλο της εφημερίδας μας και είπαμε ότι η ΝΔ είναι μια ασταθής κυβέρνηση, ότι είναι παραμύθι ο θρίαμβος του καπιταλισμού, ότι πολύ γρήγορα η εργατική τάξη θα βγει σε σύγκρουση μαζί της. Και αυτές ήταν οι μάχες που δώσαμε στην δεκαετία του '90. Πλέον, όμως, σε αυτή την περίοδο η οργάνωση αρχίζει να έχει ένα μέγεθος που μπορεί να παίζει ένα διαφορετικό ρόλο. Δεν είναι απλώς μάχες ιδεολογικές και πολιτικές, αρχίζουμε να αποκτάμε την δυνατότητα η προπαγάνδα μας να είναι πολύ πιο συγκεκριμένη. Αρχίζει η δυνατότητα η ΟΣΕ να είναι πλέον μια οργάνωση που μπορεί και απλώνει τους πυρήνες της σε πάρα πολλές πόλεις και μέσα στην ίδια την Αθήνα να μπορεί να απλώνεται στις συνοικίες, ενώ η εφημερίδα μας από μηνιάτικη γίνεται δεκαπενθήμερη αρχικά και μετά βδομαδιάτικη. Ετσι προχωράμε σε μια σειρά από κατακτήσεις. Οτι δικαιωνόμαστε πολιτικά και σε σχέση με τα όρια του ρεφορμισμού του ΠΑΣΟΚ και σε σχέση με το ποια είναι η φάση και η περίοδος που περνά ο καπιταλισμός, εκφράζεται στο ότι υπάρχει ένα καινούργιο μέγεθος για την οργάνωση που πραγματικά μας φέρνει σήμερα μπροστά σε μια καινούργια περίοδο.

Σήμερα πια η κατάληξη της 25χρονης πορείας είναι ότι έχουμε κάνει ένα βήμα προς τα μπρος στην προσπάθεια για να χτίσουμε το επαναστατικό κόμμα. Ενα βήμα που δεν είναι υποκειμενικό, δεν είναι απλώς ότι είμαστε μεγαλύτερη και πιο έμπειρη οργάνωση, είναι ότι αυτό συμβαίνει σε μια στιγμή που οι απ' έξω προϋποθέσεις, η περίοδος που μπαίνει η ίδια η εργατική τάξη, είναι ικανή να δώσει το υπόβαθρο και την ώθηση ώστε πραγματικά να προσχωρήσουμε στη δημιουργία του επαναστατικού κόμματος. Οταν λέμε ότι υπάρχει η προοπτική να "γίνει της Γαλλίας", αυτό δεν είναι σχήμα λόγου. Δεν είναι απλά ένα σύνθημα, με το οποίο θέλουμε να τρομοκρατήσουμε την αστική τάξη, την κυβέρνηση και τους γραφειοκράτες, ότι δεν μπορούν να παίζουν με την εργατική τάξη. Αυτό είναι ένα σύνθημα που βάζει ποια είναι η προοπτική, ποιες είναι οι μάχες που έρχονται το επόμενο διάστημα. Και για αυτό αν έρθουμε στο ζήτημα για το πως παλεύουμε τις επιθέσεις της κυβέρνησης Σημίτη, έχουμε την δυνατότητα να αναριθμήσουμε αγώνες που ξεκινάνε το επόμενο διάστημα που τους βλέπουμε να διαγράφονται στον ορίζοντα. Το καθήκον του ποιος θα οργανώσει αυτές τις μάχες πέφτει στις πλάτες μας.

Οταν βλέπουμε τέτοιου είδους μάχες μπροστά μας το επόμενο διάστημα και την προοπτική, μέσα σε συνθήκες κρίσης της άρχουσας τάξης και της κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ, να συνολικεύονται και να γενικεύονται όχι μόνο οικονομικά αλλά και πολιτικά, τότε πραγματικά μιλάμε ότι βρισκόμαστε σε μια περίοδο που η εργατική τάξη διεκδικεί ξανά να εισβάλει στο προσκήνιο. Δεν έχει αρχίσει να συμβαίνει αλλά είναι στην ημερήσια διάταξη. Είμαστε σε μια περίοδο που μπορούμε να δούμε, όπως στη δεκαετία του '70, την εργατική τάξη να παίρνει τους δρόμους και να παίρνει το γράψιμο της ιστορίας πάνω της. Και αυτή τη φορά, σε αυτή την προσπάθεια δεν θα είναι η ΟΣΕ των 3-4 χρόνων που ξεκίνησε με μια χούφτα συντρόφους, θα είναι μια ΟΣΕ που θα έχει ένα πολύ μεγαλύτερο μέγεθος, μια πολύ μεγαλύτερη εμπειρία. Αυτές οι μάχες που περάσαμε, μας αφήσανε μια πολύτιμη κληρονομιά. Στην πραγματικότητα μας αφήνουνε την δυνατότητα να κάνουμε την καλύτερη ευχή. Τα 25 χρόνια της ΟΣΕ δεν θα γίνουν 26, γιατί μέσα στον 26ο χρόνο θα πάψει να είναι Οργάνωση Σοσιαλιστική Επανάσταση και θα γίνει Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα

Το κείμενο αυτό είναι στηριγμένο σε ομιλία του Πάνου Γκαργκάνα στο Πανελλαδικό Διήμερο των ΕΣΟΦ-Σ

Η άνοδος των Ισλαμιστών στην Τουρκία

Η κρίση της κυρίαρχης τάξης είναι η αιτία για την άνοδο των ισλαμιστικών ιδεών στην Τουρκία. Ταυτόχρονα, όμως, δυναμώνουν οι απεργίες που είναι η πραγματική απειλή για τους καπιταλιστές, όπως εξηγεί ο Κώστας Πίττας

"Η Τουρκία αποτελεί κίνδυνο για την Ευρώπη και τον δυτικό πολιτισμό". Αυτό είναι ένα από τα πιο παλιά μοτίβα του εθνικισμού στην Ελλάδα. Σήμερα συμπληρώνεται με το "επιχείρημα" ότι στην κυβέρνηση συνασπισμού της γειτονικής χώρας κυρίαρχο κόμμα είναι το Ρεφά, το Κόμμα Ευημερίας των ισλαμιστών.

Πικέτες του "Σοσιαλιστή Εργάτη" στην Ισταμπούλ, την Πρωτομαγιά

Από τη στιγμή που ο Ερμπακάν έγινε πρωθυπουργός τον περασμένο Ιούνη, οι ελληνικές εφημερίδες πλημμυρίζουν με άρθρα για "το πόσο επικίνδυνη είναι μια τέτοια κυβέρνηση που φέρνει τον ισλαμισμό προ των θυρών της Ευρώπης". Παραπέρα, το γεγονός ότι στις τελευταίες εκλογές το Ρεφά βγήκε πρώτο κόμμα - και σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις συνεχίζει ν' αυξάνει την εκλογική δύναμή του - ερμηνεύεται σαν στοιχείο ότι οι μάζες της Τουρκίας έχουν κυριευτεί από θρησκευτικό φανατισμό κι ακολουθούν τυφλά τον Ερμπακάν.

Δεν υπάρχει πιο ψεύτικη κι υποκριτική εικόνα από την παραπάνω. Ο Ερμπακάν δεν είναι περισσότερο "επικίνδυνος" από τους ευρωπαίους πρωθυπουργούς που σε όλη την ΕΕ πρωτοστατούν στις επιθέσεις ενάντια στους εργάτες των χωρών τους. Ούτε η εργατική τάξη και οι αγρότες της Τουρκίας είναι δέσμιοι της πολιτικής των ισλαμιστών, όπως θέλουν να τους παρουσιάζουν τα ΜΜΕ.

Οι περιγραφές που παρουσιάζουν το Ρεφά σαν ένα "φόβητρο" -που μάλιστα είναι "παντοδύναμο" γιατί σέρνει τους εργαζόμενους πίσω του - μπορεί να βολεύουν τα διπλωματικά παιχνίδια της κυβέρνησης του Σημίτη και να εξυπηρετούν τα συμφέροντα των ελλήνων καπιταλιστών, αλλά απέχουν πολύ από την αλήθεια.

Το Ρεφά είναι ένα από τα κόμματα της κυρίαρχης τάξης στην Τουρκία. Μιας κυρίαρχης τάξης που μαστίζεται από βαθειά κρίση. Που αντιμετωπίζει χιλιάδες δυσκολίες και προβλήματα και φορτώνει την αστάθεια σε κάθε κυβέρνηση που τα τελευταία χρόνια επιχείρησε να διαχειριστεί αυτή την κρίση. Ο ίδιος ο Ερμπακάν ανήκει στην κυρίαρχη τάξη. Είναι ένας πολυεκατομμυριούχος πολιτικός που στο παρελθόν έχει βρεθεί ξανά στην κυβέρνηση.

Η ιστορική εμπειρία διαψεύδει όσους θέλουν -για χάρη της αντιτουρκικής προπαγάνδας- να εμφανίσουν το Ρεφά σαν κάτι "ξένο προς την παράδοση της Δύσης". Αντίθετα, η άνοδος των ισλαμιστών συνδυάστηκε με τα ανοίγματα της τουρκικής άρχουσας τάξης στην διεθνή καπιταλιστική αγορά.

Τις προηγούμενες δεκαετίες ο τουρκικός καπιταλισμός είχε μια εντυπωσιακή -αν και ανισόμερη- ανάπτυξη. Αρχικά η δικτατορία που επιβλήθηκε το 1981 και μετά οι διαδοχικές

Συγκέντρωση των συνδικάτων την Πρωτομαγιά του '96

κυβερνήσεις των δυο βασικών αστικών κομμάτων -του ANAP τη δεκαετία του '80 και του DYP, του κόμματος της Τσιλέρ, το 1991-95 - εφάρμοσαν μια πολιτική "ανοίγματος στην διεθνή αγορά", ιδιωτικοποιήσεων, σκληρής λιτότητας, περικοπών.

Σε αυτό το χρονικό διάστημα, η πολιτική επιρροή των ισλαμιστών δεν μειώθηκε, αλλά αντίθετα αυξήθηκε σημαντικά. Σε μεγάλο βαθμό αυτό οφειλόταν στην πολιτική μιας μεγάλης μερίδας της άρχουσας τάξης που καλλιεργούσε συστηματικά τη θρησκευτική προσήλωση στη "Σαρία" -τον ισλαμικό νόμο- σαν αντίβαρο στις ταξικές συγκρούσεις. Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι όλο αυτό το χρονικό διάστημα, τα δυο ισχυρότερα οικονομικά "ισλαμικά τάγματα", οι Φετουλαχτσιλάρ και οι Νακσιμπαντί, πρόσφεραν απλόχερα την οικονομική τους υποστήριξη στο DYP και στο ANAP αντίστοιχα.

Η θατσερική πολιτική των δυο δεξιών κομμάτων είχε σαν συνέπεια να μεγαλώσει η ψαλίδα ανάμεσα στους φτωχούς και τους πλούσιους. Το ταξικό χάσμα έγινε τεράστιο, καθώς από το 1994 η κρίση του τουρκικού καπιταλισμού πήρε ανεξέλεγκτες διαστάσεις. Ο πληθωρισμός έτρεχε με 120%, η ανεργία απογειώθηκε, η οικονομία βρέθηκε στα πρόθυρα της κατάρρευσης. Κι όλα αυτά ενώ ο πόλεμος των στρατοκρατών στο Κουρδιστάν "έτρωγε" πάνω από τον μισό προϋπολογισμό σε πολεμικές δαπάνες, χωρίς να μοιάζει ότι η τουρκική άρχουσα τάξη μπορεί να τον κερδίσει.

Η απάντηση της κυβέρνησης Συνασπισμού -του κόμματος της Τσιλέρ (DYP) και των σοσιαλδημοκρατών (CHP)- τον Απρίλη του 1994, ήταν η εφαρμογή ενός "προγράμματος σταθεροποίησης", μιας σκληρής λιτότητας: οι τιμές διπλασιάστηκαν μέσα σε μια νύχτα, οι μισθοί πάγωσαν, χιλιάδες επιχειρήσεις έκλεισαν, εκατοντάδες χιλιάδες άνεργοι μετανάστες από την ανατολική Τουρκία προστέθηκαν σε αυτούς που γέμιζαν ήδη τις παραγκογειτονιές της Κωνσταντινούπολης.

Ομως, η επίθεση της άρχουσας τάξης δεν πέρασε αναπάντητη από τους εργάτες. Το καλοκαίρι του 1995 ξέσπασαν οι μεγαλύτερες απεργίες στην ιστορία του εργατικού κινήματος της Τουρκίας. Οι κινητοποιήσεις συνεχίστηκαν παρά την σκληρή καταστολή μέχρι που η κυβέρνηση κατάρρευσε και η χώρα οδηγήθηκε σε πολιτική κρίση.

Στις εκλογές που έγιναν τον Δεκέμβρη του 1995, οι ισλαμιστές του Ρεφά για πρώτη φορά αναδείχθηκαν πρώτο κόμμα σε ψήφους. Μετά από πολύμηνα παζάρια και απανωτές κυβερνητικές κρίσεις, τελικά τον Ιούνη του '96 ο Ερμπακάν έγινε πρωθυπουργός.

Αυτοί που έδωσαν στο Ρεφά την πλειοψηφία ήταν τα εκατομμύρια των ψήφων των φτωχών ανέργων κι αγροτών, που πίστεψαν στη δημαγωγία του Ερμπακάν. Ο αρχηγός του Ρεφά ήταν ο μόνος πολιτικός που υποσχόταν "μια πιο δίκαιη κοινωνία", ο μόνος που μιλούσε ενάντια στις Μεγάλες Δυνάμεις, ο μόνος που στο πρόσωπό του οι μάζες, κύρια οι φτωχοί άνεργοι των παραγκουπόλεων και οι χτυπημένοι από την κρίση αγρότες, είδαν την ελπίδα για ν' αλλάξει η πολιτική της σκληρής λιτότητας.

Ομως, σαν κάθε κόμμα της άρχουσας τάξης, όταν το Ρεφά βρέθηκε στην κυβέρνηση, τα μέτρα που πήρε κάθε άλλο παρά ανταποκρίνονταν σε αυτές τις ελπίδες. Οι μισθοί παραμένουν καθηλωμένοι, οι ισλαμιστές δήμαρχοι στην Κωνσταντινούπολη και στην Αγκυρα απολύουν χιλιάδες εργάτες, τα συνδικάτα στο δημόσιο τομέα εξακολουθούν να είναι παράνομα, η καταστολή και ο πόλεμος στο Κουρδιστάν συνεχίζονται.

Οι ελπίδες των καπιταλιστών, ότι με το Ρεφά στην κυβέρνηση θα μπορούσαν να βάλουν καπάκι στους εργατικούς αγώνες και την εκρηκτική κατάσταση που επικρατεί στις φτωχογειτονιές και να ελέγξουν την κρίση τους, αποδείχθηκαν φρούδες. Αυτό που συμβαίνει είναι ακριβώς το αντίθετο.

Η πολιτική αστάθεια έχει μεγαλώσει, οι συγκρούσεις ανάμεσα στις διάφορες μερίδες της άρχουσας τάξης έχουν φουντώσει και ο "πόλεμος των αποκαλύψεων" για διαφθορά και σκάνδαλα στελεχών όλων των κομμάτων έχουν γίνει καθημερινό φαινόμενο.

Το αγκάθι για τον Ερμπακάν και την κυρίαρχη τάξη είναι το δυνατό εργατικό κίνημα που μέσα στα τελευταία τέσσερα χρόνια έριξε τρεις κυβερνήσεις. Ενα εργατικό κίνημα που σαν εφαλτήριο στη σύγκρουσή του με τους τούρκους καπιταλιστές και τις κυβερνήσεις τους έχει μια μακριά και τεράστια αγωνιστική και αριστερή παράδοση.

Την δεκαετία του 1970 οι εργάτες της Τουρκίας βρέθηκαν στην πρωτοπορία της παγκόσμιας εργατικής τάξης. Οι διαδηλώσεις πλημμύριζαν τις μεγάλες πόλεις, οι εκατοντάδες απεργίες διαρ-

κείας στα εργοστάσια οργανώνονταν από τα κάτω με απεργιακές επιτροπές, οι ένοπλες συγκρούσεις με τους φασίστες των Γκρίζων Λύκων ήταν καθημερινό φαινόμενο, οι αντιμπεριαλιστικές κινητοποιήσεις έφτασαν μέχρι να πετάξουν έξω τον αμερικάνικο Εκτο Στόλο. Το 1977, η γιγαντιαία Πρωτομαγιάτικη διαδήλωση στην πλατεία Ταξίμ της Κωνσταντινούπολης, που βάφτηκε με αίμα από την αστυνομία, έγινε σύμβολο αγώνα για τους εργάτες όλου του κόσμου. Την ίδια περίοδο οι σοσιαλιστικές ιδέες αγκάλιαζαν δεκάδες χιλιάδες εργάτες που συσπειρώνονταν μαζικά σε επαναστατικές οργανώσεις που -παρά την πολιτική τους σύγχυση- αγωνίζονταν για την ανατροπή του καπιταλισμού.

Η στυγνή δικτατορία του 1981, τσάκισε αυτό το κίνημα, αλλά όχι για πολύ. Οταν στα τέλη της δεκαετίας του '80, η χούντα αναγκάστηκε να κάνει κάποια ανοίγματα "φιλελευθεροποίησης", η οργή ξέσπασε. Και από τότε οι αγώνες δεν έχουν σταματήσει μέχρι σήμερα. Αντίθετα, κάθε νέος γύρος είναι και πιο δυνατός.

Την άνοιξη του 1989 οι εργάτες με απεργίες, διαδηλώσεις, διάφορες μορφές παθητικής και ενεργητικής αντίστασης, ανάγκασαν την δεξιά κυβέρνηση να προκηρύξει πρόωρες εκλογές το 1991.

Η περίοδος χάριτος που κέρδισε η νέα κυβέρνηση δεν κράτησε πολύ. Την ώρα που η άρχουσα τάξη της Τουρκίας συμμετείχε στον πόλεμο του Κόλπου στο πλευρό των ιμπεριαλιστών, το 1991 οι ανθρακωρύχοι του Ζονγκουλντάκ κατέβηκαν σε απεργία και πήραν ολόκληρη την πόλη στα χέρια τους. Το Ζονγκουλντάκ ήταν η σπίθα που άναψε τη φωτιά.

Ακολούθησαν οι κλωστοϋφαντουργοί και οι μεταλλεργάτες ενώ το 1992-93 στην πρωτοπορία του αγώνα βρέθηκαν οι εργαζόμενοι στο δημόσιο που απαιτούσαν την αναγνώριση των συνδικάτων τους -δημοτικοί υπάλληλοι, εργαζόμενοι στις μεταφορές, στις τηλεπικοινωνίες, στα ταχυδρομεία, στα διυλιστήρια, καθηγητές και δάσκαλοι.

Η συμμετοχή του σοσιαλδημοκρατικού κόμματος στην κυβέρνηση που τον Απρίλη του 1994 επέβαλε τη σκληρή λιτοτητα ήταν μια απογοήτευση για πολλούς εργάτες που είχαν στηρίξει τις ελπίδες τους στο CHP.

Κερδισμένοι στις δημοτικές εκλογές που έγιναν μια βδομάδα αργότερα βγήκαν οι ισλαμιστές που πήραν σε εθνικό επίπεδο το 19%των ψήφων.

Ομως, οι εκλογικές επιτυχίες των ισλαμιστών δεν επηρέασαν τους εργατικούς αγώνες. Το καλοκαίρι του 1995 οι απεργίες κορυφώθηκαν με κέντρο ξανά τα συνδικάτα των εργαζόμενων στο δημόσιο.

Η εργατική έκρηξη του καλοκαιριού δεν αποτελούσε απλά μια συνέχεια των αγώνων που ξεκίνησαν το 1989, αλλά ήταν η κορυφαία στιγμή στη συνολική ιστορία του εργατικού κινήματος στην Τουρκία. Για δυο μήνες υπήρχαν αλλεπάλληλες 24ωρες γενικές απεργίες στο δημόσιο με μαζικές διαδηλώσεις στην Αγκυρα. Τον Ιούλη 1995, διακόσιες χιλιάδες απεργοί διαδηλωτές κατέλαβαν για μια μέρα το κέντρο της πρωτεύουσας, παρά την απαγόρευση της κυβέρνησης και τα οδοφράγματα που έστησε η αστυνομία σε όλες τις εισόδους της πόλης.

Στο τέλος του καλοκαιριού, η ηγεσία της μεγαλύτερης εργατικής συνομοσπονδίας, της ΤΟΥΡΚ-ΙΣ, αναγκάστηκε κάτω από την πίεση της βάσης να καλέσει σε απεργία διαρκείας τους 400.000 εργαζόμενους σε χειρωνακτικές εργασίες στο δημόσιο. Για δεύτερη φορά μέσα σε λίγα χρόνια η κυβέρνηση κατέρρευσε κάτω από τον βομβαρδισμό των εργατικών αγώνων.

Αυτοί οι αγώνες δεν σταμάτησαν με την άνοδο του Ρεφά στην κυβέρνηση μετά τον Ιούνη του 1996. Τον περασμένο Νοέμβρη οι καθηγητές και οι δάσκαλοι κατέβηκαν σε απεργία και διαδήλωσαν στην Αγκυρα ενάντια στις "δυσμενείς μεταθέσεις" συνδικαλιστών. Στις 14 Δεκέμβρη, η KESK, η συνομοσπονδία των εργαζόμενων στο δημόσιο οργάνωσε ένα πανεθνικό συλλαλητήριο με αιτήματα ενάντια στην ανεργία, για αυξήσεις και νομιμοποίηση των συνδικάτων. Το συλλαλητήριο κατέληξε σε συγκρούσεις με την αστυνομία.

Κάθε άλλο λοιπόν παρά δέσμιοι των ισλαμιστών είναι οι εργάτες στην Τουρκία. Είναι καθαρό ότι με κανένα τρόπο το Κόμμα της Ευημερίας δεν μπορεί να ικανοποιεί ταυτόχρονα και τις υποσχέσεις του στο φτωχό κόσμο και τις επιδιώξεις της άρχουσας τάξης.

Ετσι για παράδειγμα, όταν στον Δήμο της Ιστανμπούλ γίνονται 200.000 απολύσεις λόγω περικοπών, οι απολυμένοι εργάτες είναι "ισλαμιστές" και το δημοτικό συμβούλιο που τους απολύει αποτελείται επίσης από ισλαμιστές. Το ίδιο ισχύει και με την εξωτερική πολιτική. Ο Ερμπακάν πιεζόταν να δώσει τις αεροπορικές βάσεις της ανατολικής Τουρκίας για τα αεροπλάνα του Κλίντον που βομβάρδιζαν το Ιράκ. Ομως τελικά δεν τόλμησε να το κάνει, όταν βρέθηκε αντιμέτωπος με τις αλλεπάλληλες αντιαμερικανικές πορείες που έκαναν οι ίδιοι του οι οπαδοί κάθε Παρασκευή μετά την προσευχή στα τζαμιά.

Ολα αυτά δείχνουν ότι η ανάπτυξη των ισλαμιστών είναι έκφραση της κρίσης και όχι της δύναμης της άρχουσας τάξης στην Τουρκία. Οσο συνεχίζει να είναι στη κυβέρνηση το Ρεφά, τόσο περισσότερο θα οξύνονται αυτές οι αντιφάσεις.

Ομως, η εικόνα είναι ότι παρόλα αυτά τα προβλήματα το Ρεφά εξακολουθεί να μεγαλώνει. Η αιτία γι' αυτό βρίσκεται στο πόσο δεξιά έχουν πάει τα δυο σοσιαλδημοκρατικά κόμματα - το CHP και το DSP (το κόμμα του Ετσεβίτ στην Τουρκία).

Ιδιαίτερα το CHP, που είναι και αυτό που είχε τη μεγαλύτερη επιρροή στους οργανωμένους εργάτες, όχι μόνο είχε βάλει την υπογραφή του στο πρόγραμμα λιτότητας, αλλά και η συνολική πολιτική του έρχεται σε αντίθεση με τις αριστερές αναζητήσεις της εργατικής τάξης. Για παράδειγμα, όταν οι σοσιαλδημοκράτες υποστηρίζουν τις στρατιωτικές συμφωνίες με το Ισραήλ, τότε δίνουν τη δυνατότητα στον Ερμπακάν να εμφανίζεται σαν "αντιμπεριαλιστής" και να κερδίζει τη συμπάθεια των μαζών.

Στην πραγματικότητα, αυτό που λείπει σήμερα είναι μια αριστερά στην Τουρκία που να δένει τους εργατικούς αγώνες με την σοσιαλιστική πολιτική. Μια επαναστατική αριστερά που να έχει ξεκάθαρο τι είδους κόμμα είναι το Ρεφά και να χρησιμοποιήσει το γεγονός ότι οι ισλαμιστές βρίσκονται στην εξουσία για να αποκαλύψει ότι δεν μπορούν να είναι λύση για τους εργάτες.

Την ώρα που η άρχουσα τάξη είναι βυθισμένη στην κρίση και στη αστάθεια και αντιμέτωπη με την οργή των εργατικών κινητοποιήσεων, οι ευκαιρίες για το χτίσιμο ενός γνήσιου σοσιαλιστικού κόμματος στη Τουρκία είναι τεράστιες. Τέτοιες προσπάθειες, όπως αυτή που κάνει η εφημερίδα Sosyalist Isci (Σοσιαλιστής Εργάτης), η αδελφή οργάνωση της ΟΣΕ στην Τουρκία, είναι που χρειάζονται την συμπαράσταση και τη στήριξή μας.

Η αντίσταση στη Ναζιστική Γερμανία

Από τα μεγαλύτερα ψέματα που κυκλοφορούν είναι τα περί συλλογικής ευθύνης του γερμανικού λαού στην άνοδο του φασισμού. Ο *Λέανδρος Μπόλαρης* αντικρούει αυτούς τους μύθους θυμίζοντας μερικές από τις πιο ηρωικές πράξεις αντίστασης εργατών και φαντάρων μέσα στην ίδια τη Γερμανία

Πρόσφατα κυκλοφόρησε στο εξωτερικό ένα βιβλίο με τίτλο *"Οι πρόθυμοι εκτελεστές του Χίτλερ"*. Ο συγγραφέας του, ο αμερικάνος ακαδημαϊκός Ν.Γκόλντχαγκεν, υποστηρίζει ότι για τα φριχτά εγκλήματα του ναζισμού είναι υπεύθυνος συνολικά ο γερμανικός λαός. Πρόκειται για ένα χοντροκομένο ρατσιστικό ψέμμα, κυριολεκτικά για παραχάραξη της ιστορίας. Ο φασισμός δεν είναι γέννημα κανενός "λαού"! Είναι παιδί του καπιταλισμού και της κρίσης του.

Καπιταλισμός

Ο Χίτλερ αναριχήθηκε στην εξουσία με την στήριξη και τη βοήθεια των καπιταλιστών της Γερμανίας. Τα μεγαλύτερα ονόματα του γερμανικού κεφάλαιου -ο βιομήχανος χάλυβα Τίσεν, ο μεγιστάνας του κάρβουνου Κίρντοφ- συμπεριλαμβάνονται στους χρηματοδότες του ναζιστικού κόμματος. Η απόφαση να ανατεθεί η διακυβέρνηση στον Χίτλερ πάρθηκε σε μια μυστική σύσκεψη στην Κολωνία, στις 3 Γενάρη του 1933, με την συμμετοχή των ισχυρότερων καπιταλιστών. Μέσα σε μια περίοδο κρίσης, πολέμων και επανάστασης, όπως ήταν οι δεκαετίες του '20, του '30 και του '40, οι καπιταλιστές στράφηκαν στον φασισμό για να εξασφαλίσουν την κυριαρχία τους και τα συμφέροντά τους.

Αντίθετα η εργατική τάξη αντιστάθηκε μαζικά και ηρωικά στους ναζί, τόσο πριν ανέβουν στην εξουσία, όσο και αφού ο Χίτλερ έγινε καγκελάριος, το 1933. Και, παρά τη φοβερή βαρβαρότητα και τους τρομαχτικούς κινδύνους, οι εργάτες συνέχισαν να τους κοντράρουν ακόμα και μετά το ξέσπασμα του Β' Παγκόσμιου Πόλεμου.

Αυτό δεν σημαίνει ότι οι φασίστες είχαν την υποστήριξη μόνο μερικών χιλιάδων πλούσιων οικογενειών. Στις εκλογές του 1932 ο Χίτλερ πήρε πάνω από 6 εκατομμύρια ψήφους. Ομως ο φασισμός ποτέ δεν απέκτησε μαζικό ακροατήριο μέσα στην εργατική τάξη. Είναι χαρακτηριστικό ότι στις εκλογές που έγιναν στα εργοστάσια τον Μάρτη του 1933 για την ανάδειξη "εργοστασιακών επιτροπών", οι ναζί πήραν μόλις το 3% των ψήφων.

Ο κύριος όγκος των υποστηριχτών των ναζί προερχόταν από τα μικροαστικά στρώματα, που η οικονομική κρίση οδηγούσε με ραγδαίους ρυθμούς στην χρεωκοπία, την καταστροφή και την απόγνωση. Τα σωβινιστικά και ρατσιστικά "επιχειρήματα" του Χίτλερ αντανακλούσαν όλες τις καθυστερημένες τους προκαταλήψεις: για την κρίση φταίει το μεγάλο, "εβραϊκό" κεφάλαιο, για την καταστροφή των μικροεπαγγελματιών φταίνε οι τεμπέληδες εργάτες, τα συνδικάτα, οι κομμουνιστές. *"Αδύναμος μπροστά στο μεγάλο κεφάλαιο"*, έγραφε ο Τρότσκι, *"ο μικροαστός ελπίζει να ανακτήσει την κοινωνική του αξιοπρέπεια τσακίζοντας τους εργάτες... Ο γερμανικός φασισμός, όπως και ο ιταλικός, έφτασε στην εξουσία πατώντας πάνω στις πλάτες των μικροαστών, τους οποίους μετέτρεψε σε πολιορκητικό κριό ενάντια στην εργατική τάξη και τους δημοκρατικούς θεσμούς"*.

Ο Χίτλερ πάτησε πάνω στους μικροαστούς, αυτό όμως καθόλου δεν σημαίνει ότι η ναζιστική κυβέρνηση ήταν κάποιου είδους "μικροαστικό καθεστώς". Ο Χίτλερ τους "ξέχασε" μόλις ανέβηκε στην εξουσία με τη βοήθεια των καπιταλιστών.

Αντίσταση

Στην "επίσημη" ιστορία η μοναδική απόπειρα αντίστασης στο ναζιστικό καθεστώς που αναφέρεται στη Γερμανία είναι το κίνημα των αξιωματικών που προσπάθησαν τον Ιούλη του 1944 να σκοτώσουν τον Χίτλερ. Η "επίσημη" ιστορία δεν έχει καμμιά θέση για το 1 εκατομμύριο Γερμανούς που πέρασαν στα 12 χρόνια της κυριαρχίας των ναζί από τις φυλακές και τα στρατόπεδα συγκέντρωσης με την κατηγορία της "υπονομευτικής δράσης". Με κάθε τρόπο, συχνά αψηφώντας τον κίνδυνο η εργατική τάξη της Γερμανίας έδωσε όλα εκείνα τα χρόνια τον δικό της αγώνα ενάντια στους ναζί.

Στο βιβλίο του ***"Η αντίσταση ενάντια στον Χίτλερ"*** ο ιστορικός Φράνσις Κάστεν

δίνει μια ζωντανή εικόνα του ηρωϊσμού με τον οποίο πολλές φορές οι εργάτες αντιμετωπίζαν τους ναζί:

"Το 1934 τριάντα εργάτες που δούλευαν στην κατασκευή ενός μεγάλου αυτοκινητόδρομου κατέβηκαν σε απεργία. Οταν η Γκεστάπο τους απείλησε με τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, οι εργάτες απάντησαν τραγουδώντας τη Διεθνή!".

Σήμερα πολλοί υποστηρίζουν ότι το Ολοκαύτωμα των 6 εκατομμυρίων Εβραίων στα ναζιστικά στρατόπεδα είχε τις ρίζες του στον ρατσισμό και αντισημιτισμό του "γερμανικού λαού". Τα στοιχεία και οι μαρτυρίες, όμως, από την Γερμανία του Χίτλερ δίνουν μια τελείως διαφορετική εικόνα. Χιλιάδες εργάτες στη Γερμανία κυριολεκτικά έπαιζαν το κεφάλι τους κορώνα-γράμματα για να συμπαρασταθούν στους Εβραίους. Στα αρχεία της Γκεστάπο ο Κάστεν βρήκε μια ολόκληρη σειρά από ενυπωσιακές περιπτώσεις:

"Το 1938 στο Αϊμσμπίτελ (γειτονιά του Αμβούργου) ναζί μπήκαν σε ένα εβραϊκό κοσμηματοπωλείο και άρχισαν να λεηλατούν τα χρυσαφικά. Ομως μια ομάδα εργατών, που ήταν μπροστά στη σκηνή, τους καταδίωξε και επέστρεψε τα κλεμένα, μέσα σε ζητωκραυγές του κόσμου που είχε μαζευτεί...

Στην Κολωνία οι καθαρίστριες που δούλευαν σε δημόσια κτίρια έκλεψαν και επέστρεψαν στους ιδιοκτήτες τους πράγματα που οι ναζί είχαν πλιατσικολογήσει από εβραϊκές οικογένειες..."

Πολύ πιο διαδεδομένη ήταν, όμως, η υπόγεια, αυθόρμητη, αντίσταση: οι αδικαιολόγητες απουσίες από τη δουλιά -που είχαν πάρει διαστάσεις μάστιγας για τα αφεντικά- ήταν η άλλη μόνο όψη της εσκεμένης επιβράδυνσης και του σαμποτάζ. Το 1938-39 αυτές οι μορφές αντίστασης είχαν γενικευθεί σε τέτοιο βαθμό που ανάγκασαν το καθεστώς να πάρει μέτρα: μέσα στις προετοιμασίες για τον πόλεμο η ναζιστική κυβέρνηση προσπάθησε να επιβάλλει σιδερένια πειθαρχία στα εργοστάσια -αλλά δεν τα κατάφερε.

Πόλεμος

Αυτή η αποτυχία σημάδεψε για όλα τα επόμενα χρόνια το ναζιστικό καθεστώς. Ανάμεσα στο 1941 και το 1944 ο αριθμός των εργατών που συλλαμβάνονταν για "παραβίαση της εργασιακής πειθαρχίας" αυξήθηκε πάνω από 50%. Προς το τέλος του πολέμου οι συλλήψεις με αυτές τις κατηγορίες ξεπέρναγαν τις 60-70 κάθε μέρα!

Οι ιστορικοί του είδους του Γκόλντχαγκεν υποστηρίζουν ότι ο πόλεμος ήταν ιδιαίτερα δημοφιλής στη Γερμανία, ότι ο απλός κόσμος έτρεχε με χαρά στο μέτωπο για να πολεμήσει για τον "Φύρερ" και τα συνθήματά του "η Γερμανία υπεράνω όλων". Η πραγματικότητα είναι πολύ διαφορετική. Τα δείγματα ανυπακοής και αντίστασης οξύνθηκαν από τη στιγμή που ξέσπασε ο πόλεμος, φτάνοντας μέχρι τον ίδιο τον γερμανικό στρατό. Μόνο με την προσφιλή τους μέθοδο -τον τρόμο- μπόρεσαν οι ναζί να διατηρούν τη συνοχή του.

Στα 4 χρόνια του Α' Παγκόσμιου Πόλεμου τα γερμανικά στρατοδικία καταδίκασαν σε θάνατο και εκτέλεσαν 48 φαντάρους. Στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, κατά μέσο όρο, γίνονταν πάνω από 48 εκτελέσεις τη βδομάδα! Συνολικά 15.000 Γερμανοί φαντάροι καταδικάστηκαν σε θάνατο και δολοφονήθηκαν από τα χιτλερικά αποσπάσματα για "λιποταξία" ή "ανατρεπτική δράση".

Συνολικά 15.000 Γερμανοί φαντάροι καταδικάστηκαν σε θάνατο και δολοφονήθηκαν από τα χιτλερικά αποσπάσματα για "λιποταξία" ή "ανατρεπτική δράση".

Ο ναζιστικός στρατός δεν είχε να αντιμετωπίσει μόνο αυθόρμητες αντιδράσεις. Στην κατεχόμενη Γαλλία, ο Γερμανός τροτσκιστής Πάουλ Βίντελεν κυκλοφορούσε την εφημερίδα *"Αρμπάιτ ουντ Ζολντάτ"* (Εργάτης και Στρατιώτης). Συνελήφθηκε και εκτελέστηκε μαζί με Γερμανούς και Γάλλους συντρόφους του.

Υπάρχουν παραδείγματα ακόμα και ένοπλων συγκρούσεων μέσα στην ίδια την Γερμανία. Τον Σεπτέμβρη του 1944, όταν η ήττα του Χίτλερ είχε αρχίσει να φαίνεται στον ορίζοντα, στην Κολωνία η Γκεστάπο βρέθηκε, για δυο ολόκληρους μήνες, αντιμέτωπη με την ένοπλη αντίσταση των "Εντελβάϊς Πιράτεν" -ομάδων νέων, εργατών, δραπετών από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης κλπ.

Οταν οι σύμμαχοι μπήκαν τελικά νικητές στη Γερμανία το 1945 δεν βρήκαν μπροστά τους τον "φασιστικό γερμανικό λαό" αλλά εργάτες που πολλές φορές γιόρταζαν ανοιχτά για την ήττα των ναζί. Τα ρώσικα στρατεύματα, που μπήκαν στη Δρέσδη, βρήκαν την πόλη γεμάτη κόκκινες σημαίες, ενώ εργατικές πολιτοφυλακές περιπολούσαν στους δρόμους. Στο Βερολίνο οι σύμμαχοι "ανακάλυψαν" ένα μοναδικό μνημείο μιας ηρωϊκής αντίστασης: 1500 Εβραίους που κατάφεραν να σωθούν κρυμμένοι όλα αυτά τα χρόνια σε γερμανικές οικογένειες.

Επανάσταση

Από τη στιγμή που φάνηκε ότι θα έχαναν τον πόλεμο οι καπιταλιστές στη Γερμανία άρχισαν να κατατρέχονται από τον "εφιάλτη" του 1918: από τον φόβο ότι και αυτός ο πόλεμο θα τέλειωνε όπως και ο προηγούμενος, με την επανάσταση των στρατιωτών και των εργατών. "Δεν θα επαναλάβουμε τα λάθη του '18" έλεγε ξανά και ξανά ο Χίτλερ.

Ο ίδιος, όμως, εφιάλτης διαπερνούσε και τις άρχουσες τάξεις στο αντίπαλο στρατόπεδο -στις ΗΠΑ, τη Βρετανία αλλά και τη Ρωσία. Για αυτό ποτέ δεν έκαναν καμμιά προσπάθεια να απευθυνθούν στους Γερμανούς εργάτες. Αντίθετα τους αντιμετώπισαν σαν εχθρούς και έκαναν ότι μπορούσαν για να τους εξοντώσουν. Τους τελευταίους μήνες του πολέμου τα συμμαχικά αεροπλάνα βομβάρδιζαν ανελέητα τις γερμανικές πόλεις, σκορπίζοντας το θάνατο σε εκατοντάδες χιλιάδες άμαχους. Η ισοπέδωση της Δρέσδης το 1944 -στρατιωτικά ένας ασήμαντος στόχος για τους συμμάχους- δεν ήταν απλά και μόνο ένα από τα μεγαλύτερα εγκλήματα του πόλεμου, αλλά προσέφερε και τροφή στην προπαγάνδα του Χίτλερ, που ζητούσε πόλεμο "μέχρις εσχάτων".

Σήμερα οι φασίστες προσπαθούν για άλλη μια φορά να σηκώσουν κεφάλι. Σε μια ολόκληρη σειρά από χώρες θαυμαστές του Χίτλερ και του Μουσολίνι παίρνουν μεγάλα ποσοστά στις εκλογές και καταλαμβάνουν έδρες σε κοινοβούλια, θέσεις σε δήμους -ακόμα και υπουργεία. Αν τους αφήσουμε είναι βέβαιο ότι θα ξαναζήσουμε όλες τις βαρβαρότητες που έκαναν την προηγούμενη φορά που βρέθηκαν στην εξουσία.

Πρέπει να τους σταματήσουμε. Σε αυτή τη μάχη οι "θεωρίες" περί "συλλογικής ευθύνης" που αναμασάνε τώρα οι διάφοροι Γκόλτχαγκεν, γίνονται εμπόδιο. Οι "θεωρίες" αυτές δεν παραχαράσουν απλά την ιστορία: συκοφαντούν και αποδυναμώνουν τη μοναδική δύναμη που μπορεί να παλαίψει αποτελεσματικά ενάντια στο φασισμό: την εργατική τάξη. Η αληθινή ιστορία της ηρωϊκής αντίστασης των Γερμανών εργατών ενάντια στον Χίτλερ δεν είναι σήμερα μόνο πηγή έμπνευσης για το αντιφασιστικό κίνημα, αλλά ταυτόχρονα και ένα πολύτιμο όπλο.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Μαρξισμός και Σπορ

Το κείμενο βασίζεται στην ομιλία του Κρις Μπάμπερυ, ηγετικό μέλος του SWP στην "εβδομάδα Μαρξισμού" τον Ιούλη του '96, στο Λονδίνο.

Στη χώρα όπου ποδόσφαιρο και μπάσκετ σημαίνει Βαρδινογιάννης ή Κόκκαλης, είναι κοινοτυπία να θυμίσουμε την σχέση ανάμεσα στα σπορ και στους καπιταλιστές. Οι καπιταλιστές σε όλες τις χώρες του κόσμου έχουν βγάλει από πολύ παλιά το συμπέρασμα ότι ένα καλό αθλητικό αποτέλεσμα κάνει την εργατική τάξη ευτυχισμένη και ότι μία χαρούμενη εργατική δύναμη είναι μια πιο παραγωγική δύναμη.

Αν θέλουμε να δούμε την σχέση ανάμεσα στον καπιταλισμό και στα σπορ και να εξηγήσουμε γιατί εκατομμύρια άνθρωποι παρακολουθούν και απολαμβάνουν τα σπορ, θα πρέπει να ξεκινήσουμε -όπως κάνουν και οι καπιταλιστές- από το τί συμβαίνει μέσα στην διαδικασία της παραγωγής και αυτό που ονομάζεται αλλοτρίωση.

Ο Μαρξ στον πρώτο τόμο του Κεφάλαιου γράφει: *"Με τον ίδιο τρόπο που η δουλιά στο εργοστάσιο εξαντλεί στο έπακρο το νευρικό σύστημα κάνει το ίδιο και με το μυικό. Δεσμεύει κάθε ίχνος ελευθερίας τόσο της σωματικής όσο και της πνευματικής δραστηριότητας."*

Ο Χάρι Μπράβερμαν στο βιβλίο ***"Εργασία και Μονοπωλιακό Κεφάλαιο"*** σημειώνει: *"Σε μια κοινωνία που η εργατική δύναμη αγοράζεται και πουλιέται, ο εργάσιμος χρόνος χωρίζεται κάθετα και ανταγωνιστικά από τον μη εργάσιμο χρόνο. Ο εργαζόμενος αποδίδει εξαιρετική σημασία σ' αυτόν τον "ελεύθερο" χρόνο, ενώ τον χρόνο εργασίας τον θεωρεί χαμένο και σπαταλημένο."*

Ομως, ο λεγόμενος ελεύθερος χρόνος, ο δικός μας χρόνος έξω απο τον χώρο δουλιάς, δεν είναι στην πραγματικότητα ούτε ελεύθερος, ούτε δικός μας. Ο Μπράβερμαν συμπληρώνει:

"Το κεφάλαιο είναι τόσο επινοητικό ώστε πολύ γρήγορα ενσωματώνει μέσα στους μηχανισμούς της αγοράς οποιαδήποτε προσπάθεια γίνεται για να έρθουμε κοντά στην φύση, στα σπορ ή στην τέχνη."

Αυτό έγινε για παράδειγμα με τη μουσική ροκ και με το πανκ πριν μερικά χρόνια. Ο καπιταλισμός εμπορευματοποιεί και καταστρέφει την επιθυμία για φυγή απ' την καθημερινότητα, για πραγματική και ανθρώπινη επαφή που έχουν ανάγκη οι άνθρωποι. Ο παραλογισμός της καπιταλιστικής παραγωγής μειώνει στο ελάχιστο κάθε ίχνος ατομικής πρωτοβουλίας και ευχαρίστησης, όχι μόνο την ώρα της δουλιάς αλλά και την ώρα της ξεκούρασης. Ο Αντόρνο, ένας μαρξιστής φιλόσοφος, λέει: *"Η διασκέδαση στον ανεπτυγμένο καπιταλισμό είναι απλά μια προέκταση της δουλιάς. Αναζητιέται απο αυτούς που θέλουν να ξεφύγουν από την διαδικασία της παραγωγής, ώστε να είναι ικανοί να επιστρέψουν ξανά σ' αυτήν την επόμενη μέρα".*

Αναφερόμενος ειδικά στα σπορ, συνεχίζει. *"Τα σπορ ξαναδίνουν στο ανθρώπινο σώμα κάποιες απο τις λειτουργίες που οι μηχανές έχουν αποσπάσει απ' αυτό. Αυτό όμως γίνεται για να υπηρετήσουν ακόμα περισσότερο οι άνθρωποι την μηχανή μέσα στη διαδικασία της παραγωγής."*

Στην πραγματικότητα, το ανθρώπινο σώμα υποφέρει και συχνά καταστρέφεται κάτω από την πίεση να είναι "τέλειο". Τα μοντέλα που προβάλονται καθημερινά για το πώς πρέπει να είναι το "τέλειο" αντρικό και γυναικείο σώμα, κρύβουν πως το ανθρώπινο σώμα είναι κι αυτό μια κοινωνική κατασκευή, καθορίζεται δηλαδή από τις σχέσεις και τις αντιλήψεις που επικρατούν κάθε φορά μέσα στην κοινωνία. Καθώς αλλάζει η κοινωνία, αλλάζει και η άποψη για το τί είναι κάθε φορά το "τέλειο" σώμα. Οποιος έχει δει τους πίνακες του Ρούμπενς μπορεί να το καταλάβει αυτό πολύ καλά. Τα περισσότερα χρόνια της ύπαρξης του ανθρώπου το να ήταν κάποιος χοντρός θεωριόταν πλεονέκτημα, γιατί υποδήλωνε ότι είχε τροφή σε μια περίοδο που η πλειοψηφία των ανθρώπων πεινούσε. Αυτή η άποψη εξακολουθεί να ισχύει σε χώρες όπως η Ινδία, όπου το να είσαι χοντρός είναι σημάδι ότι ανήκεις στην προνομιούχα τάξη.

Ανταγωνισμός

Ο ανταγωνισμός είναι στην καρδιά των σπορ. Η συνεχής επανάληψη -ποιός τρέχει γρηγορότερα, ποιός είναι δυνατότερος, ποιός μπορεί να πηδήξει μακρύτερα- ενισχύει την αλλοτρίωση του ατόμου. Το να βγεις πρώτος και να νικήσεις τον αντίπαλό σου είναι το κυρίαρχο πράγμα κι αυτό ισχύει τόσο στα "ομαδικά" όσο και στα "ατομικά" σπορ.

Οσοι υποστηρίζουν ότι τα σπορ μπορούν να υπάρχουν χωρίς τον ανταγωνισμό, απλά υποστηρίζουν μια ουτοπία. Το επιχείρημα ότι με τα σπορ δεν είναι ανάγκη να ανταγωνίζεσαι κάποιον αντίπαλο αλλά τον ίδιο σου τον εαυτό -κι αυτό είναι κάτι απόλυτα φυσιολογικό- είναι επίσης λάθος. Είναι σαν να λες ότι ο Ροβισώνας Κρούσος έτρεχε γύρω γύρω στο έρημο νησί του προσπαθώντας να κάνει ένα νέο ρεκόρ.

Η ιδεολογία των σπορ, όπως και όλες οι

ιδεολογίες, κρύβει τις πραγματικές δομές των παραγωγικών και κοινωνικών σχέσεων μέσα στον καπιταλισμό. Και τις παρουσιάζει σαν "φυσικές", σαν να υπήρχαν από πάντα.

Τα σπορ μετατρέπουν τις σχέσεις ανάμεσα στα άτομα σε σχέσεις ανάμεσα σε ανθρώπους και πράγματα: τα σκορ, τα ρεκόρ, τις μηχανές και τα όργανα που χρησιμοποιούνται στα σπορ. Η αντίληψη του ρεκόρ γίνεται κεντρική στα σπορ και αυτή η αντίληψη δεν είναι παρά η αντανάκλαση της καπιταλιστικής κοινωνίας, στην οποία τα πάντα είναι μετρήσιμα.

Η ιδεολογία των σπορ λέει επίσης ότι οι αθλητές και οι αθλήτριες είναι ίσοι, όμως αυτό αποδεικνύεται ότι δεν είναι έτσι από το πολύ απλό γεγονός ότι κατατάσσονται σε διαφορετικές βαθμίδες. Η αυστηρή ιεραρχία είναι φανερή στα σπορ, ίσως περισσότερο από οπουδήποτε αλλού.

Ο ήρωας της παραπάνω ιδεολογίας είναι ο "αυτοδημιούργητος" άντρας ή γυναίκα, που κατακτά το προβάδισμα έναντι των άλλων με τις δικές του προσπάθειες. Το μήνυμα είναι σαφές: ο καθένας μπορεί να φτάσει στην κορυφή μέσα σ' αυτήν την κοινωνία, αρκεί να το προσπαθήσει. Η αλήθεια, βέβαια, είναι διαφορετική. Ενα ρεπορτάζ για τους Ολυμπιακούς αποκάλυπτε ότι ένα τρομακτικό ποσοστό, κοντά 90%, των αθλητών στους Ολυμπιακούς παίρνουν στεροειδή και διάφορα άλλα φάρμακα για να διατηρούν το σώμα τους σε εξαιρετική κατάσταση.

Η προπόνηση στα σπορ, τέλος, είναι πολύ χαρακτηριστική. Είναι μια διαδικασία που γίνεται όλο και πιο απάνθρωπη, μια διαδικασία που βασίζεται σε τεχνικές πολύ όμοιες μ' αυτές που χρησιμοποιούνται στην γραμμή παραγωγής στους χώρους δουλιάς: αυστηρή πειθαρχία, πίεση για καλύτερη "απόδοση", σκληρή δοκιμασία ακόμα και καταστροφή του ανθρώπινου σώματος.

Ιστορία των σπορ

Παρόλα τα κοινά χαρακτηριστικά ανάμεσα στα σπορ και στον καπιταλισμό, η σύνδεσή τους συχνά αμφισβητείται. Τα σπορ υπήρχαν πάντα, μας λένε.

Παρόλα αυτά, τα περισσότερα χρόνια ζωής του ανθρώπου στον πλανήτη δεν υπήρχαν τα σπορ όπως τα ξέρουμε σήμερα. Αντίθετα, στις πρωτόγονες κοινωνίες επικρατούσε η συνεργατικότητα και ο συλλογικός τρόπος ζωής και διασκέδασης. Η φυσική εξάσκηση ήταν μέρος της καθημερινής δραστηριότητας και δεν ήταν ξεκομένη απ' την υπόλοιπη ζωή.

Οι μαύροι αθλητές -Σμιθ και Κάρλος- σηκώνουν τη γροθιά τους στους Ολυμπιακούς του '68 στο Μεξικό

Τα ανταγωνιστικά σπορ εμφανίστηκαν με την ανάπτυξη των ταξικών κοινωνιών, όταν μια προνομιούχα μειοψηφία απέσπασε τον έλεγχο του προϊόντος που παραγόταν.

Δεν υπάρχει καμία σχέση ανάμεσα στους Ολυμπιακούς αγώνες στην αρχαία Ελλάδα και στους Ολυμπιακούς που εφευρέθηκαν το 1896 απ' τον Κουμπερτέν. Οι Ολυμπιακοί αγώνες στην αρχαιότητα ήταν κομμάτι μιας τελετουργίας αφιερωμένης στον Δία. Ηταν αγώνες που παρακολουθούσε μονάχα μια προνομιούχα μειοψηφία -οι σκλάβοι και οι γυναίκες εξαιρούνταν- και ήταν στενά δεμένοι με την ανάπτυξη των ισχυρών πόλεων-κρατών. Οι έννοιες των ρεκόρ και της ατέλειωτης χρονομέτρησης που κυριαρχούν στους σημερινούς Ολυμπιακούς, δεν υπήρχαν.

Οι αντιλήψεις για το παιχνίδι και την φυσική εξάσκηση αλλάζουν στη διάρκεια της ιστορίας. Θεσμοί που παρουσιάζονται αιώνιοι, είναι στην πραγματικότητα προϊόντα της αλλαγής της κοινωνίας. Ο Μάρξ κατακρίνει *"αυτούς που δεν μπορούν να δουν τους κοινωνικούς θεσμούς ως ιστορικά προϊόντα και που δεν μπορούν να κατανοήσουν ούτε την προέλευσή ούτε την ανάπτυξή τους."* Οπως δηλώνει στη ***Γερμανική Ιδεολογία***: *"Ολοι οι συνηθισμένοι κοινωνικοί θεσμοί έχουν δημιουργηθεί με την βοήθεια του κράτους και έχουν πάρει μία πολιτική μορφή."*

Αυτή η εικόνα ισχύει και για το ποδόσφαιρο, ένα σπορ που θεωρείται απ' τα πιο δημοφιλή και "λαϊκά".

Ποδόσφαιρο και ιμπεριαλισμός

Το 1862, ιδρύθηκε η ποδοσφαιρική ομοσπονδία στην Αγγλία. Η ένωση ράγμπυ το 1871, στην Αμερική η ένωση μπάσκετμπολ ιδρύθηκε το 1876, οι καινούργιοι Ολυμπιακοί αγώνες τη δεκαετία του 1890, τότε που άρχισε και ο ποδηλατικός γύρος της Γαλλίας. Ολες αυτές οι ημερομηνίες είναι χαρακτηριστικές, ανταποκρίνονται στο συγκεκριμένο στάδιο ανάπτυξης του καπιταλισμού που αποκαλούμε ιμπεριαλισμό.

Κάποτε εμφανίστηκε μια ομάδα που έλεγε "να ξαναδιεκδικήσουμε το ποδόσφαιρο". Στην πραγματικότητα δεν υπάρχει τίποτα για να διεκδικήσουμε από το ποδόσφαιρο. Ποτέ το ποδόσφαιρο δεν ανήκε σ' αυτούς που το έπαιζαν ή σ' αυτούς που το παρακολουθούσαν. Πάντα ήταν πέρα από τον έλεγχό τους. Ηταν ένα προϊόν των ιδιωτικών σχολείων. Κωδικοποιήθηκε από τους απόφοιτους των ιδιωτικών σχολείων που δημιούργησαν την ποδοσφαιρική ομοσπονδία το 1863 και ακόμα και σήμερα κυριαρχούν σ' αυτή. Οι κανόνες του ποδοσφαίρου γράφτηκαν στο πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ το 1848. Σ' αυτά τα ιδιωτικά σχολεία όπου σπούδαζαν οι νεαροί άντρες, που θα γίνονταν αργότερα ναύαρχοι, τραπεζίτες και διοικητές της βρετανικής αυτοκρατορίας, ήταν αναγκαίο να τους εμφυσηθούν οι αρετές της αυτοπειθαρχίας, του σεβασμού και της πρωτοβουλίας. Αυτό το σπορ που ξεκίνησε για τους νεαρούς γόνους της, η άρχουσα τά-

ξη το μετέφερε συνειδητά στις κατώτερες τάξεις.

Επίσης, το ένα τέταρτο των ποδοσφαιρικών λεσχών που υπάρχουν στήθηκαν από εκκλησίες, οι οποίες στόχευαν στο να εκπαιδεύσουν και να πειθαρχήσουν τη νεολαία της εργατικής τάξης. Η Εβερτον, η Μπέρμινγχαμ Σίτι, έχουν ιδρυθεί από συγκεκριμένες εκκλησίες, ενώ η Αστον Βίλα ξεκίνησε με το όνομα Βασιλική Αστον.

Το ποδόσφαιρο διαδόθηκε παγκόσμια από βρετανούς μηχανικούς, στρατιώτες, ιεραποστόλους, γι αυτό και πολλοί αθλητικοί όμιλοι σ' όλο τον κόσμο έχουν αγγλικά ονόματα. Το ποδόσφαιρο εξαπλώθηκε παντού όπου ο βρετανικός ιμπεριαλισμός είχε επιρροή. Με τον ίδιο τρόπο το μπάσκετ εξαπλώθηκε παντού όπου ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός είχε επιρροή.

Για τον Λένιν και τους άλλους μαρξιστές, ο ιμπεριαλισμός ήταν ένα πολύ σημαντικό μέσο με το οποίο οι κυρίαρχες τάξεις μπορούσαν να δέσουν πίσω τους τις εργατικές μάζες, μέσα από την ιδεολογία του ρατσισμού και του εθνικισμού.

Ο εθνικισμός είναι βαθιά ριζωμένος μέσα στα σπορ. Ο Φρέντερικ Ζαν, που θεσμοθέτησε την ενόργανη γυμναστική, έλεγε πως οι ασκήσεις γυμναστικής χρειάζονται για να κρατούν τους νέους σε καλή κατάσταση και όχι μαλθακούς, για τον επερχόμενο αγώνα για την πατρίδα. Οι πρώτες οδηγίες του για την γυμναστική είναι απλά στρατιωτικές ασκήσεις (στοιχισμένο βάδισμα κλπ).

Ο Αύγουστος Μπέμπελ, ο γερμανός σοσιαλιστής, είχε επιτεθεί στο κίνημα της γυμναστικής στη Γερμανία, λέγοντας ότι αυτό είναι το σημείο στο οποίο παράγεται ο εθνικισμός.

Είναι φανερό ότι κάθε δικτατορία στον κόσμο έχει δώσει πάρα πολύ έμφαση στα σπορ και τη γυμναστική. Σκεφτείτε τις εκπληκτικές προσπάθειες της πρώην Ανατολικής Γερμανίας να εμφανίζει καλούς αθλητές, τη Ρωσία του Στάλιν, τη Γαλλία του Βισύ, τους Ολυμπιακούς του '36 στη Γερμανία.

Μετά απ' όλα αυτά είναι, φανερό ότι τα σπορ είναι άρρηκτα δεμένα με τον ίδιο, τον καπιταλισμό. Παράγονται όπως οποιοδήποτε άλλο εμπόρευμα στην αγορά, για μαζική κατανάλωση και τεράστια κέρδη. Εκφράζουν σε απόλυτο βαθμό την αστική ιδεολογία του ατομισμού, τον ανελέητο ανταγωνισμό, τον εθνικισμό, το σεξισμό, το ρατσισμό.

Υπάρχουν βέβαια περιπτώσεις όπου τα σπορ μπορούν να εμφανίζονται με μια διαφορετική προοπτική. Στους Ολυμπιακούς του 1936, ο μαύρος αμερικανός αθλητής Τζέσε Οουεν έδωσε ένα χαστούκι στην ναζιστική ιδεολογία κερδίζοντας 4 χρυσά μετάλλια. Η Μπαρτσελόνα τη περίοδο του Φράνκο έγινε πραγματικά ένα σύμβολο αντίστασης στο καθεστώς. Συχνά οι φίλαθλοι στα γήπεδα συγκρούονται με την αστυνομία.

Χρειάζεται προσοχή όμως, για να μην υπερβάλουμε μ' αυτά τα παραδείγματα. Τις περισσότερες φορές οι επιθέσεις των φιλάθλων στρέφονται στους παίκτες και στους φιλάθλους της αντίπαλης ομάδας, αναπαράγοντας τον ανταγωνισμό που προωθεί το σύστημα.

Το παιχνίδι στο Σοσιαλισμό

Το πιο σημαντικό ίσως σημείο για τους σοσιαλιστές είναι ότι στα σπορ το στοιχείο του παιχνιδιού έχει χαθεί. Ενας συγγραφέας, ο Ελουλ, γράφει: *"Είμαστε μπροστά σε μια διαδικασία όπου η παιχνιδιάρικη διάθεση και η χαρά, η επαφή με τον αέρα και το νερό, ο αυτοσχεδιασμός και ο αυθορμητισμός, έχουν χαθεί μέσα από την υποταγή σε αυστηρούς κανόνες, την αποτελεσματικότητα και την χρονομέτρηση. Η προπόνηση δεν αφήνει τίποτα από την χαρά στον άνθρωπο, παρά την πολύ θλιβερή "ευχαρίστηση" ότι έχει μετατρέψει το σώμα του σε αποτελεσματική μηχανή."*

Ολοι οι άνθρωποι που ασχολούνται με τα σπορ το καταλαβαίνουν αυτό. Ενας επαγγελματίας ποδοσφαιριστής ποτέ δεν λέει "πάω να παίξω μπάλλα", λέει "πάω για δουλιά".

Ο Τρότσκι στα κείμενά του για την Βρετανία γράφει: *"Η επανάσταση θα ξυπνήσει αναπόφευκτα στην Αγγλική εργατική τάξη τα πιο ασυνήθιστα πάθη, που μέχρι τώρα, με την βοήθεια της κοινωνικής διαπαιδαγώγησης, της εκκλησίας και του τύπου, έχουν τόσο επιδέξια συμπιεστεί και διοχετευθεί στα τεχνητά κανάλια του μποξ, του ποδόσφαιρου, των αγώνων δρόμου και των άλλων σπορ."* Αλλού συμπληρώνει: *"Στη σφαίρα της φιλανθρωπίας, των διασκεδάσεων και των σπορ, η αστική τάξη και η εκκλησία είναι ασύγκρητα πιο δυνατή από εμάς. Δεν μπορούμε να τραβήξουμε την εργατική τάξη μακριά από όλα αυτά, παρά μόνο με τα μέσα του σοσιαλιστικού προγραμματισμού και της επαναστατικής δράσης."*

Η πρώτη προσπάθεια να οικοδομηθεί η σοσιαλιστική κοινωνία έγινε στη Ρωσία, μέσα στις δύσκολες συνθήκες μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο. Ο Τρότσκι στο βιβλίο του ***"Προβλήματα της καθημερινής ζωής"***, γράφει: *"Το ζήτημα της διασκέδασης αποκτά τεράστια σημασία σε σχέση με την ... κουλτούρα και την εκπαίδευση. Ο χαρακτήρας του παιδιού αποκαλύπτεται και σχηματίζεται μέσα από το παιχνίδι του. Ο χαρακτήρας του ενήλικα φαίνεται ξεκάθαρα στο παιχνίδι και στην διασκέδασή του. Η αναζήτηση για διασκέδαση, για ξεγνοιασιά, για γέλιο, για να γνωρίσει καινούργιους τόπους, είναι η πιο σεβαστή επιθυμία της ανθρώπινης φύσης. Είμαστε ικανοί και μάλιστα υποχρεωμένοι να δώσουμε σ' αυτήν τη επιθυμία μια υψηλότερη καλλιτεχνική ποιότητα, ενώ την ίδια στιγμή να κάνουμε την διασκέδαση ένα μέσο συλλογικής παιδείας... Ολοι ξέρουν ότι οι φυσικές ανάγκες είναι πολύ πιο περιορισμένες από τις πνευματικές... Οι πνευματικές δραστηριότητες δεν γνωρίζουν όρια, αλλά για να μπορέσουν να ικανοποιηθούν οι πνευματικές ανάγκες πρέπει να ικανοποιηθούν πλήρως οι φυσικές απαιτήσεις."*

Στο σοσιαλισμό θα δημιουργήσουμε τις συνθήκες για την ελεύθερη ανάπτυξη του ανθρώπινου σώματος και την απελευθέρωση των ατέλειωτων δυνατοτήτων μας. Θα αντικαταστήσουμε τα σπορ με νέες μορφές διασκέδασης και σωματικής ψυχαγωγίας που θα ενισχύουν το παιχνίδι και όχι τον ανταγωνισμό. Δεν θα υπάρχουν εικόνες σαν κι αυτές που κυριαρχούν σήμερα, όπου 22 άντρες παίζουν ποδόσφαιρο και άλλοι 30.000 πληρώνουν για να τους δουν. Το πρώτο πράγμα που θα κάνουμε μετά την επανάσταση, είναι να αποσύρουμε όλες τις "εθνικές" ομάδες μας από τους διεθνείς αγώνες που γίνονται στη βάση του καπιταλισμού και του ιμπεριαλισμού.

Το βασικό στοιχείο του σοσιαλισμού βρίσκεται στο ότι τα ανθρώπινα όντα είναι συνεργατικά και όχι ανταγωνιστικά. Η εφημερίδα των Γάλλων συντρόφων είχε ένα αρθρο του Γάλλου ανθρωπολόγου Μονιέ, που περιέγραφε ένα παιχνίδι που έπαιζαν οι Ινδιάνοι του Αμαζονίου. Σ' αυτό το παιχνίδι αυτός που παίζει καλύτερα και καταφέρνει τα περισσότερα, αυτόματα αλλάζει ομάδα και έτσι αποδυναμώνονται οι νικητές και ενισχύονται οι ηττημένοι.

Σε μια σοσιαλιστική κοινωνία δεν θα είμαστε αλλοτριωμένοι από την δουλιά, ούτε από την φύση. Οι διακρίσεις σ' αυτά τα δύο θα πάψουν να υπάρχουν και για πρώτη φορά το ανθρώπινο σώμα, όπως λέει ο Πωλ Λαφάργκ, θα έχει την δυνατότητα να είναι τεμπέλικο. Ο Γουίλιαμ Μόρις λέει ότι "θα μπούμε στην εποχή της ξεκούρασης, θα μπορούμε να χαρούμε την χαρά του κόσμου".

Αυτές είναι οι ατέλειωτες δυνατότητες που θα μας δώσει η σοσιαλιστική κοινωνία!

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ

Ιμπεριαλιστικοί ανταγωνισμοί

Ν. Αγιομαμίτης, Π. Γκαργκάνας, Μ. Στύλλου
Ελλάδα, Τουρκία, Κύπρος. Πώς θα σταματήσουμε την απειλή του πολέμου
Εκδόσεις Εργατική Δημοκρατία, Σελίδες 80, δραχμές 1.000

Από τις εκδόσεις "Εργατική Δημοκρατία" κυκλοφόρησε το βιβλίο ***"Ελλάδα Τουρκία Κύπρος. Η σύγκρουση των υπο-ιμπεριαλισμών. Πως θα σταματήσουμε την απειλή του πολέμου;"***.

Στο βιβλίο υπάρχουν δύο άρθρα που γράφτηκαν το 1984, στο τότε περιοδικό της ΟΣΕ *"Η ΜΑΜΗ"* : "Η σύγκρουση των υποϊμπεριαλισμών" της Μαρίας Στύλλου και "Κυπριακό: Πρόβλημα εθνικό, διεθνές ή ταξικό;" του Πάνου Γκαργκάνα. Αναδημοσιεύονται τρία άρθρα του Πάνου Γκαργκάνα από το περιοδικό Σοσιαλισμός από τα Κάτω την περίοδο 1994-1996: "Πόλεμος για τις βραχονησίδες;", "Η αταξία της Νέας Τάξης" και "Ο ελληνοτουρκικός πόλεμος του 1974" και δύο άρθρα του Ντίνου Αγιομαμίτη από την αδελφή Οργάνωση της ΟΣΕ στη Νότια Κύπρο "Εργατική Δημοκρατία": "Οι κοινοί αγώνες ελληνοκυπρίων και τουρκοκυπρίων", "Ποιός φταίει για τις συγκρούσεις στην πράσινη γραμμή;".

Μέσα από τα κείμενα του βιβλίου θα διαπιστώσει κανείς ότι παρότι κάποια από αυτά έχουν στην πλάτη τους μια ηλικία 12 χρόνων όχι μόνο δεν είναι ξεπερασμένα από τα γεγονότα που ακολούθησαν αλλά, αντίθετα, παραμένουν πολύτιμα εφόδια γιατί δικαιώθηκαν απ'αυτά. Αυτό δεν οφείλεται σε κάποια μαντική πρόβλεψη που υπήρχε από τους συγγραφείς αλλά στο γεγονός ότι προσπαθώντας να εξηγήσουν τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και να χαράξουν μιά ταξική αντιμετώπιση για το εργατικό κίνημα, μείνανε πιστοί στην επαναστατική παράδοση που μας άφησαν για την ερμηνεία και την αντιμετώπιση του ιμπεριαλισμού οι μαρξιστές που πρώτοι βρέθηκαν αντιμέτωποί του - ο Λένιν, η Λούξεμπουργκ, ο Μπουχάριν, ο Τρότσκι.

Κατ'αρχήν στο πρωταρχικό ερώτημα του τι κρύβεται πίσω από την ελληνοτουρκική διαμάχη, ήδη από το Φλεβάρη του 1984 τονιζόταν ότι: *"Για να απαντήσουμε στο ερώτημα "ποιός είναι ο χαρακτήρας της ελληνοτουρκικής διαμάχης σήμερα"...χρειάζεται να πάρουμε υπόψη μας τις αλλαγές στον ίδιο τον ιμπεριαλισμό στην μεταπολεμική περίοδο και τη θέση των δύο χωρών όπως προσδιορίζεται συγκεκριμένα μέσα σ'αυτή την πορεία. Να δούμε, δηλαδή, συγκεκριμένα πως η Ελλάδα και η Τουρκία αναπτύχθηκαν σε ανταγωνιστικά "κεφαλοχώρια" που διεκδικούν το ρόλο του πιό σημαντικού υποσταθμού σε μιά από τις πιό δύσκολες περιοχές, όπου τα κέρδη και τα ρίσκα είναι τεράστια."*

Αυτός ο ανταγωνισμός για τα κέρδη είναι που πυροδοτεί και σήμερα την ένταση ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία. Σήμερα το "μήλο της έριδος" των καπιταλιστών είναι οι δρόμοι των πετρελαίων του Καυκάσου. Στο *"Σοσιαλισμός από τα κάτω"* Νο 12 (1994) υπήρχε η πρόβλεψη ότι αυτός ο ανταγωνισμός για τα πετρέλαια ανεβάζει επικίνδυνα το θερμόμετρο των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Δεν χρειάστηκε να περάσει παρά ενάμισης χρόνος για να επιβεβαιωθεί με την απειλή του πολέμου το βράδυ της κρίσης στα Ιμια.

Τι ρόλο παίζουν οι Αμερικάνοι; Πόσο σταθερή είναι η Νέα Τάξη; Στο κείμενο "Η αταξία της Νέας Τάξης" αναλύονται οι τρείς κατηγορίες ιμπεριαλιστικών ανταγωνισμών που τροφοδοτούν την αστάθεια της Νέας Τάξης. Η πρώτη είναι η συνέχιση της παλιάς σύγκρουσης των δύο υπερδυνάμεων, η δεύτερη είναι η όξυνση των αντιθέσεων μέσα στο δυτικό στρατόπεδο και η τρίτη ο αποσταθεροποιητικός ρόλος των υποϊμπεριαλισμών.

Τι είδους πρόβλημα είναι το Κυπριακό; Μπορούν οι Ελληνες και οι Τούρκοι στη Κύπρο να ζήσουν μαζί; Το κείμενο "Κυπριακό: Πρόβλημα εθνικό, διεθνές ή ταξικό;" *"...προσπαθεί να ξεφύγει από τη κληρονομιά που βλέπει ακόμα το Κυπριακό σαν ζήτημα "αλυτρωτισμού" και στρέφει τη προσοχή του στη πορεία ανάπτυξης του κυπριακού καπιταλισμού, στη συγκεκριμένη θέση και διαπλοκή του στους ανταγωνισμούς στη περιοχή και στις επιπτώσεις που έχει στην εξέλιξη της ταξικής πάλης στην Ελλάδα και στην Κύπρο... "* Στο κείμενο του Ντίνου Αγιομαμίτη από την Εργατική Δημοκρατία διαβάζουμε ότι *"...Από τη δεκαετία του '20 ακόμα το νεαρό Κομμουνιστικό Κόμμα Κύπρου έβαζε θέμα κοινού αντιαποικιακού αγώνα των ελλήνων και τούρκων της Κύπρου με προοπτική την απελευθέρωση της Κύπρου από τα χέρια της καπιταλιστικής και ιμπεριαλιστικής Αγγλίας και τη δημιουργία της Σοβιετικής Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Κύπρου..."*. Η παράδοση κοινών αγώνων ελληνοκυπρίων και τουρκοκυπρίων, όπως η απεργία των μεταλλωρύχων το 1948 που παρουσιάζεται στο βιβλίο, είναι μεγάλη. Το σωβινισμό μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων τον καλλιεργούνε οι άρχουσες τάξεις και από τις δύο μεριές για να εξυπηρετήσουν τα συμφεροντά τους.

Σε συνθήκες όξυνσης των ανταγωνισμών είναι ζήτημα ζωής και θανάτου για το εργατικό κίνημα, να χαράξει τη δική του ταξική στρατηγική. Στο πρόλογο του βιβλίου διαβάζουμε: *"Ταξική στρατηγική σημαίνει να αντιμετωπίζουμε τα ζητήματα από τη σκοπιά του εργατικού διεθνισμού, από τη σκοπιά ότι οι εργάτες -σε αντίθεση με τους καπιταλιστές -δεν έχουν τίποτα να μοιράσουν. Οι εργάτες κι από τις δύο μεριές των συνόρων έχουν πιο πολλά κοινά μεταξύ τους, παρά με τις άρχουσες τάξεις που τους κυβερνούν. Η εργατική τάξη είναι η δύναμη που όχι μόνο έχει συμφέρον αλλά έχει και τη δυνατότητα να χτυπήσει την απειλή του πολέμου στη ρίζα της, ανατρέποντας τους καπιταλιστές και βάζοντας οριστικό τέλος στις διαμάχες τους για το μοίρασμα και το ξαναμοίρασμα των μέσων παραγωγής. Οποιος θέλει να παλέψει για την ειρήνη πρέπει να στρατευτεί στην πάλη για το Σοσιαλισμό"*.

Στις 80 σελίδες αυτού του βιβλίου υπάρχουν και οι απαντήσεις που διαλύουν τους μύθους της αστικής τάξης για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις αλλά και τα εφόδια που μας εξοπλίζουν στη πάλη μας ενάντια στον εθνικισμό και στον πόλεμο. Αποκτήστε το!

Γιώργος Ράγκος

Τα καλύτερα της Μαρξιστικής Θεωρίας

"Χωρίς επαναστατική θεωρία δεν υπάρχει επαναστατική δράση", έλεγε ο Λένιν στις αρχές του αιώνα. Και πραγματικά, τα μαρξιστικά βιβλία δεν είναι μόνο πολύτιμα εργαλεία για να κατανοήσουμε τον κόσμο γύρω μας, αλλά και για να τον αλλάξουμε.

Από πού μπορεί να ξεκινήσει κανείς για να γνωρίσει τις βασικές ιδέες του μαρξισμού; Το βιβλίο του **Κρις Χάρμαν** ***"Μαρξισμός Θεωρία και Πράξη"***, είναι η καλύτερη αρχή. Απλό, αλλά καθόλου απλοϊκό, καταπιάνεται με όλα τα δύσκολα ερωτήματα: γιατί χρειάζεται η θεωρία, τί είναι ο ιστορικός υλισμός, γιατί η εργασία είναι η πηγή της αξίας, πώς δημιουργούνται οι οικονομικές κρίσεις, πώς οι εργάτες γίνονται επαναστάτες.

"Όλες οι σταθερές, σκουριασμένες ιδέες και η ακολουθία τους από παλιές σεβάσμιες παραστάσεις και αντιλήψεις, διαλύονται και όλες οι νεοσχηματισμένες παλιώνουν αμέσως, πριν προφτάσουν να γίνουν σκέλεθρα. Καθετί σταθερό και ακίνητο κλονίζεται, καθετί ιερό βεβηλώνεται και οι άνθρωποι αναγκάζονται επιτέλους να δουν με καθαρό μάτι τη θέση τους στη ζωή και τις μεταξύ τους σχέσεις." Μ' αυτά τα λόγια ο **Μαρξ και ο Ενγκελς** περιγράφουν την εποχή του καπιταλισμού στο κλασσικό πια ***"Μανιφέστο του Κομμουνιστικού Κόμματος"***. Και συνεχίζουν λέγοντας ότι αυτή η κοινωνία, όπως και όλες οι προηγούμενες αλλάζει από τα κάτω, με την εργατική επανάσταση.

Ο **Φρ. Ενγκελς** στο ***"Αντι-Ντύρινγκ"***, κατεδαφίζει τα επιχειρήματα ενός ξεμωραμένου θεωρητικού που οι ιδέες του επηρέαζαν το γερμανικό εργατικό κίνημα της δεκαετίας του 1880 και δίνει μια από τις καλύτερες περιγραφές των αρχών του μαρξισμού που έχουν γραφτεί ποτέ. Ο ***"Ουτοπιστικός και Επιστημονικός Σοσιαλισμός"*** είναι μια έξοχη σύνοψη αυτών των αρχών.

Ο **Μαρξ** εξηγεί πως λειτουργεί η εκμετάλλευση μέσα στον καπιταλισμό, στο μικρό βιβλιαράκι του ***"Μισθός, Τιμή, Κέρδος"***. Ο **Κρις Χάρμαν**, στην ***"Οικονομία του Τρελοκομείου"*** πατάει πάνω στις απόψεις του Μαρξ και εκθέτει τα λάθη των αστών οικονομολόγων που υπερασπίζονται το τρελοκομείο της αγοράς σήμερα.

Υπάρχουν, τέλος, άλλα δύο "κλασσικά" του μαρξισμού: ***"Η 18η Μπρυμαίρ του Λουδοβίκου Βοναπάρτη"*** και ***"Ο Εμφύλιος Πόλεμος στη Γαλλία"***. Στο πρώτο έργο ο Μαρξ διεισδύει μ' έναν εκπληκτικό τρόπο στην αστική κοινωνία της Γαλλίας του 1848-51, σκιαγραφώντας όλες τις τάξεις και το ρόλο που έπαιξαν για ν' ανέβει τελικά στην εξουσία "ένα μέτριο και γελοίο πρόσωπο" -όπως γράφει ο Μαρξ. Στον "Εμφύλιο Πόλεμο" ο Μαρξ εκθέτει τα πολύτιμα συμπεράσματά του από την Παρισινή Κομμούνα του 1871.

■ Για τη δεύτερη μεγάλη επανάσταση, τη Ρώσικη Επανάσταση του '17, μιλάει με γλαφυρό τρόπο ο **Τζων Ρηντ** στο σπάνιο βιβλιαράκι του ***"Πώς λειτουργούν τα Σοβιέτ"*** και στο πιο γνωστό ***"Δέκα μέρες που συγκλόνισαν τον κόσμο"***.

"Ήταν η πρώτη φορά που βρισκόμουν σε μια πόλη που η εργατική τάξη βρισκόταν σε θέση ισχύος... Κάθε κτίριο είχε καταληφθεί από τους εργάτες... Κάθε μαγαζί και καφενείο έφερε μιαν επιγραφή που ανέφερε ότι είχε κολλεκτιβοποιηθεί. Ακόμα και οι λούστροι είχαν κολλεκτιβοποιηθεί και τα κασελάκια τους ήταν βαμμένα κοκκινόμαυρα..." Ετσι είδε την επαναστατική Βαρκελώνη του '36 ο **Τζωρτζ Οργουελ**, στο ***"Φόρος τιμής στην Καταλωνία"***. Είναι μια συγκλονιστική περιγραφή της ισπανικής επανάστασης αλλά και του στραγγαλισμού της από τον σταλινισμό.

Την ίδια χρονιά στη Γαλλία, ξεσπούσαν οι μεγαλύτερες εργατικές καταλήψεις στην ιστορία. Σ' αυτήν την πάλη αναφέρεται η μπροσούρα της Εργατικής Δημοκρατίας ***"Ιούνης '36: Οι καταλήψεις των εργοστασίων"***.

Με τις επαναστάσεις μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, κυρίως στην Κίνα το 1949 και στην Κούβα το 1959, καταπιάνεται ο **Τόνι Κλιφ** στο βιβλιαράκι ***"Διαρκής Επανάσταση και Τρίτος Κόσμος"***. Πατώντας πάνω στη θεωρία της διαρκούς επανάστασης του Τρότσκι, ο Κλιφ εξηγεί γιατί αυτές οι επαναστάσεις δεν ήταν σοσιαλιστικές. Εξηγεί ότι η εργατική τάξη ποτέ δεν κινήθηκε για να πάρει η ίδια την εξουσία και ότι τα καθεστώτα που εμφανί-

στηκαν ήταν καθεστώτα κρατικού καπιταλισμού, παρόμοια με τα σταλινικά καθεστώτα της Ανατολικής Ευρώπης.

■ Το 1948, ο **Τόνι Κλιφ** έγραψε το βιβλίο του ***"Κρατικός Καπιταλισμός στη Ρωσία"***, στο οποίο δείχνει την ανατροπή όλων των κατακτήσεων του Οκτώβρη από τη σταλινική αντεπανάσταση. Ο Κλιφ αναλύει σε βάθος όλες τις πτυχές της Ρωσίας του Στάλιν και καταδεικνύει την ύπαρξη μιας εκμεταλλευτικής άρχουσας τάξης -της γραφειοκρατίας- που τα κίνητρά της δεν διαφέρουν απ' αυτά των καπιταλιστών της Δύσης.

Ο πρώτος που αντιστάθηκε στη σταλινική γραφειοκρατία ήταν ο **Λέον Τρότσκι**. Το 1934 έγραψε την ***"Προδομένη Επανάσταση"***, ένα έργο που παρά τις αδυναμίες του είναι μια πρώτη συστηματική κριτική του σταλινισμού. Δύο χρόνια μετά τη φρίκη από τις δίκες της Μόσχας, το 1938, ο Τρότσκι γράφει το ***"Η ηθική τους και η ηθική μας"***. Είναι μια έξοχη και

σκληρή πολεμική ενάντια σε διάφορους φιλελεύθερους και πρώην μαρξιστές διανοούμενους που μετατοπίζονταν προς τα δεξιά στη διάρκεια του '30. Ο Τρότσκι εκθέτει τη σχέση ανάμεσα στο σκοπό και στα μέσα και απαντάει σ' όσους υποστήριζαν ότι ο μπολσεβικισμός του Λένιν και του Τρότσκι ήταν το ίδιο "ανήθικος" με το σταλινισμό.

Ο Τρότσκι είναι ο επαναστάτης που συκοφαντήθηκε περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο. Το έργο του καταπλακώθηκε από τη λάσπη του σταλινισμού για πολλές δεκαετίες. Το βιβλίο του **Ντάνκαν Χάλας** ***"Ο Μαρξισμός του Τρότσκι"*** συμπυκνώνει τις βασικές απόψεις του μεγάλου επαναστάτη: τη θεωρία της Διαρκούς Επανάστασης, την ανάλυση του σταλινισμού, τα ζητήματα στρατηγικής και ταχτικής και τη σχέση των επαναστατικών κομμάτων με την εργατική τάξη.

■ Σπουδαία είναι και η ***βιογραφία για τη "Ρόζα Λούξεμπουργκ"*** γραμμένη από τον

Πάουλ Φρέλιχ, σύντροφο της Ρόζας για πολλά χρόνια. Ο Φρέλιχ παρουσιάζει τη ζωή και τον αγώνα της Ρόζας μέσα από τα δικά της λόγια και έργα: την αντίθεσή της με τον ρεφορμισμό και το πόλεμο, τη θεωρία της για τη μαζική απεργία και τη σχέση ανάμεσα στα οικονομικά και πολιτικά αιτήματα, την ανάλυσή της για τον ιμπεριαλισμό και τη συσσώρευση του κεφάλαιου.

Τη χρονιά της δολοφονίας της Ρόζας από την αντεπανάσταση στη Γερμανία, το 1919, ξεσπούσε η "κόκκινη διετία" στην Ιταλία. Ηταν το κίνημα των καταλήψεων και των εργοστασιακών συμβουλίων που για 2 χρόνια συντάραξε την Ιταλία. Στο κέντρο αυτού του κινήματος βρέθηκε ο Αντόνιο Γκράμσι, άλλος ένας μεγάλος επαναστάτης που το έργο του διαστρεβλώθηκε από τους ρεφορμιστές μετά τον θάνατό του. Το βιβλίο των **Κ. Χόαρ και Τζ. Σμιθ** *"Για τον Γκράμσι"* είναι, όπως λένε οι ίδιοι στον πρόλογο, *"ένα σύντομο περίγραμμα των πολιτικών και πνευματικών εμπειριών που διαμόρφωσαν τα γραφτά του Γκράμσι"*. Ξεκινάει από τα χρόνια του Α' Παγκόσμιου Πόλεμου, περνάει στην Κόκκινη Διετία και στην ίδρυση του Κομμουνιστικού Κόμματος και καταλήγει στα τελευταία χρόνια του Γκράμσι μέσα στη φυλακή του Μουσολίνι.

■ *"Δώστε μας μια οργάνωση επαναστατών και θα αναποδογυρίσουμε τη Ρωσία!"*

Αυτά τα χαρακτηριστικά λόγια ανήκουν στο **Λένιν**, τον επαναστάτη που περισσότερο από κάθε άλλον ασχολήθηκε με το ζήτημα του κτισίματος ενός μαζικού επαναστατικού κόμματος ριζωμένου στην εργατική τάξη.

Η παραπάνω φράση είναι από το ***"Τι να κάνουμε;"***, ένα βιβλίο που γράφτηκε το 1902, σε μια περίοδο που μέσα στο επαναστατικό κίνημα επικρατούσε χάος: μικρές, τοπικές ομάδες χωρίς επικοινωνία μεταξύ τους, ελάχιστη εμπειρία και ερασιτεχνισμός των επαναστατών. Γι αυτές τις αδυναμίες γράφει ο Λένιν και ζητάει επαναστατική πολιτική ενάντια στον οικονομισμό, ενεργά και δραστήρια κομματικά μέλη.

Δεν ήταν η μόνη μάχη που έδωσε ο Λένιν. Στην πραγματικότητα, το κτίσιμο του μπολσεβίκικου κόμματος ήταν μια συνεχής μάχη μέσα στις διάφορες στροφές και γυρίσματα της ταξικής πάλης στη Ρωσία.

Αυτή η πορεία, από το 1893 έως και το ξέσπασμα του Α' Παγκόσμιου Πόλεμου, ζωντανεύει με τον καλύτερο τρόπο στο βιβλίο του **Τόνι Κλιφ** ***"Λένιν: 1893-1914. Τα χρόνια της συκρότησης των μπολσεβίκων."*** Ο Κλιφ δείχνει την προσπάθεια του Λένιν να συνδέσει το κόμμα του ακόμα και με την πιο μικρή δραστηριότητα των εργατών. Δείχνει πως η εργατική τάξη επηρέασε το κόμμα και πως αυτό με τη σειρά του διαμόρφωσε τον ίδιο τον Λένιν. Είναι ένα πολύτιμο βοήθημα για σήμερα

που η ανάγκη για ένα τέτοιο κόμμα είναι μεγαλύτερη από ποτέ.

Υπάρχει, τέλος, ο ***"Αριστερισμός, παιδική αρρώστια του κομμουνισμού"***, γραμμένο από το Λένιν το 1920. Ο Λένιν αναφέρεται στην πλούσια εμπειρία του μπολσεβίκικου κόμματος για να "διδάξει" στα νεαρά κομμουνιστικά κόμματα της εποχής πως μπορούν να κερδίσουν τις εργατικές μάζες από την επιρροή των ρεφορμιστών και να μετατραπούν σε μαζικά εργατικά κόμματα.

Γιάννης Σηφακάκης

Πώς είναι η επανάσταση;

Τζον Ριντ. Δέκα μέρες που συγκλόνισαν τον κόσμο. Εκδόσεις Ωκεανίδα, σελ. 260, Τιμή 2.000 δρχ

Το βιβλίο ***"10 μέρες που συγκλόνισαν τον κόσμο"*** του αμερικανού σοσιαλιστή **Τζον Ριντ**, *"εκθέτει με αλήθεια και εξαιρετική ζωντάνια, γεγονότα τόσο σημαντικά για την κατανόηση του τί είναι πραγματικά προλεταριακή επανάσταση και δικτατορία του προλεταριάτου"* όπως έγραψε στον πρόλογο του έργου ο Λένιν.

Ο Τζον Ρίντ που βρέθηκε στη Ρωσία στη διάρκεια της Οκτωβριανής επανάστασης του 1917, μπόρεσε να γράψει ένα χρονικό των γεγονότων με τη ζωντάνια κάποιου που ήταν ολόψυχα κερδισμένος και καταλάβαινε απόλυτα την κοσμοϊστορική σημασία της επανάστασης -άλλωστε αργότερα έγινε ηγετικό στέλεχος του Κομμουνιστικού κόμματος ΗΠΑ. Επιπλέον, με την ιδιότητα του δημοσιογράφου, μπόρεσε να εισδύσει στις μηχανοραφίες και να καταγράψει την επιθανάτια αγωνία της άρχουσας τάξης.

"Αναταράχτηκαν τα κατάβαθα της Ρωσίας και ήρθε στην επιφάνεια ο βυθός" γράφει κάπου, και αυτό είναι το σταθερό μοτίβο μέσα απ' το οποίο ο συγγραφέας δίνει την πραγματική ουσία της Ρώσικης Επανάστασης. Η έξέγερση τον Φλεβάρη του '17 είχε γκρεμίσει τον τσάρο και τους αυλικούς του, όμως οι βιομήχανοι, οι τσιφλικάδες, οι αξιωματικοί του παλιού καθεστώτος παρέμεναν στη θέση τους. Ομως οι εργάτες και οι στρατιώτες δεν παρέμεναν καθόλου "στη θέση τους":

"Μέσα σ' όλα αυτά, η μεγάλη Ρωσία κοιλοπόναγε για να γεννήσει τον καινούριο κόσμο. Οι υπηρέτες, που άλλοτε τους μεταχειρίζονταν σαν ζώα και δεν τους πλήρωναν σχεδόν τίποτα, απέχτησαν την ανεξαρτησία τους. Ενα ζευγάρι παπούτσια κόστιζε πάνω από 100 ρούβλια, κι επειδή οι μισθοί έφταναν κατά μέσο όρο στα τριαντάπεντε ρούβλια το μήνα, οι υπηρέτες αρνούνταν να στέκονται στην ουρά και να χαλάνε τα παπούτσια τους. Στην καινούρια Ρωσία κάθε άντρας και γυναίκα απέχτησε το δικαίωμα της ψήφου. Εκδόθηκαν εφημερίδες της εργατικής τάξης, που μιλούσαν για καινούρια και εκπληκτικά πράγματα. Υπήρχαν το Σοβιέτ και τα συνδικάτα".

Η Προσωρινή κυβέρνηση -συνασπισμός αστών και μετριοπαθών σοσιαλιστών πολιτικών- κήρυχνε το "ρεαλισμό" και την "υπομονή" στα αιτήματα των εργατών που δεν άντεχαν άλλο τον πόλεμο την πείνα, την καταπίεση των τσιφλικάδων και των βιομηχάνων. Ομως οι εργάτες μέσα απ' τα Σοβιέτ οδηγούνταν -πιεσμένοι απ' τα ίδια τα πράγματα- προς την επανάσταση:

"Επειτα μίλησε ο Πετρόβσκι, αδύνατος, αργομίλητος, αμείλιχτος: 'Τώρα είναι καιρός για έργα, όχι για λόγια. Η οικονομική κατάσταση είναι άσχημη, αλλά πρέπει να συνηθίσουμε σ' αυτήν. Προσπαθούν να μας πεθάνουν από την πείνα και το κρύο. Προσπαθούν να μας προκαλέσουν. Αλλά ας μάθουν πως αυτό μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες. Αν τολμήσουν να βάλουν χέρι στις οργανώσεις του προλεταριάτου, θα τους σαρώσουμε από το πρόσωπο της γης σαν σκουπίδια!"

Με την ηγεσία των μπολσεβίκων, το Σοβιέτ της Πετρούπολης οργάνωσε την εξέγερση του Οκτώβρη, και το 2ο συνέδριο των Σοβιέτ -εκπροσωπώντας τους εργάτες και τους στρατιώτες όλης της Ρωσίας- ανέλαβε την εξουσία. Η εργατική κυβέρνηση άρχισε να παίρνει καταιγιστικά όλα εκείνα τα μέτρα που οι μεταρρυθμιστές σοσιαλιστές έλεγαν για μήνες ότι δεν ήταν "ρεαλιστικά": έβαλε τέλος στον πόλεμο καταργώντας και δημοσιοποιώντας τις μυστικές συμφωνίες για κατακτήσεις του τσάρου και των Αγγλογάλλων της Αντάτ, έδωσε τη γη στους αγρότες, επέβαλε εργατικό έλεγχο στα εργοστάσια...

Οι τελευταίες απόπειρες της αστικής κυβέρνησης που ανατράπηκε, να χτυπήσει την επανάσταση με τις ελάχιστες επίλεκτες δυνάμεις που της είχαν μείνει πιστές, συντρίφτηκε απ' τους ένοπλους εργάτες και στρατιώτες:

"...Κινήθηκαν κατά κει που γινόταν η μάχη. Τα τμήματα των εργατών που βάδιζαν στους μεγάλους δρόμους, τάχυναν το βήμα τους. Ετσι σ' όλα τα σημεία που γινόταν επίθεση συγκεντρωνόταν αυτόματα πλήθος από οργισμένους ανθρώπους, που τους υποδέχονταν οι κομισάριοι, τους έδειχναν ποιές θέσεις να πιάσουν ή τί δουλειά να κάνουν. Αυτή ήταν η δική τους μάχη, για τον δικό τους κόσμο. Είχαν εκλέξει οι ίδιοι τους διοικητές τους. Αυτή τη στιγμή οι διάφορες πολλαπλές θελήσεις είχαν γίνει μια θέληση".

Η λεπτομερής εξιστόριση-ρεπορτάζ των γεγονότων είναι που κυρίως συναρπάζει τον αναγνώστη αυτού του βιβλίου. Δίνοντας όμως τα μικρά και τα μεγάλα περιστατικά εκείνων των κοσμοϊστορικών ημερών του Οκτώβρη του 17, περιγράφοντας το ρόλο των ανώνυμων και επώνυμων πρωταγωνιστών της επανάστασης, ο Τζον Ριντ μπορεί ταυτόχρονα να αποκαλύπτει και τη "λογική" της επανάστασης, να καταλήγει σε στέρεα συμπεράσματα σαν αυτό που κλείνει το βιβλίο του:

"Οι μπολσεβίκοι δεν κατέχτησαν την εξουσία με συμβιβασμούς με τις εύπορες τάξεις ή με τους άλλους πολιτικούς ηγέτες. Ούτε με την οργανωμένη βία μιας μικρής κλίκας. Αν οι μάζες σ' ολόκληρη τη Ρωσία δεν ήταν έτοιμες για επανάσταση, η επανάσταση θα αποτύγχανε. Η μόνη εξήγηση της επιτυχίας των μπολσεβίκων βρίσκεται στο γεγονός πως πραγματοποίησαν τους βαθιούς και απλούς πόθους των πιο πλατιών στρωμάτων του πληθυσμού, καλώντας τα να δουλέψουν για το ξερίζωμα και την καταστροφή του παλιού, και σε συνέχεια μέσα στον καπνό και στα ερείπια να συνεργαστούν μαζί τους για να στήσουν το σκελετό του καινούριου κόσμου".

Το χρονικό του Τζον Ριντ αναφέρει τον καθοδηγητικό ρόλο του Λένιν και του Τρότσκι και των άλλων ηγετών των μπολσεβίκων. Οι σταλινικοί παραχαράκτες της ιστορίας δεν μπόρεσαν να προσθέσουν στο βιβλίο του Ριντ έναν -ανύπαρκο στην πραγματική ιστορία της επανάστασης- "ρόλο" και για τον Στάλιν. Στις κομματικές εκδόσεις του ΚΚΕ *Σύγχρονη Εποχή*, προσπαθούν να αλλοιώσουν αυτήν την εικόνα με τις "Σημειώσεις" τους στο βιβλίο, όπου λένε ασύστολα ψέμματα για τον Τρότσκι αλλά και για άλλους μπολσεβίκους ηγέτες που πρωταγωνιστούν στις σελίδες του Ριντ. Ευτυχώς το βιβλίο υπάρχει και απ' τις εκδόσεις Ωκεανίδα, όπου μπορείτε να διαβάσετε τις **"Δεκα μέρες που συγκλόνισαν τον κόσμο"** χωρίς την εκ των υστέρων λάσπη του σταλινισμού, που η μόνη του "υπηρεσία" στην Οκτωβριανή επανάσταση ήταν ότι έγινε ο νεκροθάφτης της.

Μήτσος Γκορίτσας

ΜΑΡΞΙΣΤΙΚΟ

βιβλιοπωλείο

Σε καινούργιο χώρο

Αναξαγόρα 14Α– Ομόνοια, ΤΗΛ 52.47.584

